

0451-0451 Concilium Chalcedonense Documenta Omnia
Sinodul IV Ecumenic.
sinodul de la Calcedon

acest fisier a fost descarcat de la
<http://www.ccel.org/ccel/schaff/npnf214.html>

NPNF (V2-14)

Philip Schaff

243

451 d.Hr.

Sfatul IV ECUMENIC.

SFATUL DE LA CALCEDON.

Imparati.MARCIAN SI PULCHERIA (IN EST).

Valentinian III. (in vest).

Papa.LEO I.

Elenchus.

Introducere generala.

Extrase din Acte, Sesiunea I.

Sesiunea II.

Scrisoarea lui Chiril catre Ioan din Antiohia.

Extrase din Acte, Sesiunea a II-a, continuat.

Tomul Sf. Leu.

Extrase din Acte, Sesiunea a II-a, continuat.

Sesiunea a III-a.

Sentinta de condamnare a lui Dioscor.

Sesiunea a IV-a.
Sesiunea a V-a.
Definitia credintei Consiliului, cu note.
Sesiunea a VI-a.
Decret privind jurisdicia Ierusalimului si Antiohiei, cu note. Sesiunea a VII-a.
Decret cu privire la Bp. din Efes. Sesiunea a XII-a.
Decret cu privire la Nicomedia. Sesiunea a XIII-a.
Canoanele cu epitomul antic si note.
Excursus la Canonul XXVIII, despre istoria sa ulterioara.
Extrase din Acte, Sesiunea XVI.

364

NPNF (V2-14)

Philip Schaff

244

Introducere generala.

As considera ca este o impertinenta daca as incerca sa adaug ceva la ceea ce a fost deja spus cu privire la Sinodul de la Calcedon. Literatura despre acest subiect este atat de mare si atat de amarnic polemic incat cred ca voi face bine sa prezint in fata cititorilor mei Faptele, practic complete asupra tuturor punctelor disputate si sa-i lase pe acestia sa traga propriile concluzii. Nu o sa, totusi, fii pasibil de acuzatia de nedreptate daca citez pe larg deducerile vulturului din Meaux, celebrul Bossuet, din aceste acte; iar din moment ce pozitia sa oarecum izolata de a Gallican ii ofera o capacitate singulara de a servi in aceasta intrebare si in intrebari similare ca mediator intre Catolici si protestanti, observatiile sale despre acest Conciliu vor fi, cred, citite cu mare interes si respect.

(Bossuet. Defensio Dec. Cleri Gallic. Lib. VII., cap. xvij. [Traducerea Aliatilor].)
Un punct important tratat in Sinodul de la Calcedon, adica stabilirea credintei, iar aprobarea scrisorii lui Leo este urmatoarea: Deja aproape tot Occidentul si majoritatea Rasaritenii, impreuna cu Anatoliu insusi, episcopul Constantinopolului, ajunsesera atat de departe incat sa confirme prin

subscrierea acelei scrisori, înainte de a avea loc consiliul; iar în consiliul însuși Părinții au avut deseori a strigat: Noi credem, ca și Leu: Petru a vorbit prin Leu: toți am scris scrisoarea: ce a fost prezentat este suficient pentru Credința: nu se poate face altă expunere. Lucrurile au mers așa departe, ca cu greu ar permite ca o definiție să fie făcută de consiliu. Dar nici abonamentele făcute în mod privat în fața sinodului, nici aceste strigate vehemente ale Părinților din Sinod, nu au fost crezut suficient pentru a calma mințile într-o stare atât de neliniștită a Bisericii, de teamă ca ar fi o problemă atât de importantă ar putea părea determinat mai degrabă de strigate decât de discuții corecte și legitime. Și clerul din Constantinopol a exclamat: Putini striga, nu tot Sinodul care vorbește. Așa că s-a hotărât ca scrisoarea lui Leu să fie examinată în mod legal de către consiliu, și o definiție a credinței să fie scrisă chiar de sinodul. Deci actele consiliilor anterioare fiind citite anterior, magistratii au propus referitor la scrisoarea lui Leu: După cum vedem Evangheliile divine pus înaintea Evlaviei voastre, fiecare dintre episcopii adunați să declare dacă expunerea 318 Părinți la Nisa și dintre cei 150 care s-au adunat ulterior în orașul imperial, sunt de acord cu scrisoarea preacuviosului Arhiepiscop Leo.

După ce întrebarea privind examinarea scrisorii lui Leu a fost pusă în această formă, va merita să cântărească sentimentele și, cum se numesc, voturile Părinților, pentru a înțelege din începutul de ce au aprobat scrisoarea; de ce au aparat-o după aceea cu atâta răvnă; de ce, în cele din urmă, a fost ratificat după o examinare atât de exactă a consiliului. Anatoлиu da mai întâi a lui propoziție. Scrisoarea preasfantului și religios Arhiepiscop Leo este de acord cu crezul nostru 318 Părinți la Nisa și dintre cei 150 care s-au adunat apoi la Constantinopol și au confirmat aceeași credință și cu procesele de la Efes sub preafericitul Chiril, care este printre sfinții, prin Sinodul Ecumenic și sfânt, când a osândit pe Nestorie. Prin urmare, sunt de acord la ea și abonați-va de bunăvoie la el. Acestea sunt cuvintele unuia care deliberă clar, nu orbeste

NPNF (V2-14)

Philip Schaff

245

subscriind din ascultare. Restul spun in acelasi sens: Este de acord si ma abonez. Multi clar si expres, Este de acord si, prin urmare, subscriu. Unii adauga: Este de acord si ma abonez, asa cum este corect. Altii: Sunt sigur ca este de acord. Altii: Deoarece este concordant si are acelasi lucru scopul, il imbratizam si ne abonam. Altii: Aceasta este credinta pe care o avem de mult timp: aceasta o tinem: in aceasta am fost botezati: in aceasta botezam. Altii, si o mare parte, Asa cum vad, asa cum simt, asa cum eu am dovedit, deoarece constat ca este de acord, subscriu. Altii: Asa cum sunt convins, instruit, informat, ca toate sunt de acord, ma abonez. Multi si-au expus dificultatile, care decurg in mare parte dintr-o limba straina; altii din subiect, spunand, ca au auzit scrisoarea, si in foarte multe puncte au fost asigurat ca a fost corect; le stateau in cale cateva cuvinte, care pareau sa indice o anumita diviziune in persoana lui Hristos. Ei adauga ca au fost informati de Paschasinus si de legati ca nu este dezbinare, decat un singur Hristos; prin urmare, spun ei, suntem de acord si subscriem. Altii dupa ce mentionam ceea ce spusesera Paschasinus si Lucentiu, concluzionam astfel: Prin aceasta am fost multumit si, socotind ca este de acord in toate cu sfintii Parinti, suntem de acord si subscriem. Unde episcopii iliri si altii care inainte de acel examen isi exprimaseră aclamatiile la scrisoare, striga din nou: Toti spunem acelasi lucru si suntem de acord cu asta. Deci, intr-adevar, este evident ca, in consiliul insusi, si inaintea lui acordul lor se bazeaza pe aceasta ca, dupa cantarire chestiunea, au considerat, au judecat, au fost convinsi ca toti erau de acord cu Parintii si a perceput ca credinta comuna a tuturor si fiecaruia fusese expusa de Leu. Aceasta este examinarea a scrisorii lui Leo, facuta sinodic la Calcedon si plasata printre acte.

Nici Anatoliu si ceilalti episcopi nu l-au primit, pana nu au deliberat si au gasit asta

Scrisoarea lui Leo a fost de acord cu consiliile precedente.

(Gallia orthod., LIX.)

(Gallia orthod., LX.)

Dar aici apare o discutie singulara intre eminentii cardinali Bellarmin si Baronius. Acesta din urma, si impreuna cu el un numar mare de teologi nostri, recunosc litera lui Leo drept Tip si Regula credintei, prin care toate Bisericile erau legate: dar Bellarmin, alarmat de examinarea ceea ce nu putea nega, raspunde astfel: Leo trimisese scrisoarea sa catre consiliu, nu ca continuand sentinta sa finala si definitiva, ci ca o instructiune, asistata de care episcopii ar putea forma a o judecata mai buna. Dar, cel mai eminent om, permiteti-mi sa spun ca Leul, la apelul lui Eutyches, si la cererea lui Flavian, a compus aceasta scrisoare pentru un rezumat al credintei si a trimis-o fiecaruia Biserica in toate partile, cand inca nimeni nu se gandea la un sinod. Prin urmare, nu a fost o instructiune la sinodul pe care l-a oferit, ci o sentinta apostolica pe care a pronuntat-o. Adevarul este ca din aceasta stramtoare nu mai era alta scapare: Baronius nu va ingadui ca o scrisoare, confirmata de asa o mare autoritate a Scaunului Apostolic, ar trebui sa fie atribuita oricarei alte puteri in afara de cea care este suprem si indefectibil: Bellarmin nu va considera ca emana din suprem si indefectibil autoritatea, care a fost supusa anchetei sinodice, si deliberarii. Care este, deci, problema

366

NPNF (V2-14)

Philip Schaff

246

acest conflict, cu exceptia cazului in care este la fel de evident ca scrisoarea a fost scrisa cu intrega autoritate a Scaunului Apostolic si totusi supus, ca de obicei, examinarii unui Consiliu Universal.
(Ib. LXI.)

si in aceasta nu urmam alta autoritate decat insusi Leo,

care vorbește astfel în scrisoarea sa către Teodoret: Ceea ce Dumnezeu a decretat înainte prin lucrarea noastră, el a confirmat prin consimțământul ireversibil a întregii fratieri, pentru a arăta că ceea ce a fost prezentat mai întâi în forma de Primul Scaun al tuturor și apoi primit de judecata întregii lumi creștine, a venit cu adevărat de la sine. Aici este un decret, așa cum spune Baronius, dar nu așa cum spune Bellarmin, o instrucțiune: iată o judecată a întreaga lume la un decret al Scaunului Apostolic. El continuă: Pentru că consimțământul de alții se ocupa de ceea ce Domnul tuturor desemnat să prezideze pe ceilalți ar putea să nu pară lingusire, nici o altă suspiciune adversă nu s-a strecurat, au fost găsite la început persoane care s-au îndoit în privința noastră judecați. Și nu numai ereticii, ci chiar și Parintii sinodului insisi, după cum poartă actele martor. Aici Primul Scaun arată o teamă de lingusire, dacă îndoiala cu privire la judecățile sale ar fi interzisă. Mai mult, Adevărul însuși este, de asemenea, mai clar vizibil și mai puternic menținut, când după examinare confirmă ceea ce credința anterioară a învățat. Aici, în cuvinte simple, el vorbește a unei examinări de către consiliu, de fide, nu de el însuși, așa cum obiectează lamentabil, ci credința pe care scrisoarea decretală a expus. Și în cele din urmă aceeași scrisoare este emisă ca Regula, dar confirmat prin consimțământul sfântului Sinod universal, sau după cum a spus el mai înainte, după aceea este confirmată de consimțământul ireversibil al întregii Fratii. Din această expresie a aceluia mare Pontif, clerul gallican i-a atras pe al lor, că în chestiuni de credință judecata este ceea ce Tertulian. apeluri a nu fi modificat; ceea ce Leul numește a nu fi reconsiderat, doar atunci când acordul se adaugă Biserica.

(Aparare. Dec. Cleri Gall. VII. xvij.)

Acest lucru, cu siguranță, nu poate fi acuzat pe nimeni pentru că a ținut cu el și cu Parintii din Calcedon. Forma este prezentată de Scaunul Apostolic, dar trebuie primită cu o judecată, iar aceasta este gratuită, și fiecare episcop în parte este inferior celui dintâi, totuși astfel încât toți împreună judeca chiar și mai departe

decretul lui.

Ei nu au conceput nici un alt mod de a înlătura orice îndoială; căci, după încheierea sinodului, cel împăratul proclama astfel: Deci să înceteze orice ceartă profană, căci el este într-adevăr nelegiuit și sacrileg, care, după osanda atator preoți, lasă orice pentru parerea lui considera." Apoi, el interzice orice discuție referitoare la religie; căci, spune el, îi face un rău judecata celui mai religios consiliu, care se străduiește să deschidă din nou și să discute public, ceea ce a fost odată judecat și ordonat pe bună dreptate. Aici, în condamnarea lui Eutyches este ordinea judecăților Ecleziastice în chestiuni de credință. El este judecat de Episcopul său propriu, Flavian: este reaudită cauza, reconsiderată de Papa Sfântul Leon; se hotărăște printr-o declarație a Apostolicului Vezi: după această declarație urmează examinarea, ancheta, judecata Părinților sau a episcopilor, 367

NPNF (V2-14)

Philip Schaff

într-un Consiliu General: după ce declarația a fost aprobată prin hotărârea Părinților nr locul mai este lăsat pentru îndoială sau discuție.

247

Extrase din Acte.

Sesiunea I.

(Labbe și Cossart, Concilia, Tom. IV., col. 93.)

Paschasinus, cel mai reverend episcop și legat al Scaunului Apostolic, s-a ridicat în mijloc cu cei mai reverenți colegi ai săi și a spus: Am primit îndrumări de la cei mai fericiți și episcop apostolic al orașului roman, care este capul tuturor bisericilor, ceea ce direcțiile spun că lui Dioscor nu i se va permite un loc în această adunare, dar dacă ar încerca să-l ia pe al lui scaunul el va fi aruncat afară. Această instrucțiune trebuie să o îndeplinim; dacă acum sfîntia ta așa poruncește să

sa fie dat afara sau plecam.278

Cei mai gloriosi judecatori si intregul senat au spus:
impotriva ce acuzatie speciala preferati

cel mai reverend episcop Dioscor?

este necesar sa i se faca obiectii.

Paschasinus, preacuviosul episcop si legat al Scaunului
Apostolic, a spus: De cand a venit,
Cei mai slaviti judecatori si tot senatul au spus:
Conform celor spuse,

sa fie facuta in mod special acuzatia sub care se afla.

Lucentiu, preacuviosul episcop avand locul Scaunului
Apostolic, a spus: Sa dea
un motiv pentru judecata lui. Caci s-a angajat sa dea
sentinta impotriva celui care nu avea
jurisdicție. Si a indraznit sa tina un sinod fara
autoritatea Scaunului Apostolic, lucru care
nu avusese loc niciodata si nici nu poate avea loc.279

Preacuviosul episcop Paschasinus, tinand locul Scaunului
Apostolic, a spus: Nu putem
merge impotriva decretelor celui mai binecuvantat si
apostolic episcop [Papa pentru episcop in
latina], care guverneaza Scaunul Apostolic, nici
impotriva canoanelor bisericesci sau patristice
traditii.

278

279

Tot acest paragraf se citește cu diferite materiale in
latina. In plus, in timp ce textul grecesc este clar si
gramatical,

Limba latina este cea mai incorecta si mai opritoare.
Leul este descris ca Papa orasului Roma, in loc de
episcopul Romei.

Aceasta afirmatie, atat de absolut contrara faptului, a
fost o mare dificultate pentru comentatori. Arendt (Leu
cel Mare si

His Times, 270) spune ca aceasta insemna doar ca el,
fara permisiunea Papei, a preluat presedintia acolo si a
condus

procedurile, pentru ca Leo insusi recunoscuse sinodul prin faptul ca a permis legatilor sai sa fie prezenti la el. Aproape

aceeasi este explicatia Ballerinilor (Leo M. Opera, Tom. ii. 460, n. 15.)

368

NPNF (V2-14)

Philip Schaff

Cei mai slaviti judecatori si senatul in plin, au spus:
Se cuvine sa porniti

in special in ceea ce a ratacit.

Lucentiu, venerabilul episcop si tinand locul Scaunului Apostolic, a spus: Nu vom face
Indepartati sa ni se faca noua si voua un rau atat de mare, incat cel care a venit sa fie judecat sa stea jos [ca unul care sa judece].

Slavitii judecatori si intregul senat au zis: Daca detineti functia de judecator, nu trebuie

sa te aperi de parca ai fi judecat.

Iar cand Dioscor episcopul cel mai religios al Alexandriei la porunca celui mai glorios judecatorii si adunarea sfanta (280) s-au asezat in mijloc si cei mai reverentii episcopi romani s-au asezat si ei la locul lor si au pastrat tacerea, Eusebiu, cel Preasfintitul episcop al orasului Dorylum, pasind in mijloc, a spus:

[Apoi a prezentat o petitie si au fost citite Actele Latrociniumului. De asemenea, Actele din

sinodul de la Constantinopol sub Flavian impotriva lui Eutyches (col. 175).]

si cand au fost citite, cei mai slaviti judecatori si adunare imensa () a spus: Ce spun cei mai cinstiti episcopi ai prezentului sfant sinod? Cand el astfel expusa credinta Flavian, de sfanta memorie, a pastrat religia ortodoxa si catolica,

sau a gresit in vreun fel in privinta asta?

Paschasinus, cel mai reverend episcop, reprezentand Scaunul Apostolic, a spus; Flavian de binecuvantat amintirea a expus prea sfant si desavarsit credinta. Credinta si expunerea lui sunt de acord cu epistola celui mai binecuvantat si apostolic om, episcopul Romei.

Anatoliu cel mai reverend arhiepiscop al Constantinopolului a spus; Fericitul Flavian are

infatiseaza frumos si ortodox credinta parintilor nostri.

Lucentiu, preacuviosul episcop si legat al Scaunului Apostolic, a spus; Din moment ce credinta de Flavian de binecuvantata memorie este de acord cu Scaunul Apostolic si cu traditia parintilor este drept ca sentinta prin care a fost condamnat de eretici sa fie intoarsa inapoi asupra lor prin acest preasfant sinod.

Maximus cel mai reverend episcop al Antiohiei din Siria, a spus: Arhiepiscopul Flavian al Fericitului memoria a expus credinta in mod ortodox si in conformitate cu cel mai iubit-de-Dumnezeu si preasfintitul Arhiepiscop Leu. Si aceasta o primim cu totii cu ravna.

Thalassius, cel mai reverend episcop al Cezareei din Capadocia a spus; Flavian de binecuvantata memorie

a vorbit in conformitate cu Chiril de binecuvantata memorie.

[Si asa, unul dupa altul, episcopii si-au exprimat parerile. Lectura actelor de la Sinodul de la Constantinopol a fost apoi continuat.]

Si in acest moment al lecturii, Dioscor, preacuviosul Arhiepiscop al Alexandriei a spus: Primesc din doi; cei doi nu-i primesc (,). eu sunt fortat sa fiu obrazator, dar problema este una care imi atinge sufletul.

280

Latinul are aici forma obisnuita amplissimus senatus, pentru care greaca este .

369

248

NPNF (V2-14)

Philip Schaff

[Dupa cateva observatii, lectura a fost continuata si restul actelor Latrociniumului din Efesul terminat. Judecatorii au amanat apoi pentru maine emiterea unui decret cu privire la credinta, dar a sugerat ca Dioscor si asociatii sai ar trebui sa sufere pedeapsa la care ei condamnat pe nedrept Flavian. Aceasta a primit aprobarea tuturor episcopilor, cu exceptia celor din Illyrica care a spus: Toti am gresit, sa fim iertati cu totii. (col. 323.)]

Cei mai slaviti judecatori si tot senatul au spus; Sa fie fiecare dintre cei mai reverenti episcopi al prezentului sinod, grabiti-va sa expuna cum crede, scriind fara nicio teama, dar punand pe frica de Dumnezeu inaintea ochilor lui; stiind ca domnul nostru cel mai dumnezeiesc si evlavios crede potrivit cu ecteza celor trei sute optsprezece sfinti parinti de la Nisa si conform ectezei o suta cincizeci dupa ei si dupa epistolele canonice si ecteze ale sfintei parintii Grigorie, Vasile, Atanasie, Ilar, Ambrozie si conform celor doua epistole canonice lui Chiril, care au fost confirmate si publicate in primul sinod de la Efes, si nici el in niciunul punctul plec de la credinta aceluiasi. Pentru cel mai reverant arhiepiscop al Romei Vechi, Leo, pare sa fi trimis o scrisoare lui Flavian de binecuvantata memorie, cu referire la necredinciosul lui Eutyches. inoiala care rasari impotriva Bisericii Catolice.

sfarsitul primei actiuni.

Extrase din Acte.

Sesiunea II.

(L. si C., Concilia, Tom. IV., col. 338.)

Cand toti s-au asezat inaintea balustradelor preasfantului altar, cei mai superbi si slaviti

judicatori
iar senatul cel mare () a spus; La o intalnire anterioara
a fost examinata problema
condamnarea preacuviosului episcop Flavian de
binecuvantata memorie si a lui Eusebiu, si a fost
patenta tuturor cu ce dreptate si exactitate s-a facut
examinarea: si s-a dovedit
ca fusesera condamnati cu cruzime si pe nedrept. Ce curs
ar trebui sa urmam in aceasta chestiune
a devenit clar dupa deliberarile tale. Acum insa
intrebarea care trebuie investigata, studiata si
hotarat, asa trebuie sa fie stabilita adevarata credinta,
care este scopul principal pentru care are acest Conciliu
fost asamblat. Dupa cum stim ca trebuie sa dai lui
Dumnezeu o socoteala stricta nu numai pentru a ta
suflete in special, dar la fel de bine pentru sufletele
tuturor celor care dorim sa fim invatati pe buna dreptate
toate lucrurile
care se refera la religie si ca orice ambiguitate sa fie
eliminata, prin acordul si consimtamantul tuturor
sfintii parinti si prin expunerea si doctrina lor unite;
grabiti deci fara nicio teama de
placut sau neplacut, a arata () credinta curata, pentru
ca cei ce nu par sa
crede cu toate celelalte, poate fi adus la unitate prin
recunoasterea adevarului. Pentru noi
va doresc sa stiti ca cel mai divin si evlavios domn al
lumii intregi si noi insine detinem

249

370

NPNF (V2-14)

Philip Schaff

credinta ortodoxa expusa de cei 318 si de cei 150 de
sfinti parinti si ceea ce a fost invatat si de
restul celor prea sfinti si slaviti parinti si in
conformitate cu aceasta este credinta noastra.

Au strigat cei mai reverenti episcopi; Orice alta
expunere () nu face nimeni, nici
vom incerca, nici nu vom indrazni sa expunem [nimic nou]
(). Pentru parinti
s-au invatat, si in scrierile lor sunt pastrate, ceea ce
au fost expuse de ei si mai departe decat aceasta
nu putem spune nimic.

Cecropius, cel mai reverend episcop al Sebastopolului a spus: Problemele referitoare la Eutyches au fost examinate, iar preasfantul arhiepiscop al Romei a dat o forma () pe care noi urmam si la scrisoarea lui noi toti [i.e. cei din vecinatatea lui] s-au abonat. Cei mai reverenti episcopi au strigat: Acestea sunt parerile noastre tuturor. Expozitiile

() deja facute sunt destul de suficiente: nu este ingaduit sa se faca altul.

Cei mai slaviti judecatori si marele senat au zis: Daca va placea cinstirea voastra, sa fie preasfant. patriarh al fiecarei provincii, alegand una sau doua din propria sa provincie si mergand in mijloc si impreuna avand in vedere credinta, faceti cunoscut tuturor ceea ce este convenit. Asa ca daca, asa cum ne dorim, toate fii de o parere unica, orice ambiguitate poate fi inlaturata: Dar daca unii au opinii contrare (care nu credem ca este cazul) putem sti care sunt parerile lor.

Au strigat cei mai reverenti episcopi, nu facem nicio expunere noua in scris. Aceasta este legea, [adica al sinodului al III-lea] care invata ca ceea ce a fost expus este suficient. Legea vrea asta nu trebuie facuta alta expunere. Sa ramana iute cuvintele Parintilor.

Florentius, cel mai reverend episcop de Sardes, a spus, deoarece nu este posibil pentru cei care urmeaza invatatura sfantului Sinod de la Nisa, care a fost confirmata cu dreptate si evlavie la Efes, sa intocmesc deodata o declaratie de credinta in conformitate cu credinta sfintilor parinti Chiril si Celestina si a scrisorii preasfantului Leu, ne rugam, asadar, maretia ta sa ne dea timp, astfel incat sa putem ajunge la adevarul problemei cu un document potrivit, totusi in ceea ce ne priveste, care am scris scrisoarea preasfantului Leu, nimic mai departe Necesari.

Cecropius, cel mai reverend episcop al Sebastopolului, a spus: Credinta a fost bine definita de cei 318 sfinti parinti si confirmati de sfintii parinti Atanasie, Chiril, Celestin, Ilar, Vasile, Grigorie, iar acum inca o data de preasfintitul Leu: si

ne rugam ca cele ce au fost hotarat de cei 318 sfinti parinti si de preasfintitul Leu sa fie citit.

Cei mai gloriosi judecatori si marele Senat au spus: Sa se citeasca expunerile ()

din cei 318 parinti adunati la Nisa.

Eunomius, cel mai reverend episcop al Nicomediei a citit dintr-o carte [Expunerea credintei din cei 318 parinti.281]

Expozitia de credinta a sinodului tinuta la Nisa. In consulatul lui Paul si Julian etc.

281

Adaugat in actele latine.

371

NPNF (V2-14)

Philip Schaff

Credem intr-un singur Dumnezeu etc.

Dar cei care spun etc.

Cei mai reverenti episcopi au strigat; Aceasta este credinta ortodoxa; asta credem cu totii: in asta am fost botezati; in aceasta botezam: Fericitul Chiril asa a invatat: aceasta este adevarata credinta: aceasta este

credinta sfanta: aceasta este credinta vesnica: in aceasta am fost botezati: in aceasta botezam: noi toti asa

crede: asa crede Leo, Papa (): Chiril a crezut astfel: Papa Leon a interpretat asa.

Cei mai gloriosi judecatori si marele senat au spus: Sa se citeasca cele spuse de cei 150

sfinti parinti.

Aetius, reverendul diacon al Constantinopolului a citit dintr-o carte [crezul celor 150 de parinti.282]

Sfanta credinta pe care cei 150 de parinti au expus-o ca consoana sfantului si marelui Sinod de la Nisa.

Credem intr-un singur Dumnezeu etc.

Toti cei mai cinstiti episcopi au strigat: Aceasta este

credinta noastra a tuturor: asa credem cu totii.
Cuviosul arhidiacon Aetius a spus: A ramas scrisoarea lui Chiril a sfantului si binecuvantat. amintire, candva episcop al marelui oras Alexandria, pe care i-a scris lui Nestorie, care a fost aprobat de toti sfintii episcopi adunati in primul sinod de la Efes, chemati sa condamne acelasi Nestorie, si care a fost confirmat prin subscrierea tuturor. Exista si o alta scrisoare al aceluiasi Chiril, de binecuvantata amintire, pe care i-a scris lui Ioan, de binecuvantata amintire, candva episcop din cetatea cea mare a Antiohiei, care de asemenea a fost confirmata. Daca se ordona asa, le voi citi. Cei mai slaviti judecatori si marele senat au spus: Sa fie scrisorile lui Chiril de binecuvantata amintire

250

citit.

Lord.

Aetius, arhidiaconul orasului imperial Constantinopol a citit.
Preasfintitului si mai religios tovaras-preot Nestorie, Chiril ii trimite salutari in

[... Lat. Obloquuntur quidem etc. Aceasta scrisoare se gaseste printre acte

al Sinodului de la Efes.]

lui Ioan din Antiohia, despre pace].
La fel, acelasi arhidiacon Aetius a citit [scrisoarea aceluiasi sfant Chiril al binecuvantatei amintiri

[Aceasta scrisoare incepe, ...; iar in latinescul Ltentur cli.]

scrisoarea lui Chiril catre Ioan din Antiohia.

251

(Gasit in Labbe si Cossart, Concilia, Tom. IV., col. 343 si col. 164; si in Migne, Pat. Grc., Tom. LXXVII. [Cyrilli Opera, Tom. x.], col. 173. Aceasta este litera care este adesea stilizata Crezul Efesin).

Chiril domnului meu, frate preaiubit si tovaras slujitor Ioan, salut in Domnul.

282

Ibid.

372

NPNF (V2-14)

Philip Schaff

Sa se bucure cerurile si sa se bucure pamantul pentru ca zidul de despartire din mijloc a fost luat, durerea a fost redusa la tacere si orice fel de diferenta de opinie a fost inlaturata; Hristos, Mantuitorul nostru tuturor, dand pace bisericilor Sale, prin faptul ca suntem chemati la aceasta

de regii nostri cei mai evlaviosi si iubiti de Dumnezeu, care sunt cei mai buni imitatori ai evlaviei lor stramosii in pastrarea credintei corecte in sufletele lor ferma si neclintita, pentru ca ei isi dau in principal minte la treburile sfintelor Biserici, pentru ca ele sa aiba in veci slava notata si arata imparatia lor cea mai renumita, pe care Hristos insusi, Domnul puterilor, o impartaseste lucruri bune cu mana din belsug si da pentru a birui asupra dusmanilor lor si le da biruinta.

Caci nu minte spunand: Viu eu, zice Domnul, pe cei ce Ma cinstesc, ii voi cinsti. Pentru cand stapanul meu, preaiubitul meu Dumnezeu, tovarasul si fratele Pavel, sosise in Alexandria, ne-am umplut de bucurie si, cel mai firesc, la venirea unui astfel de om ca mijlocitor, care era gata sa lucreze peste masura ca sa invinga invidia diavolului si sa ne vindece dezbinari, si care inlaturand ofensele imprastiate intre noi, ar incununa Biserica ta si ale noastre cu armonie si pace.

Despre motivul dezacordului este de prisos sa vorbim. Consider ca este mai util sa gandim ambele si vorbeste despre lucruri potrivite timpului de pace. Prin urmare, am fost incantati sa ne intalnim cu asta om distins si cel mai evlavios, care se astepta, poate, sa aiba o lupta nu mica, convingandu-ne ca este necesar sa se formeze o alianta pentru pacea Bisericii si sa alunge rasul

ale eterodocsilor si, pentru acest scop, sa toceasca imboldurile incapatanarii diavolului. Ne-a gasit gata pentru aceasta, astfel incat sa nu avem absolut nevoie de munca pentru a ni se acorda. Pentru ca ne-am amintit de Cuvantul Mantuitorului; Va dau pacea mea, va las pacea mea. Am fost invatati de asemenea, sa spuna in rugaciuni: Doamne, Dumnezeul nostru, da-ne pace, caci Tu ne-ai dat toate lucrurile. Astfel incat daca cineva trebuie sa participe la pacea oferita de Dumnezeu, nu-i lipseste niciunul bun. Ca, de fapt, dezacordul Bisericii s-a produs cu totul inutil si inoportun, acum am fost pe deplin multumiti de documentul adus de domnul meu, cel mai mult evlaviosul episcop Pavel, care contine o marturisire de credinta de netagaduit, si aceasta a afirmat au fost pregatiti, de sfintia voastra si de iubirii Episcopi de acolo. Documentul este ca urmeaza si este scrisa textual in aceasta epistola noastra.

Despre Fecioara Nascatoare de Dumnezeu, gandim si vorbim astfel; si a modului de a Intruparea Singurului Fiu al lui Dumnezeu, neaparat, nu prin adaugare, ci de dragul de certitudine, asa cum am primit de la inceput din dumnezeiestile Scripturi si din traditia sfintilor parinti, vom vorbi pe scurt, fara a adauga nimic la Credinta expusa de sfintii Parinti din Nisa. Caci, asa cum am spus mai inainte, este suficient pentru toata cunoasterea evlaviei si a infirmarea oricarei doctrine false a ereticilor. Dar vorbim, fara a presupune imposibilul; dar cu marturisirea propriei noastre slabiciuni, excluzandu-i pe cei care doresc sa ne agatam de acele lucruri care transcende consideratia umana.

Marturisim, asadar, pe Domnul nostru Iisus Hristos, Unul-Nascut Fiu al lui Dumnezeu, Dumnezeu desavarsit si Om desavarsit cu un suflet rezonabil si constand in trup; nascut inainte de veacurile Tatalui dupa Dumnezeirea sa, iar in zilele din urma, pentru noi si pentru mantuirea noastra, a Mariei Fecioarei

373

Philip Schaff

dupa umanitatea lui, de aceeași substanță cu Tatal sau
dupa Divinitatea sa și de
aceeași substanță cu noi după umanitatea lui; căci a
devenit o unire a două naturi.
De aceea mărturisim un singur Hristos, un singur Fiu, un
singur Domn.

Dupa aceasta înțelegere a acestei uniri neamestecate,
mărturisim ca Sfânta Fecioara este Mama
lui Dumnezeu; pentru ca Dumnezeu Cuvantul s-a întrupat și
s-a făcut Om și din aceasta concepție s-a unit
templul luat de la ea cu el însuși.

252

Căci știm ca teologii fac unele lucruri despre învățătura
evangelică și apostolică
Domnul obișnuit ca referitor la o singură persoană și
alte lucruri pe care le împart în ceea ce privește cele
două naturi,
și atribuți-i lui Dumnezeu pe cei vrednici din cauza
Divinității lui Hristos, iar pe cei smeriți pe
dare seama de umanitatea lui [fata de umanitatea sa].

Acestea fiind vocile voastre sfinte și ne trezim pe noi
însine gândind la fel cu ele (Un singur Domn,
O singură credință, un singur botez). L-am proslăvit pe
Dumnezeu, Mantuitorul tuturor, felicitându-ne unii pe
alții ca
bisericele și ale voastre au Credința care este de acord
cu Scripturile și tradițiile inspirate de Dumnezeu
a sfinților noștri Părinți.

De când am aflat ca unii dintre cei obișnuiți să-și
gasească vina fredonau ca niște viciosi
viespi și varsând cuvinte nenorocite împotriva mea, așa
cum spun ca era Sfântul Trup al lui Hristos
adus din cer, iar nu al sfintei Fecioare, am crezut ca
este necesar să spun câteva cuvinte despre
asta pentru ei:

O, prosti, și doar știind cum să denaturați, cum ați fost
conduși la o asemenea judecată, cum
ați căzut într-o boală atât de nebună? Căci este necesar,
este fără îndoială necesar, să
înțelegeți ca aproape toată opoziția față de noi în ceea
ce privește credința, a apărut din afirmarea noastră ca
Sfânta Fecioara este Maica Domnului. Dar dacă din cer și

nu de la ea sfantul Trup al Mantuitorului
din toate s-a nascut, atunci cum se intelege ea ca fiind
Maica Domnului? Atunci ce a adus ea
daca nu este adevarat ca ea l-a nascut pe Emanuel dupa
trup? Ei sunt de ras
la cine bolborosesc astfel de lucruri despre mine. Caci
fericitul profet Isaia nu minte spunand Iata
Fecioara va zamisli si va naste un Fiu si-i va pune
numele Emanuel, care se talcuiește
Dumnezeu este cu noi. Cu adevarat si Sfantul Gavriil a
spus Sfintei Fecioare: Nu te teme, Maria, pentru tine
ai gasit favoare la Dumnezeu. Si iata, vei ramane
insarcinata in pantecele tau si vei naste un Fiu,
si ii va pune numele Isus. El isi va mantui poporul de
pacatele lui.

Caci cand spunem ca Domnul nostru Iisus Hristos S-a
pogorat din cer si de sus, nu facem asa
spune aceasta ca si cum de sus si din cer i-ar fi luat
Trupul Sfânt, ci mai degraba prin urmare
divinul Pavel, care declara distinct: primul om este de
pe pamant, pamantesc; al Doilea Om este
Domnul din ceruri.

Ne amintim de asemenea ca Mantuitorul insusi a spus: Si
nimeni nu s-a inaltat la cer, dar
Cel ce S-a pogorat din cer, chiar Fiul Omului. Desi s-a
nascut conform lui
carne, dupa cum am spus, a Sfintei Fecioare, totusi
Dumnezeu Cuvantul a coborat de sus si din ceruri.
El s-a facut fara reputatie si a luat asupra lui chip de
slujitor si a fost numit
Fiul Omului, ramanand totusi ceea ce a fost, adica
Dumnezeu. Caci el este neschimbator si neschimbabil

374

NPNF (V2-14)

Philip Schaff

253

conform naturii; considerat deja ca unul cu propria lui
Carne, se spune ca a coborat
din rai.

El este numit si Omul din ceruri, fiind desavarsit in
Divinitatea sa si desavarsit in Umanitatea sa,
si considerata ca intr-o singura Persoana. Caci unul este

Domnul Isus Hristos, desi deosebirea lui naturi nu este necunoscuta, din care spunem ca s-a facut unirea inefabila.

Va darui sfintia voastra sa-i aduca la tacere pe cei care spun ca o craza, amestecare sau amestec loc intre Cuvantul lui Dumnezeu si trup. Caci este probabil ca anumite barfa si despre mine ca gandind sau spus asemenea lucruri.

Dar sunt departe de un astfel de gand si, de asemenea, ii consider pe deplin incantati pe cei care gandesc ar putea aparea o umbra de schimbare in ceea ce priveste Natura Cuvantului lui Dumnezeu. Caci el ramane asa ceea ce a fost intotdeauna si nu a fost schimbat si nici nu poate fi schimbat vreodata si nici nu este capabil Schimbare. Caci toti marturisim in plus fata de aceasta, ca Cuvantul lui Dumnezeu este impasibil, totusi cand impartaseste cu cea mai mare intelepciune acest mister, pare sa-si atribuie suferintele indurate. in propria lui carne. In acelasi scop a spus si atotinteleptul Petru cand a scris despre Hristos ca avand a suferit in trup, si nu in natura divinitatii sale inefabile. Pentru ca el sa fie crezut a fi Mantuitorul tuturor, printr-o insusire economica fata de sine, asa cum tocmai am spus, a presupus el suferintele propriei carni.

La fel este si profetia prin glasul profetului, ca de la el: Mi-am dat spatele pe cei care loveau si obrazii mei celor ce smulgeau parul: nu mi-am ascuns fata de rusine si scuipat. Sfintia voastra sa fie convinsa si nimeni altcineva sa se indoiasca ca noi cu totul urmam invataturile sfintilor parinti, in special ale binecuvantatului si praznuitului nostru Parinte Atanasie, deprecind cea mai mica abatere de la aceasta.

S-ar putea sa fi adaugat multe citate din ele stabilindu-mi si cuvintele, dar asa ar fi am adaugat la lungimea scrisorii mele si ar putea deveni obositoare. Si vom permite Credinta definita, simbolul Credintei prezentat de sfintii nostri Parinti care s-au adunat cu ceva timp in urma la Nisa, sa nu fii scuturat de nimeni. Nici nu ne-am permite noua sau altora sa modificam un singur cuvant dintre cele expuse, sau pentru a adauga o silaba, amintindu-ne zicala: Nu indepartati reperul stravechi

pe care le-au pus parintii tai, pentru ca nu ei au vorbit, ci Duhul insusi al lui Dumnezeu si al Tata, care provine si de la El si nu este strain de Fiul, dupa esenta lui.

Si aceasta ne confirma cuvintele sfintilor initiatori in taine. Caci in Faptele Apostolilor este scris: Si dupa ce au venit in Misia, au incercat sa mearga in Bitinia; ci Duhul lui Isus nu i-a ingaduit. Iar dumnezeiescul Pavel a scris: Deci cei ce sunt in trup nu pot te rog, Doamne. Dar voi nu sunteti in trup, ci in Duhul, daca este asa ca Duhul lui Dumnezeu locuieste in el tu. Acum, daca cineva nu are Duhul lui Hristos, nu este al Lui.

Cand unii dintre cei care sunt obisnuiti sa se intoarca de la dreapta, imi rasucesc discursul la opiniile lor, Ma rog sfintiei voastre sa nu se mire; dar fii sigur ca adeptii fiecarei erezii se aduna ocaziile erorii lor din Scripturile inspirate de Dumnezeu, corupand in mintile lor rele pe lucruri spuse corect prin Duhul Sfânt si atragand pe capetele lor pe cei nestinsi flacara.

375

NPNF (V2-14)

Philip Schaff

Din moment ce am aflat ca unii, dupa ce l-au stricat, au prezentat epistola ortodoxa al Prea distinsului nostru Parinte Atanasie catre Fericitul Epictet, astfel incat sa raneasca pe multi; de aceea fratilor li s-a parut folositor si necesar ca noi sa trimitem la sfintia voastra o copie a acestuia din unele transcrieri antice corecte care exista printre noi. Ramas bun.

Extrase din Acte.
Sesiunea II. (Continuare).

(L. si C., Conc., Tom. IV., col. 343.)

Iar cand aceste scrisori [i.e. Scrisoarea lui Chiril catre Nestorius si scrisoarea lui catre Ioan din Antiohia] fusese citita, preacuviosii episcopi au strigat: Asa credem cu totii:
Papa Leon crede astfel: anatema celui care dezbină si

celui care incurca: aceasta este credinta
al Arhiepiscopului Leu: Leu astfel crede: Leo si Anatoliu
asa cred: asa credem toti. La fel de
Chiril asa credem noi, noi toti: vesnica sa fie amintirea
lui Chiril: asa cum o invata epistolele lui Chiril
este mintea noastra, asa a fost credinta noastra: asa
este credinta noastra: aceasta este mintea
Arhiepiscopului Leo, asa ca el
crede, asa a scris.

Cei mai slaviti judecatori si marele senat au spus: Sa se
citeasca si epistola celor

prea demnul Leu, Arhiepiscopul Vechii Rome, Orasul
Imperial.

Beronician, cel mai devotat grefier al consistoriului
sacru, a citit dintr-o carte inmanata de
Aetius, Arhidiacon al Sfintei Biserici din
Constantinopol, scrisoarea enciclica sau sinodica a
preasfintitul Leu, Arhiepiscopul, scris lui Flavian,
Arhiepiscopul Constantinopolului.

254

(Labbe si Cossart, Concilia, Tom. IV., col. 343; de
asemenea Migne, Pat. Lat., Tom. LIV. [Leo. M. Opera,
Tom. I.] col. 756.)²⁸³

Tomul Sf. Leu.

Leo [episcopul] catre [cel mai drag] frate al sau,
Flavian.

Dupa ce am citit scrisoarea Afectiunii tale, a carei
sosire tarzie ne surprinde si
dupa ce am trecut prin inregistrarea lucrarilor
episcopilor, acum am obtinut, in sfarsit, a
vedere clara a scandalului care s-a starnit intre voi,
impotriva integritatii credintei; si ce

283

Traducerea data aici este cea a Rev. Wm. Luminos. D.D.,
gasit in Predicile sale alese ale lui S. Leo cel Mare pe

Intruparea cu a XXVIII-a epistola numita Tomul. Londra,
1886.

376

NPNF (V2-14)

Philip Schaff

La început pareă obscur a fost acum elucidat și explicat. Prin această înșeamna Eutyches, care pareă ca merita onoare sub titlul de prezbiter, se dovedește acum a fi extrem de mult necugetat și trist fără experiență, pentru că și lui să putem aplica cuvintele profetului: El a refuzat să înțeleagă pentru a se comporta bine: a meditat nedreptătea pe patul său. Ce, într-adevăr, este mai nedrept decât a întretine gânduri nelegiuite și a nu ceda unor persoane mai înțelepte și mai învățate? Dar în această nebunie cad cei care, atunci când sunt împiedicați de o oarecare obscuritate, să-l retina adevărul, apelează nu la cuvintele profetilor, nici la scrisorile apostolilor, nici la autoritatea Evangheliilor, ci fata de ei insisi; și deveniți profesori ai erorii, doar pentru că ei nu au fost ucenici ai adevărului. Pentru ce învățatura a primit din paginile sacre ale Noul și Vechiul Testament, care nu înțelege chiar începutul Crez? Și ceea ce, în toată lumea, este rostit de vocile tuturor solicitantilor de regenerare, încă nu este înțeles de mintea acestui om în vârstă. Dacă, atunci, nu știa la ce ar trebui să se gândească întruparea Cuvântului lui Dumnezeu, și nu a fost dispus, de dragul de a obține lumina de inteligentă, să facă o cercetare laborioasă prin toată întinderea Sfintelor Scripturi, ar trebui macar au primit cu atenție acea Marturisire generală comună tuturor, prin care întregul corp de credincioși marturisește că cred în Dumnezeu Tatăl Atotputernic și în Isus Hristos, singurul Sau Fiu, Domnul nostru, care S-a născut din Duhul Sfânt și din Fecioara Maria. Prin care trei clauze motoarele aproape tuturor ereticilor sunt spulberate. Căci când se crede că Dumnezeu este amândoi Atotputernic și Tata, este dovedit că Fiul este vesnic împreună cu Sine, diferit în nimic de la Tatăl, pentru că S-a născut ca Dumnezeu din Dumnezeu, Atotputernic din Atotputernic, Coetern din Etern; nu mai târziu în timp, nici inferior în putere, nu spre deosebire de El în glorie, nu împartit de la el în esență, dar același Fiu Unul Născut și Vesnic al unui Parinte Vesnic a fost născut din Duhul Sfânt și din Fecioara Maria. Aceasta

nastere in timp nu a diminuat in niciun fel, in nr
cale adaugata la acea nastere divina si vesnica; dar s-a
cheltuit in intregime in lucrarea de restaurare
om, care fusese inselat; astfel incat sa poata birui atat
moartea, cat si prin puterea ei sa distruga pe
diavolul care avea puterea mortii. Caci nu am fi putut
birui pe autorul pacatului si al mortii,
cu exceptia cazului in care cel care nu putea fi nici
contaminat de pacat, nici retinut de moarte, nu s-ar fi
luat asupra sa
natura noastra si si-a facut-o a lui. Caci, de fapt, el a
fost zamislit din Duhul Sfânt in interiorul
pantecele unei Fecioare Mame, care l-a nascut asa cum l-a
conceput ea, fara pierderea fecioriei.284

Dar daca el (Eutihes) nu a fost in stare sa obtina o
conceptie adevarata din aceasta fantana curata a
crestinului

credinta pentru ca prin propria lui orbire intunecase
pentru sine stralucirea unui adevar atat de clar,
ar fi trebuit sa se supuna invataturii Evanghelistului;
iar dupa ce a citit ce Matei

spune: Cartea generatiei lui Isus Hristos, Fiul lui
David, Fiul lui Avraam, ar trebui
de asemenea, am cautat invatatura din predicarea
Apostolului; iar dupa ce a citit in Epistola catre
Romani: Pavel, un slujitor al lui Isus Hristos, numit
apostol, despartit de Evanghelia lui Dumnezeu,

284

Se va observa aici ca nasterea virgina este la fel de
distinct definita ca si conceptia virgina.
377

NPNF (V2-14)

Philip Schaff

255

pe care o fagaduieste mai inainte prin proorocii din
Sfintele Scripturi, cu privire la Fiul Sau, care era
i-a fost facut din samanta lui David, dupa trup, ar fi
trebuit sa dea niste evlavii
studiul pe paginile Profetilor; si descoperind ca
fagaduinta lui Dumnezeu i-a spus lui Avraam: in samanta
ta

vor fi binecuvantate toate natiunile, pentru a evita
orice indoiala cu privire la semnificatia potrivita a
acestei samante, el

ar fi trebuit sa acorde atentie cuvintelor apostolului: Fagaduintele au fost pentru Avraam si pentru samanta lui facut. El nu spune si semintelor, ca in cazul multora, ci ca in cazul unuia, si celor tale samanta, care este Hristos. Ar fi trebuit sa prinda si cu urechea interioara declaratia de Isaia: Iata, o Fecioara va zamisli si va naste un Fiu si ii vor pune numele Emanuel, care este, talmacindu-se, Dumnezeu cu noi; si ar fi trebuit sa citeasca cu credinta cuvintele aceleiasi profet: Ni s-a nascut un Copil, ni s-a dat un Fiu, a carui putere este asupra Lui umar; si-i vor chema numele Inger de mare sfat, Minunat, Sfetnic, Dumnezeu puternic, Print al pacii, parintele veacului viitor. Si n-ar fi trebuit sa vorbeasca cu stapanire in sensul ca Cuvantul a fost intr-un asemenea sens facut trup, incat Hristos a fost nascut din al Fecioarei pantecele avea forma unui barbat si nu avea un corp derivat cu adevarat din corpul Mamei sale. Eventual Motivul lui pentru a crede ca Domnul nostru Isus Hristos nu era din natura noastra a fost acesta ca Ingerul care a fost trimis la binecuvantata si vesnica Fecioara Maria a spus: Duhul Sfant va veni peste tine, si puterea Celui Prea Inalt te va umbri, si de aceea si acel lucru sfant care va avea fi nascut din tine va fi numit Fiul lui Dumnezeu. Parca, pentru ca zamislirea Fecioarei a fost cauzata printr-un act divin, prin urmare carnea celui pe care ea l-a conceput nu era de natura ei care l-a conceput. Dar nu trebuie sa intelegem acea generatie, minunata fara egal si minunat de fara egal, in sensul in care noutatea modului de productie a eliminat caracterul propriu genului. Caci Duhul Sfant a fost cel care a dat fecunditate Fecioarei, dar dintr-un corp a fost derivat un corp real; si cand intelepciunea isi construia o casa, Cuvantul s-a facut trup si a locuit printre noi, adica in acea trup pe care a luat-o dintr-un fiinta umana si pe care a animat-o cu spiritul vietii rationale.

In consecinta, in timp ce distinctia atat a naturii, cat si a substantelor a fost pastrata si ambele s-au intalnit intr-o singura Persoana, smerenia era asumata prin maretie, slabiciunea prin putere, mortalitatea prin eternitate; si, pentru a plati datoria starii noastre, natura inviolabila s-a unit cu pasibilul, astfel incat

ca remediu potrivit pentru bolile noastre, unul si
acelasi Mijlocitor intre Dumnezeu si om, Omul
Hristos Isus, ar putea dintr-un element sa fie capabil sa
moara si, de asemenea, din celalalt sa fie incapabil.
Prin urmare, in intreaga si desavarsita natura a omului
S-a nascut insusi Dumnezeu, intreg in ceea ce era al Lui,
intreg in ceea ce era al nostru. Prin al nostru intelegem
ceea ce Creatorul a format in noi la inceput si
ce si-a asumat pentru a reface; caci din ceea ce a adus
inselatorul, si omul, astfel
inselat, recunoscut, nu era nici urma in Mantuitorul; si
faptul ca si-a luat o parte
in slabiciunile noastre nu l-a facut partas la
faradelegile noastre. El si-a asumat forma de a
slujitor fara pangarirea pacatului, imbogatind ceea ce
este uman, fara a afecta ceea ce este divin:
pentru ca acea golire de sine, prin care Invizibilul s-a
facut pe Sine vizibil si pe Creator
si Domnul tuturor lucrurilor voia sa fie unul dintre
muritori, a fost un aplecat in compasiune, nu a
pana de curent. In consecinta, a fost facut acelasi care,
ramanand in chipul lui Dumnezeu, a facut om

378

NPNF (V2-14)

Philip Schaff

256

om sub forma de slujitor. Caci fiecare dintre naturi isi
pastreaza caracterul propriu fara defect;
si dupa cum chipul lui Dumnezeu nu ia forma unui
slujitor, tot asa forma unui slujitor nu o ia
afecta forma lui Dumnezeu. Caci de vreme ce diavolul se
lauda cu faptul ca omul, inselat de mestesugul sau,
a fost lipsit de daruri divine si, fiind dezbracat de
inzestrarea sa de nemurire, a cazut sub
pedeapsa grea de moarte si ca el insusi, in mijlocul
mizeriilor sale, gasise un fel de mangaiere
in a avea ca insotitor un calcator si acel Dumnezeu,
conform cerintelor
principiul dreptatii, isi schimbase propria rezolutie in
ceea ce priveste omul, pe care il crease in asa fel
o pozitie inalta de onoare; a fost nevoie de o dispensa
de consiliere secreta, pentru ca
Dumnezeu neschimbabil, a carui vointa nu putea fi lipsita
de propria sa benignitate, ar trebui sa indeplineasca
printr-un

mister secret planul sau initial de bunatate iubitoare fata de noi si acel om, care fusese condus in vina din subtilitatea rea a diavolului nu ar trebui sa piara impotriva planului lui Dumnezeu. In consecinta, Fiul lui Dumnezeu, coborandu-se de pe scaunul Sau din ceruri si nedepartandu-se de slava Tatalui, intra in aceasta lume inferioara, nascuta dupa o noua ordine, printr-un nou mod de nastere. Dupa o noua comanda; deoarece cel care in propria sa sfera este invizibil, a devenit vizibil in a noastra; Cel care nu putea fi inchis in spatiu, dorit sa fie inchis; continuand sa fie inainte de vremuri, el a inceput sa existe in timp; Domnul al universul a permis ca infinita sa maiestate sa fie umbrita si a luat asupra sa forma de a servitor; Dumnezeuul impasibil nu dispretuia sa fie Om pasibil si Cel nemuritor sa fie supus la legile mortii. Si nascut printr-un nou mod de nastere; pentru ca virginitatea inviolata, in timp ce ignoranta de concupiscenta, a furnizat materia carnii sale. Ceea ce a fost asumat de la mama Domnului a fost natura, nu vina; nici minunea nasterii Domnului nostru Iisus Hristos, ca nascut dintr-o Pantecele Fecioarei, sugereaza ca natura lui este diferita de a noastra. Caci acelasi care este foarte Dumnezeu, este si foarte foarte om; si nu exista nicio iluzie in aceasta unire, in timp ce smerenia omului si inaltimea Dumnezeirii se intalnesc impreuna. Caci, asa cum Dumnezeu nu este schimbat de compasiune [expusa], tot asa Omul nu este consumat de demnitatea [daruita]. Pentru fiecare forma face actele care ii apartin, in comuniune cu celalalt; Cuvantul, adica savarsirea a ceea ce apartine Cuvantului si trupului implinirea a ceea ce este al carni; unul dintre acestea straluceste in minuni, celalalt cedeaza la leziuni. Si precum Cuvantul nu se retrage de la egalitatea cu Tatal in slava, tot asa trupul nu abandoneaza natura genului nostru. Caci, asa cum trebuie sa spunem adesea, el este unul si acelasi, cu adevarat Fiul lui Dumnezeu si cu adevarat Fiul Omului. Dumnezeu, in masura in care la inceput era Cuvantul si Cuvantul era cu Dumnezeu si Cuvantul era Dumnezeu. Omul, in masura in care Cuvantul s-a facut trup, si a locuit printre noi. Dumnezeu, in masura in care toate lucrurile au fost facute prin El si fara El nimic a fost facut." Barbatul, in masura in care a fost facut dintr-o femeie, facut sub lege. Nasterea lui carnea este o manifestare a naturii umane; nasterea Fecioarei este o indicatie a divinitatii

putere. Copilaria Pruncului se manifesta prin umilirea infasurii: maretia a Celui Prea Inalt este declarat de glasurile ingerilor. Cel pe care Irod planuieste sa-l omoare este ca umanitatea la inceputurile ei; dar cel pe care Magii se bucura sa-l adoreze in genunchi este Domn toate. Acum, cand a venit la botezul lui Ioan inaintemergatorul sau, ca nu cumva faptul ca Dumnezeu era acoperit cu un val de carne ar trebui sa fie ascuns, glasul Tatalui a vorbit cu tunet din cerului: Acesta este Fiul Meu preaiubit, in care imi gasesc placerea. In consecinta, cel care, ca om, este

379

NPNF (V2-14)

Philip Schaff

257

ispitit de subtilitatea diavolului, este acelasi caruia, ca Dumnezeu, ingerii ii slujesc cu respect. La foamea, a setea, a fi obosit si a dormi, este evident uman. Dar pentru a satisface cinci mii de oameni cu cinci paini si da-i femeii samaritecei acea apa vie, ca sa traga care sa-l poata asigura care bea din ea din nou din nou sete; a merge pe suprafata marii cu picioarele care nu se scufunda, si mustrand furtuna sa doboare valurile inaltate, este fara indoiala Divina. La fel de apoi pentru a trece pe langa multe puncte nu tine de aceeasi natura sa plangi cu sentimente de mila peste un prieten mort si, dupa ce masa de piatra fusese scoasa din mormantul in care zacuse patru zile, printr-un glas de porunca sa-l invie din nou; sau sa atarne de lemn si sa faca toate elementele tremura dupa ce lumina zilei s-a transformat in noapte; sau sa fie napadit de unghii, si sa deschida portile paradisiului credintei talharului; deci nu apartine aceleiasi naturi sa spuna: Eu si Tatal suntem una, si sa spunem: Tatal este mai mare decat mine. Caci desi in Doamne Iisuse Hristoase, exista o singura Persoana a lui Dumnezeu si a omului, totusi aceea prin care se ataseaza in mod neplacut de ambele este una, iar ceea ce slava se ataseaza de ambele este alta; caci din ceea ce ne apartine el are acea barbatie care este inferioara Tatalui; in timp ce de

La Tatal are Dumnezeire egala cu cel Tata. In consecinta, din cauza acestei unitati de Persoana care trebuie inteleasa ca existenta in ambele naturi, citim, pe de o parte, ca Fiul Omului s-a coborat din cer, intrucat ca Fiul lui Dumnezeu a luat trup de la acea Fecioara din care s-a nascut; iar pe de alta parte, cel se spune ca Fiul lui Dumnezeu a fost rastignit si ingropat, in masura in care a suferit aceasta, nu in timpul lui.

Dumnezeirea reala; in care Unul-Nascut este coetern si consubstantial cu Tatal, dar in slabiciunea naturii umane. De aceea noi toti, in insusi Crezul, marturisim ca unicul nascut Fiul lui Dumnezeu a fost rastignit si ingropat, conform acelei vorbe a Apostolului, caci daca ar fi avut stiind asta, nu l-ar fi rastignit pe Domnul Majestatii.

Dar cand insusi Domnul si Mantuitorul nostru a invatat prin intrebarile lui credinta ucenicilor, el a spus: Cine spun oamenii ca sunt Eu, Fiul Omului? si cand pomenisera diverse parerile avute de altii, el a spus: Dar voi cine ziceti ca sunt eu? adica Eu, care sunt Fiul Omului, si pe care il vedeti sub forma de slujitor si, in realitate, de trup, pe cine spuneti ca sunt Eu? Dupa care fericitul Petru, inspirat de Dumnezeu si pe cale sa beneficieze toate natiunile prin marturisirea lui, a spus: Tu

esti Hristosul, Fiul Dumnezeului celui viu. Prin urmare, nu in mod nemeritat, el a fost declarat binecuvantat de catre Domnul si a derivat din Stanca originara acea soliditate care apartinea atat virtutii sale cat si Numelui Sau, care, prin revelatia Tatalui, a marturisit ca este si Fiul lui

Dumnezeu si Hristos; pentru ca unul dintre aceste adevaruri, acceptat fara celalalt, nu ar fi de folos mantuire si era la fel de periculos sa credem ca Domnul Isus Hristos este doar Dumnezeu si nu om, sau doar om si nu Dumnezeu. Dar dupa invierea Domnului care a fost in adevar invierea unui trup adevarat, caci nicio alta persoana nu a fost inviata decat cel care fusese rastignit si murise ce altceva s-a realizat in acel interval de patruzeci de zile decat sa ne facem credinta intreg si curat de tot intunericul? Caci in timp ce vorbea cu ucenicii Sai si locuia cu ei, si a mancat cu ei si s-a lasat manipulat cu atentie si iscoditoare de catre acestia care erau sub influenta indoielii, pentru acest scop a

intrat la ucenici cand usile erau
inchis, si prin suflarea Lui le-a dat Duhul Sfânt si a
deschis apoi tainele Sfintei Scripturi
380

NPNF (V2-14)

Philip Schaff

daruindu-le lumina inteligentei si din nou in aceeasi
persoana le-a aratat
rana in lateral, amprentele cuielor si toate semnele de
carne ale Patimilor, spunand: Iata
mainile si picioarele mele, ca sunt eu insumi;
manuieste-ma si vezi, caci un duh nu are carne si oase,
asa cum vedeti ca am: pentru ca proprietatile naturii
Divine si umane sa poata fi recunoscute
sa ramanem in el fara a provoca o dezbinare si ca noi sa
stim in acest fel ca Cuvantul este
nu ceea ce este trupul, ca sa marturiseasca ca singurul
Fiu al lui Dumnezeu este si Cuvant si trup. Pe care
misterul credintei, acest Eutyches trebuie privit ca, din
nefericire, fara stapanire, cine nu are
recunoastem natura noastra sa existe in Unul-Nascut Fiu
al lui Dumnezeu, fie prin smerenie de
mortalitatea sau gloria invierii. Nici nu a fost uimit de
declaratia lui
fericitul Apostol si Evanghelist Ioan, spunand: Orice duh
care marturiseste ca Isus Hristos are
venit in trup este de la Dumnezeu; si orice duh care il
dizolva pe Isus nu este de la Dumnezeu, si acesta este
Antihrist. Acum ce inseamna sa-l dizolvi pe Isus, ci sa
despartim natura umana de el si sa faci
gol prin inventii nerusinate acel mister numai prin care
am fost mantuiti? Mai mult, fiind
in intuneric in ceea ce priveste natura trupului lui
Hristos, el trebuie sa fie implicat in aceeasi orbire
fara sens
si in ceea ce priveste Pasiunea sa. Caci daca el nu crede
ca rastignirea Domnului este ireala si
nu se indoieste ca el a acceptat cu adevarat suferinta,
chiar si pana la moarte, de dragul lumii
mantuirea; cand crede in moartea sa, sa-si recunoasca si
trupul si sa nu se indoiasca ca el
pe care il recunoaste ca fiind capabil sa sufere este si
Om cu un trup ca al nostru; de cand
a nega trupul sau adevarat inseamna si a nega suferintele
sale trupesti. Daca atunci accepta credinta crestina,
si sa nu-si indeparteze urechea de la propovaduirea
Evangheliei, sa vada ce natura a fost

care a fost acoperit cu cuie si agatat de lemnul crucii;
si sa inteleaga de unde
a fost ca, dupa ce partea Rastignitului a fost strapunsa
de sulita soldatului, sange si apa
a revarsat, pentru ca Biserica lui Dumnezeu sa fie
improspatata atat cu un lighean, cat si cu o cupa. Lasa-l
ascultati si pe fericitul Apostol Petru cand declara ca
sfintirea prin Duhul ia
plasati prin stropirea sangelui lui Hristos si sa nu dea
o lectura simpla
la cuvintele aceluiasi apostol: Stiind ca nu ati fost
rascumparati cu lucruri stricacioase, precum
argint si aur, din modul tau desar de viata primit prin
traditie de la parintii tai, dar cu
sangele pretios al lui Isus Hristos ca al unui Miel fara
cusur si fara pata. Lasa-l si pe el sa nu
rezista marturiei Fericitului Apostol Ioan: Si sangele
lui Isus, Fiul lui Dumnezeu, curata
noi de tot pacatul. Si iarasi: Aceasta este biruinta care
biruieste lumea, chiar credinta noastra; si,
Cine este cel care biruieste lumea, decat cel care crede
ca Isus este Fiul lui Dumnezeu? Aceasta este
cel care a venit prin apa si sange, chiar Isus Hristos;
nu numai in apa, ci in apa si sange; si
Duhul este cel care da marturie, pentru ca Duhul este
adevarul. Caci sunt trei care urs
marturie Duhul, apa si sangele; iar cei trei sunt unul.
Adica Spiritul de
sfintirea si sangele mantuirii si apa botezului; care
trei lucruri sunt unul,
si sa ramana neimpartit, si niciunul dintre ei nu este
separat de legatura cu ceilalti; deoarece
Biserica Catolica traieste si avanseaza prin aceasta
credinta, ca Hristos Isus nu trebuie sa credem nici pe
unul
barbatia sa existe fara Dumnezeire adevarata, nici
Divinitate fara barbatie adevarata. Dar cand Eutihe,
cand ai fost intrebat in examinarea ta, a raspuns:
Marturisesc ca Domnul nostru era din doi

381

258

NPNF (V2-14)

Philip Schaff

naturi inainte de unire, dar dupa unire marturisesc o
singura natura; Sunt uimit ca atat de absurd

si o profesie perversa ca aceasta a lui nu a fost muștrată de o cenzura din partea vreunui dintre ele judecatori, si ca o afirmatie extrem de proasta si extrem de blasfematoare a fost trecuta, tocmai de parca nu s-ar fi auzit nimic care sa poata ofensa: vazand ca este la fel de nelegiuit sa spui ca cel Unicul Fiu al lui Dumnezeu a fost de doua naturi inainte de Intrupare, asa cum este socant sa afirmam ca, de cand Cuvantul s-a facut trup, a existat in el o singura natura. Dar ca nu cumva Eutiche sa nu faca acest lucru

cred ca ceea ce a spus a fost corect, sau a fost tolerabil, pentru ca nu a fost infirmat de nicio afirmatie

al tau, indemnam sincera ta sollicitudine, preaiubit frate, sa vezi ca, daca prin milostivirea lui Dumnezeu inspiratie cazul este adus la o problema satisfacatoare, omul neconsiderat si neexperimentat sa fie curatat si de aceasta notiune pestilatoare a lui; vazand ca, dupa cum are procesul-verbal al procedurii aratat in mod clar, incepuse destul de mult sa-si abandoneze propria parere cand a fost impins intr-un colt prin cuvintele tale autoritare, el s-a declarat gata sa spuna ceea ce nu spusese inainte si sa-si dea adeziunea la acea credinta de care mai inainte staturse la distanta. Dar cand ar fi facut-o nu consimti sa anatematizezi dogma impioasa pe care ai inteles, frate, ca a continuat in propria neincredere si a meritat sa primeasca sentinta de condamnare. Pentru care daca se intristeaza sincer si in scop bun si intelege, chiar daca prea tarziu, cat de bine este autoritatea episcopala a fost pus in miscare sau daca, pentru a face deplina satisfactie, va condamna viva voce si sub propria sa mana, tot ce a tinut gresit, nicio compasiune, in orice masura, care poate fi aratat lui cand a fost pus drept, va fi vrednic de vina, pentru Domnul nostru, cel adevarat si cel bun Pastorul, care si-a dat viata pentru oile sale si care a venit sa salveze sufletele oamenilor si nu sa distruga ei, ne doreste sa imitam propria lui bunatate iubitoare; astfel incat dreptatea sa-i constranga intr-adevar pe cei care pacatul, dar mila nu trebuie sa-i respinga pe cei convertiti. Caci atunci intr-adevar este aparata adevarata credinta cu cele mai bune rezultate, atunci cand o parere falsa este condamnata chiar si de cei care au urmat-o. Dar pentru ca toata chestiunea sa fie dusa la indeplinire cu evlavie si credinciosie, ne-am numit

fratilor, Iulius, Episcop, si Reatus, Presbiter (cu titlul de Sfantul Clement) si, de asemenea, fiul meu Ilarus, Diacon, sa ne reprezinte; iar cu ei l-am asociat pe Dulcitus, Notarul nostru, a carui fidelitate am avut o dovada buna: a avea incredere ca asistenta Divina va fi cu tine, astfel incat cel care are ratacit poate fi salvat prin condamnarea propriei sale opinii nefondate. Dumnezeu sa te tina in bine sanatate draga frate. Data la idele lui iunie, in Consulatul ilusilor barbati, Asterius si Protogenes.

[In continuare a fost citita o lunga catena de citate din Parinti care sustin invatatura despre

Mie. (L. si C., Conc., Tom. IV., col. 357368.)]

259

Extrase din Acte.

Sesiunea II. (continuare).

382

NPNF (V2-14)

Philip Schaff

(Labbe si Cossart, Concilia, Tom. IV., col. 368.)

Dupa citirea epistolei de mai sus, preacuviosii episcopi au strigat: Aceasta este credinta a parintilor, aceasta este credinta apostolilor. Asa credem cu totii, asa cred ortodocsii. Anatema celui care nu crede astfel. Petru a vorbit astfel prin Leu. Asa a predat Apostoli. Leu a predat cu evlavie si cu adevarat, asa a invatat Chiril. Vesnica sa fie amintirea lui Chiril. Leu si Chiril au invatat acelasi lucru, anatema celui care nu crede asa. Acesta este adevarul credinta. Aceia dintre noi care suntem ortodocsi asa credem. Aceasta este credinta parintilor. De ce nu au fost aceste lucruri citite la Efes [i.e. la sinodul eretic tinut acolo]? Acestea sunt lucrurile Dioscorus ascuns.

[Unele explicatii au fost cerute de episcopii iliri si

raspunsurile au fost gasite satisfacatoare, dar totusi s-a cerut o intarziere de cateva zile, iar unii episcopi au cerut iertare generala a toti cei care fusesera tinuti afara. Aceasta propunere a facut o mare confuzie, in mijlocul careia sesiunea a fost dizolvat de judecatori. (Col. 371.)]

Sesiunea a III-a.

[Reprezentantii imperiali nu par sa fi fost prezenti, iar dupa Aetius arhidiaconul

din Constantinopol deschisese Sesiunea,]

Paschasinus, episcopul de Lilybum, in provincia Silicia, si detine locul

Preasfintitul Leu, arhiepiscop al Scaunului Apostolic al Romei vechi, a spus in latina ceea ce se talmacesc este dupa cum urmeaza: Este bine cunoscut acestui sinod iubit de Dumnezeu ca scrisori divine au fost trimise catre

fericitul si apostolic papa Leon, invitandu-l sa se demneasca sa fie prezent la sfantul sinod. Dar de atunci obiceiul stravechi nu a sanctionat acest lucru si nici necesitatea generala a vremii parea sa o permita, a noastra

micimea in locul lui insusi el , si de aceea este necesar

ca orice lucruri sunt aduse in discutie sa fie examinate prin amestecul nostru ().

[Latina se citeste unde am plasat grecul textului obisnuit, astfel, a poruncit micuta noastra sa prezideze in locul lui acest sfant sinod.] De aceea sa fie cartea prezentata de cei mai multi iubitul-de-Dumnezeu frate si tovarasul episcop Eusebiu sa fie primit si citit de iubitul lui Dumnezeu arhidiacon si primicerius al notarilor, Aetius.

Iar Aetius, arhidiaconul si primicerius al notarilor, a luat cartea si a citit astfel.

[Urmeaza petitia lui Eusebiu et post nonnulla patru petitii adresate fiecare catre The preasfant si preaiubit de Dumnezeu arhiepiscop ecumenic si patriarh al marii Rome Leo si catre Sinod sfant si ecumenic intrunit la Calcedon etc., etc.; Primele doua de catre diaconii de

285

adica imperiala.

Alexandria, al treilea de catre un presbiter quondam al eparhiei, iar al patrulea de un laic de asemenea din Alexandria. Dupa aceasta, Dioscor a fost din nou chemat si, nefiind venit, s-a dat sentinta impotriva sa, ceea ce i-a fost comunicat printr-o scrisoare cuprinsa in acte. (L. si C., Conc., Tom. IV., col. 418.) Episcopii si-au exprimat parerile in cea mai mare parte unul cate unul, dar cel Legatii romani au vorbit impreuna, iar in discursul lor apare urmatoarele (Col. 426:)]

De aceea preasfantul si fericitul Leu, arhiepiscopul celei mari si mai batrane Rome, prin noi, si prin acest preasfant sinod impreuna cu 286 de trei ori binecuvantatul si preaslavitul Petru Apostolul, care este stanca si temelie Bisericii Catolice si temelie credinta ortodoxa, l-a dezbracat de episcopat si i-a instrainat pe toti hieraticii vrednicie. De aceea, aceasta preasfanta si mare sentinta sinodala sa-l condamne pe mai sus amintit Dioscor la pedepsele canonice.

260

[Episcopii atunci, unul cate unul, au vorbit in favoarea depunerii lui Dioscor, dar de obicei mai departe

motivul refuzului sau de a se prezenta cand a fost chemat de trei ori.]

Si cand toti sfintii Episcopi au vorbit despre acest subiect, au semnat aceasta care urmeaza.

Condamnarea trimisa de Sfantul si Ecumenic Sinod lui Dioscor.

(Labbe si Cossart, Concilia, Tom. IV., col. 459.)

Sfantul si marele si ecumenic sinod, care prin harul lui Dumnezeu dupa constituirea celor mai evlaviosi si iubiti imparati ai nostri Dumnezeu adunati impreuna la Calcedon

cetatea Bitiniei, în martiria preasfintei și biruitoare Mucenita Eufemia către Dioscor.

Va facem să înțelegeți că în a treisprezecea zi a lunii octombrie din care ați fost destituit episcopia și a făcut strain orânduirii bisericești () de către sfântul și ecumenic sinod, din cauza nesocotirii voastre a canoanelor dumnezeiești și a neascultării voastre față de acest sfânt și sinodul ecumenic și din cauza celorlalte crime de care ați fost găsit vinovat, căci chiar și atunci când sunt chemați să răspundă acuzărilor voștri de trei ori prin acest sfânt și mare sinod, potrivit la canoanele dumnezeiești nu ai venit.

286

Traducerea Hefele engleză (iv. 328) în comuniune cu este foarte extraordinară.

Extrase din Acte.

Sesiunea a IV-a.

384

NPNF (V2-14)

Philip Schaff

(Labbe și Cossart, Concilia, Tom. IV., col. 469.)

Cei mai magnifici și gloriosi judecatori și marele Senat au spus:
Cuviosul consiliu să declare acum ceea ce pare bine cu privire la credință, de la acele lucruri care au fost deja eliminate au fost făcute manifeste. Paschasinus și Lucentius, cei preacuvioși episcopi, iar Bonifaciu preacuviosul presbiter, legați ai Scaunului Apostolic prin acel preacuvios om, episcopul Paschasinus a spus: Ca sfânt și binecuvântat și ecumenic Sinodul ține ferm și urmează regula credinței (fidei regulam în Actele latine) care a fost stabilită de către părinții de la Nisa, confirmă și credința expusă de Sinodul celor 150 de părinți adunați la Constantinopol la porunca marelui Teodosie de binecuvântată memorie. Mai mult, expunerea

a credintei lor, a ilustrului Chiril de binecuvantata amintire expus la Sinodul de la Efes (in pe care Nestorie a fost condamnat) este primit. Iar in al treilea loc scrierile acelui binecuvantat Omule, Leon, Arhiepiscopul tuturor bisericilor, care a condamnat erezia lui Nestorie si Eutihe, arata care este adevarata credinta. La fel si sfantul Sinod detine aceasta credinta, aceasta urmeaza nimic mai departe poate adauga si nici nu poate lua nimic.

Cand aceasta fusese tradusa in greaca de catre Beronician, secretarul evlavios al divinului consistoriului, preacuviosii episcopi au strigat: Asa credem toti, asa am fost botezati, asa am botezam, asa am crezut, asa credem acum.

Cei mai slaviti judecatori si marele senat au spus: De vreme ce vedem ca Sfintele Evanghelii au fost pus alaturi de sfintia voastra, fiecare dintre episcopii adunati aici sa declare daca epistola preafericitului arhiepiscop Leo este in concordanta cu expunerea celor 318 parinti adunati la Nisa si cu decretul celor 150 de parinti adunati apoi in orasul regal.

261

[La aceasta intrebare episcopii au raspuns unul cate unul, pana cand s-au dat 161 de opinii separate, cand restul episcopilor au fost rugati de judecatorii imperiali sa-si dea voturile intr-un corp (col. 508).]

Toti cei mai reverenti episcopi au strigat: Toti suntem de acord, toti credem asa; suntem cu totii

aceeasi minte. Asa ne gandim, asa credem etc., etc.

Sesiunea a V-a.

(Labbe si Cossart, Concilia, Tom. IV., col. 555.)

Paschasinus si Lucentius cei mai reverenti episcopi si Bonifaciu presbiter, vicari ai Scaunul Apostolic al Romei, a spus: Daca nu sunt de acord cu scrisoarea acelui om apostolic si binecuvantat, Papa Leon, da instructiuni ca sa ni se dea scrisorile noastre de demitere si sa se tina un sinod acolo [adica in vest].

Philip Schaff

[A urmat apoi o lunga dezbatere daca decretul intocmit si prezentat ar trebui sa fie admis. Aceasta pare sa fi fost mintea majoritatii episcopilor. In sfarsit comisarii a propus un comitet de douazeci si doi sa se intalneasca cu ei si sa raporteze consiliului, iar imparatul a impus acest lucru cu amenintarea ca altfel ar trebui sa fie trimisi cu totii acasa si chemat un nou consiliu in vest. Nici asta nu i-a facut sa cedeze (col. 560.)]

Cei mai cinstiti episcopi au strigat: La multi ani imparatului! Fie lasa definitia [i.e.

cel prezentat la aceasta sesiune] stam sau mergem. La multi ani imparatului!

Cecropius, cel mai reverend episcop al Sebastopolului, a spus: Cerem sa fie citita definitia iarasi si pentru ca cei care nu se opun de el si nu vor semna, sa-si poata duce treburile; pentru noi dati-ne consimtamantul la aceste lucruri care au fost atat de frumos redactate si nu faceti nicio critica.

Cei mai fericiti episcopi ai Iliriei au spus: Sa se arate cei care contrazic. Acestea care contrazic sunt nestorienii. Cei care contrazic, sa plece la Roma.

Cei mai maretii si mai gloriosi judecatori au spus: Dioscor a recunoscut ca a acceptat expresia din doua naturi, dar nu ca ar fi fost doua naturi. Dar cel mai sfant arhiepiscop Leu spune ca exista doua naturi in Hristos unite neschimbat, inseparabil, neconfuz in singurul Fiul Nascut Mantuitorul nostru. Pe care l-ai urma, preasfantul Leu sau Dioscor? Cei mai reverenti episcopi au strigat: Credem ca Leu. Cei care contrazic sunt eutihieni.

Leul a expus pe buna dreptate credinta.

Cei mai magnifici si gloriosi judecatori au spus: Aducati atunci la definitie, conform judecata preasfantului nostru parinte Leo, ca exista doua

naturi in Hristos unite neschimbat,
inseparabil, neconfuz.

[Comitetul s-a asezat apoi in oratoriul preasfantului
mucenic Eufemis si apoi
a raportat o definitie a credintei care, in timp ce preda
aceeasi doctrina, nu era VoIul lui Leu (col.
562).]

Definitia credintei Conciliului de la Calcedon.

262

(Labbe si Cossart, Concilia, Tom. IV., col. 562.)

Sinodul sfant, mare si ecumenic, adunat prin harul lui
Dumnezeu si porunca lui
imparatii nostri cei mai religiosi si crestini, Marcian
si Valentinian, Augusti, la Calcedon, the
mitropolie a provinciei Bitinia, in martiria sfintei si
biruitoarei mucenice Eufemia,
a decretat astfel:

Domnul si Mantuitorul nostru Iisus Hristos, cand
intareste cunoasterea Credintei in a Lui
ucenicilor, pentru ca nimeni sa nu fie de acord cu
aproapele sau cu privire la doctrinele lui
religie si pentru ca proclamarea adevarului sa fie
prezentata in mod egal tuturor oamenilor, a spus: Ma
pacea va las, pacea mea va dau. Dar, din moment ce cel
rau nu renunta la

386

NPNF (V2-14)

Philip Schaff

semanand neghina printre semintele evlaviei, dar
inventeaza vreodata vreun mecanism nou impotriva
adevarului;
de aceea Domnul, asigurand, ca intotdeauna, pentru neamul
omenesc, a ridicat acest evlavios, credincios,
si suveran zelos si a chemat la el din toate partile
conducatorii de seama ai
preotie; pentru ca harul lui Hristos, Domnul nostru
comun, inspirandu-ne, sa lepadam orice urgie
de minciuna de la oile lui Hristos si hraneste-le cu
frunzele fragede ale adevarului. Si asta au
am facut cu un consimtament unanim, alungand doctrinele

eronate si reinnoind cele care nu au gresit credinta Parintilor, publicand tuturor oamenilor Crezul celor Trei Sute Optsprezece si numarul lor adaugand, ca semeni, Parintii care au primit acelasi rezumat al religiei. Asa sunt cei o suta cincizeci de sfinti parinti care s-au adunat apoi in cei mari Constantinopol si a ratificat aceeasi credinta. Mai mult, respectand ordinea si fiecare forma care se refera la credinta, care a fost respectata de sfantul sinod tinut anterior la Efes, dintre care Celestin al Romei si Chiril al Alexandriei, de sfanta memorie, au fost conducatorii, declaram ca expunerea a dreptei si fara prihana credinta facuta de cei trei sute optsprezece sfinti si binecuvantati Parinti, adunat la Nisa in timpul domniei lui Constantin de pioasa memorie, va fi preeminent: si ca vor fi si acele lucruri care au fost hotarate de cei o suta cincizeci de sfinti parinti la Constantinopol, pentru dezradacinarea ereziilor care rasarisera atunci si pentru confirmarea aceleiasi credinte catolice si apostolice a noastra.

263

Crezul celor trei sute optsprezece Parinti de la Nisa.

Credem intr-un singur Dumnezeu etc.

Credem intr-un singur Dumnezeu etc.

Item, Crezul celor o suta cincizeci de sfinti Parinti care au fost adunati la Constantinopol.

Aceasta formula inteleapta si salutara a harului divin era suficienta pentru cunoasterea perfecta si confirmarea religiei; pentru ca ea invata [doctrina] perfecta cu privire la Tatal, Fiul si Sfantul Duh si prezinta intruparea Domnului celor care o primesc cu credinciosie. Dar, atat de mult ca persoane care se angajeaza sa anuleze predicarea adevarului au prin ereziile lor individuale dat nastere la bolboroseli goale; unii dintre ei indraznind sa corupa misterul intruparii Domnului pentru noi si refuzand [sa foloseasca] numele de Maica Domnului () cu referire la Fecioara, in timp ce altii, aducand o confuzie si amestec si concepad cu legaturi ca natura carnii si a Dumnezeirea este toata una, sustinand ca Natura divina a

Unului Nascut este, prin amestec, capabil de suferinta; de aceea acest sinod sfant, mare si ecumenic prezent, dorind sa excluda orice dispozitiv impotriva Adevarului si predarea a ceea ce este neschimbat de la inceput, are la chiar de la inceput a decretat ca credinta celor trei sute optsprezece parinti va fi pastrata inviolata. Si din cauza celor care se lupta impotriva Duhului Sfânt, aceasta confirma doctrina apoi a fost predat cu privire la substanta Duhului de catre cei o suta cincizeci de sfinti Parinti care s-au adunat in orasul imperial; care doctrina au declarat-o tuturor oamenilor, nu ca desi introduceau ceva ce le lipsea predecesorilor lor, dar pentru a

387

NPNF (V2-14)

Philip Schaff
264

265

explicati prin documente scrise credinta lor cu privire la Duhul Sfânt impotriva celor care au fost cautand sa-i distruga suveranitatea. Si, pe seama celor care au luat in mana sa corupa misterul dispensatiei [i.e. Intruparea] si care se prefac cu nerusinare ca cel care a fost nascut din Sfanta Fecioara Maria a fost un simplu om, primeste scrisorile sinodice ale Fericitului Chiril, Pastor al Bisericii din Alexandria, adresat lui Nestorie si rasaritenilor, jucandu-i potrivit, pentru infirmarea nebuniei innebunite a lui Nestorius si pentru invatarea celor care tanjesc cu ardoare sfanta pentru cunoasterea simbolului mantuitor. Si, pentru confirmarea ortodocsilor doctrine, a adaugat pe buna dreptate la acestea scrisoarea presedintelui marii si vechii Rome, the Preafericitul si Sfantul Arhiepiscop Leon, care i-a fost adresat Arhiepiscopului Flavian al Fericitului memorie, pentru inlaturarea doctrinelor false ale lui Eutihe, judecandu-le ca fiind de acord cu marturisirea marelui Petru si ca un stalp comun impotriva necredinciosilor. Caci se opune cei care ar sparge misterul dispensatiei intr-o Duad de Fii; se respinge de sacru aduna pe cei care indraznesc sa spuna ca Dumnezeirea

Unului Nascut este capabila sa sufere; aceasta rezista celor care isi imagineaza un amestec sau o confuzie a celor doua naturi ale lui Hristos; ii alunga pe aceia care cred ca forma lui de slujitor este de o substanta cereasca sau de alta substanta decat cea care a fost luat din noi si ii anatemizeaza pe cei care vorbesc cu prostie despre doua naturi ale Domnului nostru inaintea unire, concepand ca dupa unire a existat doar una.

Urmand sfintii Parinti, invatam cu un glas ca Fiul [lui Dumnezeu] si Domnul nostru Isus Hristos trebuie sa fie marturisit ca una si aceeași [Persoana], ca El este desavarsit in Dumnezeire si desavarsit in barbatie, chiar Dumnezeu si foarte om, dintr-un suflet rezonabil si un trup [uman] format, consubstantial cu Tatal ca atingand Dumnezeirea Sa si consubstantial cu noi ca atingere a Lui in barbatie; facut in toate ca noi, cu exceptia pacatului; nascut din Tatal Sau inaintea lumii dupa Dumnezeirea lui; dar in aceste zile din urma pentru noi, oamenii si pentru mantuirea noastra nascuta [in lume] a Fecioarei Maria, Maica Domnului dupa barbatia sa. Acesta si același Iisus Hristos, singurul Fiu [al lui Dumnezeu] trebuie sa fie marturisit ca este in doua naturi, ²⁸⁷ fara confuzie, imuabil, indivizibil, inseparabil [unite] si asta fara a fi luata distinctia de naturi in departat printr-o astfel de unire, ci mai degraba proprietatea particulara a fiecarei naturi fiind pastrata si fiind unite intr-o singura Persoana si subzistenta, nu separate sau impartite in doua persoane, ci una si cel Același Fiu si Unul-Nascut, Dumnezeu Cuvantul, Domnul nostru Iisus Hristos, ca profetii din vremuri am vorbit despre el si asa cum ne-a invatat Domnul Isus Hristos si ca Crezul Parintii ne-au dat.

Aceste lucruri, asadar, fiind exprimate de noi cu cea mai mare acuratete si atentie, sfantul Sinod Ecumenic defineste ca nimeni nu va fi lasat sa aduca inainte o alta credinta (), nici sa scrie, nici sa puna laolalta, nici sa excogite, nici sa-l invete pe altii. Dar precum indraznesc fie sa puna laolalta o alta credinta, fie sa aduca inainte sau sa invete sau sa elibereze o crez diferit () la dorinta de a fi convertit la cunoasterea adevarului, de la

287

Vide nota paralela de la Hefele.

388

NPNF (V2-14)

Philip Schaff

Neamurile, sau evreii sau orice erezie, daca sunt episcopi sau clerici, sa fie destituiti, Episcopii din Episcopie, iar clericii din cler; dar daca sunt calugari sau laici: lasa sa fie anatematizate.

Dupa citirea definitiei, toti Episcopii cei mai religiosi au strigat: Aceasta este credinta de parintii: mitropolitii sa-l subscrie imediat; judecatori, abonati-l: sa nu aiba intarziere ceea ce a fost bine definit: aceasta este credinta Apostoli: prin aceasta stam toti: asa credem toti.

Note.

ANATOLIE DIN CONSTANTINOPUL.

(Ep. Sf. Leo. Migne, Pat. Lat., Tom. LIV. [Leo. M., Opera, Tom. I.] col. 978.)
Intrucat dupa ce a fost pronuntata judecata cu privire la el, era nevoie ca toti sa fie de acord in dreapta credinta (cu scopul caruia cel mai evlavios imparat s-a adunat cu cele mai mari dureri sfantul Sinod) cu rugaciune si lacrimi, sfintia voastra fiind prezenta cu noi in duh si conlucrand cu noi prin acei preaiubiti oameni pe care i-ai trimis la noi, avandu-i drept ocrotitor
Prea sfanta si prea frumoasa Mucenita Eufemia, ne-am predat in intregime acestui salutar munca, toate celelalte chestiuni fiind date deoparte. Si cand criza a cerut ca toate cele mai sfinte episcopii adunati ar trebui sa stabileasca o definitie unanima () pentru explicatie si intelegere mai clara a marturisirii noastre despre Domnul nostru Iisus Hristos, Domnul nostru Dumnezeu
a fost gasit aratandu-se celor ce nu-L cautau si chiar si celor care nu-L cereau. Si desi unii de la inceput s-au impotrivit in mod cert, el a

aratat totusi
adevarul lui si lucruri dispuse astfel incat o scriere
unanima si necontrazisa a fost publicata de
noi toti, care a confirmat sufletele grajdului si a
invitat pe calea adevarului pe toti cei care au declinat
de acolo. Si cand am scris cu unanim acordul
graficului, toti cu un singur consimtamant,
acesta este tot sinodul nostru, a intrat in martiria
preasfintei si biruitoare mucenice Eufemia,
iar cand la rugaciunea preacuviosului si iubitului nostru
Hristos Imparatul Marcian, si a mai multor nostri
cuvioasa si in toate privintele credincioasa imparatesa,
fiica noastra si Augusta Pulcheria, cu bucurie si
ilaritate
am pus pe sfantul altar hotararea pe care o scrisesem
pentru intarirea credintei
a parintilor nostri conform acelei sfinte scrisori pe
care ne-ai trimis-o; si apoi i-a dat-o evlaviei lor, ca
s-ar putea sa-l primeasca asa cum au cerut-o. Si dupa ce
au primit-o, au dat slava cu
ne la Hristos Domnul, care alungase intunericul opiniilor
rele si ilustrase
cu cea mai mare unanimitate cuvantul adevarului etc.

Din acest pasaj poate fi usor de inteles pasajul foarte
obscur din scrisoarea Conciliului
lui Leu, unde se spune ca definitia a fost data de Sfanta
Eufemia ca propria ei marturisire a
credinta. Vide nota despre Ballerini pe aceasta epistola
a lui Anatolius.

HEFELE.

389

NPNF (V2-14)

Philip Schaff

(Hist. of the Councils. Vol. III., p. 348.)

Textul grec actual are in timp ce vechea traducere
latina are, in duabus naturis.
Dupa ce se spusese in repetate randuri in aceasta sesiune
despre diferenta dintre in doua naturi si
de doua naturi, si in opozitie cu cea din urma formula,
nu poate exista nicio indoiala ca
vechiul traducator latin avea in fata lui textul mai
precis si ca initial acesta era .
Aceasta, insa, nu este o simpla presupunere, ci este

marturisita in mod expres de antichitate: (1) de celebrul starețul Eutimie al Palestinei, contemporan al Sinodului de la Calcedon, ai carui ucenici mai multi au fost prezenti ca episcopi la Sinodul nostru (cf. Baron. ad. ann. 451, n. 152 sq.). Inca avem o judecata a lui pe care a dat-o cu privire la decretul lui Calcedon cu privire la credinta si in pe care o repeta doctrina conducatoare in cuvintele Sinodului insusi. In pasajul nostru el remarca:

... Fragmentul scrierilor sale despre subiectul se gaseste in Vita S. Euthymii Abbatis, scrisa de elevul sau Cyril in Analecta Grca a monahilor Sf. Maur, or. i., p. 57, tiparita in Mansi, or. vii., p. 774 sq. (2) Al doilea antic martor este Severus, din anul 513 d.Hr. patriarh monofizit al Antiohiei, care il reprezinta ca pe un mare ocară si o greșeala de neiertat in parintii lui Calcedon, pe care ei le-au spus:

(vezi Sententi Severi in Mansi, t. vii., p. 839).

(3) La ceva mai mult de o suta de ani dupa Sinodul de la Calcedon, Evagrie si-a copiat decretul referitor la credinta in extenso in istoria sa bisericeasca (lib. ii., 4), si, de fapt, cu cuvintele:

... (ed. Mog., p. 294). (4) In conferinta despre religie tinuta intre Severienii si ortodocsii de la Constantinopol, 553 d.Hr., primii a reproșat Sinodului din Calcedon cu pus in duabus naturis, in loc de ex duabus naturis, ca Chiril si batranul parintii invatasera (Mansi, t. viii., p. 892; Hardouin, t. ii., p. 1162). (5) Leontius din Bizant sustine destul de distinct, in anul 610, in lucrarea sa De Sectis, ca Sinodul a predat

...

Este clar ca daca atunci ar fi existat vreo indoiala cu privire la lectura corecta, Leontius nu ar fi putut s-a opus monofizitilor cu atata certitudine. Pasajul prezentat de el este Actio iv., c. 7., in Galland. Bibliotheca PP., or. xii., p. 633. Gieseler (Kirchengesch. i., s. 465), iar dupa el Hahn (Biblioth. der Symbole, s. 118, nota 6), citeaza incorect a patra in loc de a cincea Actio. Poate niciunul dintre ei nu consultase pasajul in sine. (6) Nu se acorda o importanta mai mica faptului ca toate traducerile latine, cea a lui Rusticus si cele dinaintea lui, au in duabus naturis; si (7) ca Sinodul din Lateran, 649 d.Hr., a avut aceeasi lectura in Actele lor (Hardouin, t. iii., p. 835). (8) Papa Agatho, de asemenea, in scrisoarea sa catre

imparatul Constan II, care a fost citita in al VI-lea Sinodul Ecumenic, a invocat crezul de la Calcedon cu cuvintele in duabus naturis (in Fapte a celui de-al saselea Sinod Ecumenic, Actiunea a IV-a; in Mansi, or. xi., p. 256; Hardouin, t. iii., p. 1091). In consecinta a acestui fapt, majoritatea savantilor din timpurile recente, de exemplu, Tillemont, Walch (Biblioth. symbol veter., p. 106), Hahn (l. c.), Gieseler (l. c.), Neander (Abthl. ii., 2 din Bd. iv., S. 988), au declarat sa fie lectura originala si corecta. Neander adauga: Intregul proces al tranzactiilor

390

NPNF (V2-14)

Philip Schaff

al conciliului arata acest lucru (ca este lectura corecta). Evident crezul anterior, care era mai favorabila doctrinei egiptene, continea si favoarea aratata pentru cealalta parte a iesit in principal in schimbarea in . Expresia in plus, nu se potriveste cu locul, verbul indica mai degraba originalul .

sau a fost punctul de cotitura al intregii controversa dintre monofizitism si diofizitismul. Cf., pe de alta parte, Baur, Trinitatslehre, Bd. i., S. 820 si Dorner (Lehre v. der Person Christi, Thl. ii., S. 129), unde se sustine ca este corect si original lectura, dar ca a fost de la inceput modificat intentionat de catre occidentali in in; in plus, ca se potriveste mai bine decat cu si, prin urmare, ca fusese permis ca o concesiune la monofiziti. In plus, se spune, sensul lui si este in esenta acelasi si unul si celalalt excludeau deopotriwa monofizitismul.

Extrase din Acte.

Sesiunea a VI-a.

(Labbe si Cossart, Concilia, Tom. IV., col. 611.)

[Imparatul a fost prezent in persoana si s-a adresat Consiliului si apoi a sugerat

legislație sub trei capete, ale caror proiecte au fost citite.]

Dupa aceasta lectura, capitulele au fost inmanate de catre cel mai sfant si evlavios print al nostru iubitul lui Dumnezeu Anatoliu, arhiepiscop al Constantinopolului regal, care este Noua Roma, si toate cei mai iubiti episcopi de Dumnezeu au strigat: Multi ani imparatului si imparatesei noastre, cuviosul, Crestin. Fie ca Hristos, caruia ii slujesti, sa te pazeasca. Aceste lucruri sunt demne de credinta. La Preot, Imparatul. Tu ai indreptat bisericile, biruitor al vrajmasilor tai, invatator al credinta. La multi ani cuvioasei imparatese, iubita lui Hristos. Multi ani pentru ea care este ortodoxa. Dumnezeu sa-ti salveze imparatia. Voi i-ati doborat pe eretici, ati pastrat credinta. Mai ura fii departe de imperiul tau si imparatia ta sa dainuie pentru totdeauna!

Prea sfant si evlavios domn a spus sfantului sinod: Spre cinstea sfantului mucenic Eufemia si a sfintiei voastre, hotaram ca orasul Calcedon, in care sinodul s-a pastrat sfanta credinta, va avea onorurile unei mitropolii, numai in nume dandu-i aceasta onoare, pastrandu-se demnitatea convenita a orasului Nicomedia.

Toti au strigat etc., etc.

391

NPNF (V2-14)

Philip Schaff

Decret privind jurisdicția Ierusalimului și Antiohiei.

266

Sesiunea a VII-a.

(Labbe și Cossart, Concilia, Tom. IV., col. 618.)

Cei mai magnifici și gloriosi judecatori au spus:... Aranjamentul a ajuns prin acordul preasfantului Maxim, episcopul cetății Antiohia și al preasfantului Juvenal, episcopul Ierusalimului, după cum declara atestarea fiecaruia dintre ei, va rămâne ferm mereu, prin decretul nostru și sentința sfantului sinod;

adica cel mai sfant episcop
Maximus, sau mai bine zis biserica cea mai sfanta a
Antiohiei, va avea sub propria sa jurisdicție cele doua
Fenicia și Arabia; și prea sfantul Juvenal, episcopul
Ierusalimului, sau mai bine zis cel preasfant
Biserica care este sub el va avea sub propria sa putere
cele trei Palestine, toate imperiale
pragmatica și scrisorile și pedepsele fiind eliminate
dupa porunca celui mai sacru al nostru
și cuvios print.

Nota.

Ballerini, in notele lor la Lucrarile Sf. Leu (Migne,
Pat. Lat., LV., col. 733 și urm.),
citeaza fragmente din Actele acestui consiliu, care, daca
se poate avea incredere in ele, arata ca aceasta
chestiune a
drepturile Antiohiei și Ierusalimului a fost tratata din
nou intr-o sesiune ulterioara (pe 31 octombrie) și
determinata in acelasi mod. Aceste fragmente au fost in
general primite ca autentice și
au fost introduse de Mansi (Tom. vii., 722 c.) in
Concilia sa.

Notele lui Ballerini pot fi, de asemenea, citite cu
profit, in acelasi volum al latinei lui Migne

Patrologie, col. 737 și urmatoarele.

Decretul cu privire la Episcopul Efesului.

Sesiunea a XII-a.

(Labbe și Cossart, Concilia, Tom. IV., col. 706.)

Cei mai gloriosi judecatori au spus: De la propunerea
iubitului Dumnezeu arhiepiscop de regal
Constantinopol, Anatolie și preacuviosul episcop
Paschasinus, tinand locul lui Leu,
cel mai iubit de Dumnezeu arhiepiscop al Romei vechi,
care porunceste asta pentru ca amandoi [adica,
Bassianus și Stephen] au actionat necanonic, niciunul
dintre ei nu ar trebui sa conduca, nici sa fie numit
episcop de
biserica preasfanta a Efesului, și din moment ce tot
sfantul sinod a invatat ca in mod necanonic ei
savarsise aceste hirotoniri și fusese de acord cu
discursurile celor mai reverenti episcopi;
preacuviosul Bassianus și preacuviosul Stefan vor fi

scosi din sfanta biserică

392

NPNF (V2-14)

Philip Schaff

din Efes; dar ei se vor bucura de demnitatea episcopala si din veniturile celor mai sus mentionate Preasfanta biserică, pentru hrana si mangaierea lor, vor primi in fiecare an doua sute piese de aur; iar un alt episcop sa fie hirotonit dupa canoanele pentru biserică preasfanta.288 Si tot sfantul sinod a strigat: Aceasta este o sentinta dreapta. Aceasta este o schema pioasa. Aceste

lucrurile sunt corecte de privit.

restaurat.

Preacuviosul episcop Bassianus a spus: Rugati-va, dati porunca ca ceea ce mi-a fost furat sa fie

Cei mai slaviti judecatori au spus: Daca ceva apartinand preacuviosului episcop Bassianus personal a fost luat de la el, fie de catre preacuviosul episcop Stefan, fie de oricare altul orice persoana, aceasta va fi restabilita, dupa proba judiciara, de catre cei care l-au luat sau au cauzat acesta sa fie luat.

267

Decret cu privire la Nicomedia.

Sesiunea a XIII-a.

(Labbe si Cossart, Concilia, Tom. IV., col. 715.)

Cei mai gloriosi judecatori au spus [dupa ce s-a terminat lectura scrisorilor imperiale]: Acestea scrisorile divine nu spun nimic cu privire la episcopat, dar ambele se refera la apartenenta la onoare spre orase metropolitane. Dar literele sacre ale lui Valentinian si Valens ale memoriei divine, care apoi a acordat drepturi metropolitane orasului Nisa, cu grija ca nimic sa fie luate din alte orase. Si canonul sfintilor parinti a hotarat sa fie unul

metropola in fiecare provincie. Care este deci placerea sfantului sinod in aceasta chestiune?

Sfantul sinod a strigat: Canoanele sa se tina. Canoanele sa fie suficiente.

Atticus cel mai reverend episcop al vechiului Nicopole din Epir a spus: Canonul defineste astfel, ca un mitropolit ar trebui sa aiba jurisdicție in fiecare provincie si sa constituie toti episcopii care sunt in acea provincie. Si acesta este sensul canonului. Acum episcopul Nicomediei, deoarece de la inceput aceasta a fost o mitropolie, ar trebui sa hirotoneasca toti episcopii care sunt in aceea provincie.

Sfantul sinod a spus: Iata ce ne dorim cu totii, pentru aceasta ne rugam cu totii, aceasta sa fie pretutindeni

observat, acest lucru ne face placere tuturor.

Ioan, Constantin, Patrick [Petru] si restul celor mai reverenti episcopi ai diecezei pontice [prin Ioan, care era unul dintre ei] a spus: Canoanele il recunosc pe cel mai vechi ca fiind

288

Traducerea in limba engleza a lui Hefele afirma de doua ori (Hist. of the Councils, Vol. III., pp. 173 si 376), ca Bassianus a fost

destituit. Aceasta este in intregime o greseala, a fost privat de eparhia sa, dar si-a pastrat rangul episcopal.

393

NPNF (V2-14)

Philip Schaff

mitropolit. Si este evident ca episcopul cel mai religios al Nicomediei are dreptul de a hirotonie si din moment ce legile (cum a vazut maretia ta) au onorat Nicea cu numele numai a mitropoliei si astfel si-a facut episcopul superior celorlalti episcopi ai provinciei in numai onoare.

Sfantul sinod a spus: Au invatat dupa canoane, frumos au invatat

predat. Cu totii spunem aceleasi lucruri.

[Aetius, Arhidiacon al Constantinopolului, a facut apoi o cerere pentru salvarea drepturilor tronului

oras regal.]

Cei mai gloriosi judecatori au spus: Preacuviosul episcopul Nicomediei va avea autoritatea mitropolitului asupra bisericilor din provincia Bitinia, iar Nisa va avea cinste numai de rang Mitropolitanic, supunandu-se dupa exemplul celorlalti episcopi a provinciei Nicomedia. Caci asa este placerea Sfantului Sinod.

Canoanele XXX ale Sfantului si al IV-lea Sinod, din Calcedon.

NOI am judecat corect ca canoanele Sfintilor Parinti au facut in fiecare sinod chiar pana

acum, ar trebui sa ramana in vigoare.

EPITOME ANTIC AL CANONULUI I.
HEFELE.

Se vor respecta canoanele fiecarui Sinod al sfintilor Parinti.

Inainte de tinerea Sinodului de la Calcedon, in Biserica Greaca, canoanele mai multor sinoadele, care au avut loc anterior, au fost adunate intr-o singura colectie si prevazute cu continuu numerele si o astfel de colectie de canoane, dupa cum am vazut, se aflau inaintea Sinodului de la Calcedon. Asa cum, insa, majoritatea sinoadelor ale caror canoane au fost primite in colectie, de ex. cele ale lui Neo Caesarea, Ancyra, Gangra, Antiohia, cu siguranta nu au fost Sinoade Ecumenice si chiar au fost pentru unii gradul de autoritate indoielnica, cum ar fi Sinodul din Antiohie din 341, confirmarea Le-a fost dat acum Sinodul Ecumenic, pentru a-i ridica la pozitia de universal si reguli eclesiastice valabile neconditionat. Este admirabil remarcat de imparatul Justinian, in al 131-lea roman al sau, cap. j.; Nom onoram decretele doctrinare ale primelor patru Sinoade asa cum facem Sfantul

Scriptura, ci canoanele date sau aprobate de ei, asa cum facem noi legile.

268

Canonul I.

Note.

394

NPNF (V2-14)

Philip Schaff

Pare destul de imposibil de determinat exact ce consilii sunt incluse in aceasta lista, Consiliul

in Trullo a eliminat complet aceasta ambiguitate in al doilea canon al sau.

Acest canon se gaseste in Corpus Juris Canonici, Gratians Decretum, Pars II., Causa XXV.,

Quest. 1, poate. xiv.

Canonul II.

DACA vreun Episcop ar randui pentru bani si sa puna in vanzare un har care nu poate fi vandut si pentru bani hirotonesc un episcop, sau chorepiscopus, sau presbiteri, sau diaconi, sau oricare altul dintre cei care sunt numarat printre cler; sau daca prin pofta de castig ar trebui sa numeasca pentru bani un ispravnic, sau avocat, sau prosmonariu, sau oricine este pe lista Bisericii, cel care este condamnat pentru aceasta pierde propriul rang; si cel ce este randuit sa nu fie profitat de nimic hirotonire sau promovare cumparata; dar sa fie indepartat de demnitatea sau de sarcina pe care o are obtinut pe bani. Si daca cineva ar fi gasit negociind atat de rusinos si ilegal tranzactii, sa fie si el, daca este duhovnic, sa fie destituit din gradul sau, iar daca este laic sau calugar, sa fie anatematizat.

EPITOME ANTIC AL CANONULUI XIX.

Note.

Cine cumpara sau vinde o hirotonie, pana la un Prosmonarius, va fi in pericol sa-si piarda nota. Asa va fi si cazul intermediarilor, daca sunt clerici, ei vor fi taiati de rangul lor, daca sunt laici sau calugari, vor fi anatematizati.

LUMINOS.

Un mare scandal in eparhia asiatica a dus la interventia Sfantului Gura de Aur. Antoninus, episcop al Efesului, a fost acuzat ca a facut o regula de a vinde hirotonirile episcopilor la tarife proportional cu valoarea sediilor lor (Palladius, Dial. de vita Chrysost., p. 50). Hrisostom a tinut un sinod la Efes, la care sase episcopi au fost destituiti pentru ca si-au obtinut scaunele in aceasta maniera. Isidor de Pelasium a reprosat in mod repetat episcopului sau, Eusebiu, despre odiositatea de vanzarea darului hirotoniilor (Epist. I., 26, 30, 37); si ii numeste pe Zosim, preot, si pe Maron, un diacon, asa cum s-a randuit astfel (ib. 111, 119). Cu cativa ani inaintea sinodului, o curte de trei episcopi a stat la Berytus pentru a asculta acuzatiile aduse impotriva lui Ibas, episcopul Edesei, de catre clericii diecezei sale.

A treia acuzatie a fost astfel formulata scurt: In plus, el primeste pentru punerea mainilor (Mansi, vii. 224). Canonul al XXVI-lea Trullan a repetat acest canon al Calcedonului impotriva persoanelor hirotonite pentru bani, fara indoiala avand in vedere o asemenea stare de lucruri despre care auzise Grigore cel Mare de aproape un secol

395

NPNF (V2-14)

Philip Schaff

269

mai devreme, ca in Bisericile Rasaritene nimeni nu vine la randuiala sfanta decat prin plata de prime (Epist. xi. 46, catre episcopul Ierusalimului; comparati afirmatia lui Evagrius ca Iustin al II-lea. episcopii vandute in mod deschis, v. 1). Este usor de inteles cum ar putea fi scrupulele ecleziasticilor atenuata de moda curteneasca de a numi mita eulogi (Fleury, XXVI, 20), la fel ca cei sase prelati

mentionate mai sus considerasera platile lor ca un echivalent pentru acea preluare a proprietatii catre Curie, care era cerut de o lege din 399 (Cod. Theod., xii. 1, 163, vezi notele in Transl. din Fleury, i. 163, ij. 16).

, aparator, a fost un avocat sau un sfat oficial al Bisericii. Forta juridica a termenului aparator este indicata de o lege a lui Valentinian I. Nec idem in eodem negotio defensor sit et quisitor (Cod. Theod., ii. 10, 2). In Orient functia era detinuta de ecleziastici; asa, John, presbiter si avocat a fost angajat, la Sinodul de la Constantinopol din 448, pentru a convoca Eutyches (Mansi, vii. 697). In jurul anului 496, Pavel Avocatul Constantinopolului si-a salvat arhiepiscopul din sabia unui ucigas cu pretul vietii sale (Theodor., Lect. ii. 11). In lista celor Functionarii Sfintei Sofia, dat de Goar in Euchologionul sau (p. 270), Protecricos este descris ca judecator, cu doisprezece evaluatori, in cauze mai restranse, asupra carora se raporteaza ulterior catre episcop. In Africa, pe de alta parte, din 407 d.Hr. (vezi Cod. Theod., xvi. 2, 38), oficiul a fost tinut de avocati, in conformitate cu o cerere a episcopilor africani (Cod. Afric., 97; Mansi, iii., 802), care, cu sase ani mai devreme, ceruse defensores, cu referire speciala la oprimare. a saracilor de catre bogati (Cod. Afric., 75; Mansi, iii. 778, 970). Defensores mentionate de Grigore cel Mare trebuia in primul rand sa aiba grija de cei saraci (Epist., v. 29) si de proprietatea bisericii (ib., i. 36), dar si sa fie avocati ai clericilor vatamati (ib., ix. 64) si sa actioneze ca evaluatori (ib., x. 1), etc.

Urmatorul birou este cel al Prosmonariusului sau, conform unei lecturi variate adoptate de multi (de exemplu, Justellus, Hervetus, Beveridge, Bingham), Paramonarius. Parerile difera in ceea ce priveste functiile destinat. Isidore da pur si simplu paramonarius: Dionysius (vezi Justellus, Biblioth., i., 134) omite cuvantul; dar in interpretatio Dionysii, asa cum este dat in Concilia, libertatea a fost luata la introduceti vel mansionarium intr-o paranteza (vii. 373; vezi Beveridge, in loc.). Mansionarius este un redare literala; dar care era functia unui conac? Pe vremea lui Grigore cel Mare a fost

un sacristan care avea datoria sa lumineze biserica (Dial., i. 5); iar ostiarium in Prisca implica aceeasi idee. Tillemont, fara a se hotari intre cele doua lecturi grecesti, crede ca persoana intentionat avea o anumita responsabilitate pentru ceea ce se referea la biserica insasi, poate ca paturile noastre actuale (xv. 694). Asa ca Fleury reda, concierge (xxviij. 29); iar Newman, citind paramonarion, are o viziune asemanatoare (nota in Transl. of Fleury, vol. iii., p. 392). Dar Justellus (i. 91) deriva paramonarius din mansio, un loc de popas, astfel incat sensul sa fie un manager al unui din fermele bisericii, un villicus sau, dupa cum o exprima Bingham, un executor judecatoresc (iii. 3, 1). Beveridge este de acord cu Justellus, cu exceptia faptului ca ii da lui sensul de manastire (comparati utilizarea lui in Athan., Apol. c. Arian, 67 de ani, unde Valesius il intelege ca o statie pe un drum, dar altii ca o manastire, vezi Scrieri istorice ale Sfantului Atanasie, Introd., p. xliv.). Bingham prefera si el

396

NPNF (V2-14)

Philip Schaff

aceasta interpretare. Suicer o considera asa cum o cere paramonarios, pe care o trateaza ca pe o lectura adevarata: prosmonarios crede ca ar avea sensul de sacristan.

HEFELE.

Eu pot. viij.

Potrivit lui Van Espen, totusi, care aici se sprijina pe Du Cange, de prosmonarios sau mansionarius, in acelasi mod ca si prin oiconomos, un administrator al bisericii proprietatea trebuia inteleasa.

Canonul se gaseste in Corpus Juris Canonici, Gratians Decretum, Pars II., Causa I., Qust.

Canonul III.

S-a ajuns la [cunoasterea] sfantului sinod ca unii dintre

cei care sunt inscrisi printre clerul a devenit, prin pofta de castig, angajatii bunurilor altor oameni si au incheiat contracte. Legate de treburile seculare, respectand cu usurinta slujirea lui Dumnezeu si alunecand in casele seculare persoane, a caror proprietate se angajeaza prin lacomie sa le administreze. De aceea marele si sfantul sinod decreteaza ca de acum inainte niciun episcop, duhovnic sau calugar nu va inchiria bunuri sau sa se angajeze in afaceri sau sa se ocupe de angajamente lumesti, daca nu va fi chemat de lege la tutela minorilor, din care nu exista scapare; sau daca episcopul orasului nu va face sa-i incredinteze ingrijirea afacerilor ecleziastice sau a orfanilor sau vaduvelor neprevazute si a persoane care au nevoie in special de ajutorul Bisericii, prin frica de Dumnezeu. Si daca exista cineva va incalca de acum inainte aceste decrete, el va fi supus pedepselor ecleziastice.

EPITOME ANTIC AL CANONULUI III.

Note.

Cei care isi asuma grija caselor laice ar trebui sa fie corectati, cu exceptia cazului in care legea i-a chemat in administrarea celor care nu au ajuns inca majori, de care nu exista scutire. Cu exceptia cazului in care Episcopul lor le permite sa aiba grija de orfani si vaduve.

LUMINOS.

Cu exceptia acestor doua cazuri, intreprinderea afacerilor laice a fost facuta penala din punct de vedere ecleziastic.

Totusi, acest lucru nu trebuie interpretat ca interzicand clericilor sa lucreze la meserii nici (1) atunci cand biserica finanteaza au fost insuficiente pentru a le intretine sau (2) pentru a avea mai mult de facut de pomana sau (3) ca un exemplu de industrie sau smerenie. Astfel, majoritatea clericului din Cezareea din Capadocia a practicat meserii sedentare pentru un mijloc de trai (Basil, Epist., cxcviii., 1); iar unele canoane africane permit, sau chiar direct, un cleric sa traiasca printr-o meserie, cu conditia ca indatoririle sale clericale sa nu fie neglijate (Mansi, iii.,

270

397

NPNF (V2-14)

Philip Schaff

955). Mai devreme, Spyridion, celebrul episcop cipriot, inca unul dintre cei mai populari sfinti in Levant (Stanleys East. Church, p. 126), pastrat, din smerenie (, Soc. i. 12), ocupatia sa de pastor; iar in ultima parte a secolului al IV-lea Zenon, episcop de Maiuma, a tesut in, partial pentru a-si satisface propriile nevoi si partial pentru a obtine mijloace de a-i ajuta pe cei saraci (Soz., vii. 28). Sidonius mentioneaza un cititor care se intretinea prin tranzactii comerciale (Epist., vi. 8), si in Biserica anglo-saxona, desi preotilor li s-a interzis sa devina negotiorum scularium dispositores (Cl. din Clovesho in 747, c. 8), sau sa fie comercianti si negustori lacomi (Canoanele lui Elfric, xxx.), totusi canoanele domniei regelui Edgar au ordonat fiecarui preot sarunte sa invata un mestesug (nr. 11; Wilkins, i. 225). Pe scurt, nu a fost simplul fapt de angajare laica, ci secularitatea motivului si a tonului care a fost condamnata.

Acest canon a fost al doilea dintre acestea propuse de imparat si se gaseste in Corpus Juris

Canonici, Gratians Decretum, Pars I. Dist. lxxxvi., C. xxvj.

Canonul IV.

Pe cei care duc cu adevarat si sincer viata monahala sa fie socotiti vrednici de cinste; dar, intrucat anumite persoane care folosesc pretextul monahismului aduc confuzie atat asupra bisericii si in treburile politice, mergand promiscuu prin orase si, in acelasi timp cautand sa infiinteze manastiri pentru ei insisi; se decreteaza ca nimeni nicaieri sa nu construiasca sau sa gaseasca o manastire sau un oratoriu contrar vointei episcopului orasului; si ca monahii in fiecare Orasul si districtul vor fi supuse episcopului si vor

imbratisa o viata linistita si se vor da numai la post si rugaciune, ramanand permanent in locurile in care au fost puse deoparte; si ei nu se vor amesteca nici in treburile ecleziastice, nici in treburile laice si nici nu se vor parasi propriile manastiri sa ia parte la astfel de; cu exceptia cazului in care, intr-adevar, acestia ar trebui sa fie numiti in orice moment, de urgenta la aceasta de catre episcopul orasului. Si niciun sclav nu va fi primit in nicio manastire pentru a deveni a calugar impotriva vointei stapanului sau. Si daca cineva va calca aceasta judecata a noastra, avem a hotarat ca va fi excomunicat, ca numele lui Dumnezeu sa nu fie hulit. Dar episcopul al orasului trebuie sa faca proviziile necesare pentru manastiri.

EPITOME ANTIC AL CANONULUI IV.

Oratoriile si manastirile domestice nu se ridica impotriva hotararii episcop. Fiecare calugar trebuie sa fie supus episcopului sau si nu trebuie sa-si paraseasca casa decat la a lui sugestie. Un sclav, insa, nu poate intra in viata monahala fara acordul stapanului sau.

HEFELE.

Note.

398

NPNF (V2-14)

Philip Schaff

Ca si canonul anterior, acesta a fost adus inainte de imparatul Marcian in al saselea sesiune, apoi ca numarul unu, iar sinodul a acceptat aproape canonul propus de imparat verbal. Ocazie pentru acest canon pare sa fi fost data de calugarii cu tendinte eutihiene, si mai ales de catre Barsuma sirian, asa cum reiese din a patra sesiune. El si calugarii lui au avut, ca eutihieni, s-au retras din jurisdicia episcopilor lor, pe care ii banuiau a nestorianismului.

LUMINOS.

Observati aici (1) afirmarea definitiva a autoritatii episcopale asupra calugarilor, asa cum se repeta pentru o mai mare claritate in ultimele cuvinte ale canonului, care nu se gasesc in proiectul lui Marcian, Este datorita episcopului orasului de a asigura manastirile cuvenite si comparati canoanele 8, 24. Isidor spune ca episcopul trebuie sa tina cu ochii de neglijente ale calugarilor (Epist., i. 149). Biserica Apuseana a urmat aceasta cale (vezi Sinodul de la Agde, canonul xxvii, ca nu este nou manastirea urmeaza sa fie intemeiata fara aprobarea episcopului, iar I de Orleans, canonul XIX, Sa staretii sa fie sub puterea episcopului, si, de asemenea, al V-lea al Parisului, canonul xij., Mansi, viii., 329, 354, 542, etc.), pana cand s-a declansat o reactie impotriva asupririi episcopilor, a fost incurajata de Grigore cel Mare (Epist., i. 12; ii. 41), al IV-lea Consiliu de la Toledo (canonul li.) si al Consiliului englez din Hertford (canonul iij., Bede, iv. 5, si Brights Chapters of Early Engl. Ch. Hist., p. 244) si a culminat cu sistemul de scutiri monahale, dintre care Monte Cassino, Sf. Martin din Tours, Fulda, Westminster, Battle (vezi Freeman, Norm. Conquest, iv. 409) si St. Albans au fost eminente instante.

Acest canon, taiat si mutilat, se gaseste in Corpus Juris Canonici, Decretum al lui Gratian,

Par. II., Causa XVI., Qust. Eu pot. xij. si Causa XVIII., Qust. II, Canonul X.

Am urmarit lectura Prisca, a lui Dionisie, a lui Routh si a lui Balsamon, ei au fost pusi deoparte, adica (cum explica Balsamon) unde au primit tonsura monahala. Aceasta lectura inlocuieste cu , ceea ce ar insemna peste care au fost puse in autoritate, sau eventual (ca Johnson) unde sunt numiti, sau ca Hammond, in care ei au fost solutionate. Isidore citeste ordinati sunt.

271

In ceea ce priveste episcopii sau duhovnicii care circula din oras in oras, se decreteaza ca canoanele

adoptate de Sfintii Parinti isi vor pastra in continuare forta.

Canonul V.

Note.

399

NPNF (V2-14)

Philip Schaff

EPITOME ANTIC AL CANONULUI V.

Cei care merg din oras in oras vor fi supusi legii canonice cu privire la acest subiect.

Aventurieri clerical si pastoritii scurte nu sunt caracteristicile particulare ale niciunui secol.

LUMINOS.

Hefe presupune ca episcopii se gandeau la cazul lui Bassian, care, in a unsprezecea sesiune (29 octombrie), a pledat ca a fost alungat violent din scaunul din Efes. Stefan, episcopul actual, a raspuns ca Bassian nu a fost hirotonit pentru acel scaun, ci a fost a invadat-o si a fost expulzat pe buna dreptate. Bassian a reluat ca consacrarea sa initiala pentru scaunul de Evasa fusese fortata pana si la brutalitate; ca nici macar nu o vizitase pe Evasa, ca deci a lui numirea la Efes nu a fost o traducere. In cele din urma, Consiliul a taiat nodul prin comanda sa fie ales un nou episcop, Basalan si Stefan pastrand titlul episcopal si primind indemnizatii din veniturile scaunului (Mansi, vii. 273 si urm.)

Acest canon se gaseste in Corpus Juris Canonici, Gratians Decretum, Pars II., Causa VII.,

Quest. Eu pot. xxij.289

NICI preotul, diaconul, nici vreunul din ordinul bisericesc nu va fi hirotonit in general, nici cu exceptia cazului in care persoana hirotonita este numita in mod special intr-o biserică dintr-un oras sau sat sau la un martir, sau la o manastire. Iar daca vreunul a fost randuit fara sarcina, sfantul Sinod hotaraste, catre

reprosul hirotonitorului, ca o astfel de hirotonire va fi inoperanta si ca aceasta nu va fi nicaieri fi lasat sa officieze.

Canonul VI.

Note.

In Martiri si Manastiri hirotoniile sunt strict interzise. Ar trebui sa fie hirotonit cineva

in aceasta, hirotonirea sa va fi considerata fara efect.

EPITOME ANTIC AL CANONULUI VI.

VAN ESPEN.

Formulara canonului pare sa sugereze ca sinodul de la Calcedon a organizat hirotoniri acest fel de a fi nu numai ilicit, ci si invalid, irita si cassis. Nici nu este de mirat acest lucru, daca

289

Nu este dat in Hefele si incorect tiparit in Van Espen ca Causa XII. in loc de VII.

400

NPNF (V2-14)

Philip Schaff

HEFELE.

272

Luam in considerare disciplina curata si straveche a bisericii si parerea multora dintre Scolastici (Morinus, De SS. Ordinat., Parte III., Exercit. V., cap. ix.).

Este clar ca canonul nostru interzice asa-numitele hirotoniri absolute si cere ca fiecare cleric in momentul hirotoniei sale trebuie sa fie desemnat intr-o biserica anume. Singurul titulus care este aici recunoscut este cel care a fost cunoscut mai tarziu sub numele de titulus beneficii. Ca diverse feluri ale acestui titlu gasim aici (a) numirea la o biserica din oras; (b) la o

biserica din sat; (c) ca la capela a martir; (d) numirea ca capelan al unei manastiri. Pentru intelegerea corecta a ultimei trebuie amintit ca primii calugari nu erau deloc clerici, dar ca in curand a fost introdus obiceiul in fiecare manastire mai mare, de a avea cel putin un calugar hirotonit presbiter, ca sa poata asigura serviciul divin in manastire.

Interdictii similare ale ordinationes absolut au fost, de asemenea, pronuntate dupa vremuri. Conform legii existente, hirotoniile absolute, dupa cum se stie, sunt inca ilicite, dar totusi valid, si nici macar Sinodul de la Calcedon nu le-a declarat drept invalid, ci doar ca fara efect (prin suspendare permanenta). Cf. Kober, Suspension, S. 220 si Hergenrother, Photius etc., Bd. ii., S. 324.

LUMINOS.

Prin cuvantul (martiri) se intelege o biserică sau o capela ridicata peste mormantul unui martir. Deci Sinodul de la Laodicensa le interzice bisericilor sa viziteze martiriile ereticilor (can. ix.). Asa de Grigore de Nyssa vorbeste despre martiriul Sfintilor Mucenici (Op. ii., 212); Hrisostom de a martiri si Palladius din martiri de langa Antiohia (In Act. Apost. Hom., xxxviii. 5; Dial., p. 17), si Palladius al muceniciei Sfântului Ioan la Constantinopol (Dial., p. 25). Vezi Socrate, iv. 18, 23, despre mucenicia Sfântului Toma la Edesa, si cea a Ss. Petru si Pavel la Roma; si vi. 6, despre martiriul Sfintei Eufenia la Calcedon in care Sinodul s-a intrunit efectiv. In distinct sensul unei marturii vizibile, cuvantul a fost aplicat la biserică Invierii din Ierusalim (Eusebiu, Vit. Con., iii. 40, iv. 40; Mansi, vi. 564; Chiril, Catech., xiv. 3), si catre Sfântul Mormant insusi (Vit. Con., iii. 28). Bisericile ridicate peste mormintele martirilor erau numite in Occident memori. martyrum, vezi Cod. Afric., lxxxiii. (comparati Augustin, De Cura pro Mortuis, VI.).

Acest canon se gaseste in Corpus Juris Canonici, Gratians Decretum, Pars I., Dist. lxx., poate.

j.

Canonul VII.

NPNF (V2-14)
Philip Schaff

NOI am hotarat ca cei care au fost odata inscrisi in cler sau au fost facuti calugarii, nu vor accepta nici o sarcina militara, nici vreo demnitate seculara; iar daca se vor prezuma sa o faca fa asa si nu se pocaieste in asa fel incat sa se intoarca din nou la ceea ce ei au ales mai intai pentru dragoste lui Dumnezeu, ei vor fi anatematizati.

EPITOME ANTIC AL CANONULUI VII.

Note.

Daca vreun cleric sau calugar afecteaza cu aroganta militarii sau orice alta demnitate, sa fie blestemat.

Ceva similar a fost comandat de catre lxxxiii. (lxxxii.) Canonul Apostolic, numai ca ameninta clericul care face serviciul militar doar cu depozitie din oficiul sau clerical, in timp ce nostru canonul il supune excomunicarii...Comentatorii greci, Balsamon si Zonaras, cred ca canonul nostru selecteaza o pedeapsa mai severa, aceea a excomunicarii, pentru ca are in vedere acei clerici care nu au facut doar serviciul militar etc., ci, in acelasi timp, au lasat deoparte imbracamintea lor clericala si imbracata in haine laice. HEFELE.

LUMINOS.

Prin [pe care l-am tradus (sau, dupa cum crede Canon Bright, l-am tradus gresit) militar incarcatura], militiam, se intelege aici nu angajarea militara ca atare, ci serviciul public din general. Aceasta utilizare a termenului este o relicva si un semn al bazei militare a monarhiei romane. Curtea Imperatorului a fost numita tabara lui, (Cod. Theod., tom. ii., p. 22), ca in scrisoarea lui Constantin catre Ioan Archaph si Consiliul din Tir (Athanas., Apol. c. Ari., lxx. 86) si in canonul VII de la Sardica, deci Atanasie vorbeste despre tabara lui Constans (Apol. ad Constant, iv.), si a celui al lui Constantius la Milano (Hist.

Ari., xxxvij.); asa ca Hosius foloseste aceeasi fraza in a lui scrisoare catre Constantiu (ib. xliv.); deci episcopii semi-arieni, cand se adreseaza lui Iovian (Soz., vi. 4); deci Hrisostom in timpul domniei lui Teodosie I. (Hom. ad Pop. Antiohia, vi. 2). La fel, au fost ofiterii palatului numiti castrens (Tertull., De Cor., 12), ca fiind milites alius generisde imperatoria familia (Gothofred, Cod. Theod., tom. ii., p. 526). Deci este folosit pentru tinere un loc la tribunal, ca in Soc., iv. 9; Soz., vi. 9, in cazul lui Marcian, si un pasaj foarte clar in Soc., v. 25, unde verbul este aplicat unui secretar imperial. Apare in combinatie cu intr-o petitie a unui diacon alexandrin numit Teodor, care a fost citita in a treia sesiune a Calcedon: el spune: vreo douazeci si doi de ani in scola magistratilor (sub Magister officionum, sau magistratul sef al palatului), dar am ignorat pentru a intra in slujire (Mansi, vi. 1008). Vezi si Theodoret, Relig. Hist., xij., pe purtatorii de scrisori ai imparatului. In acelasi sens Honorius, printr-o lege din 408, interzice

273

402

NPNF (V2-14)

Philip Schaff

necatolicii intra palatium militare (Cod Theod., xvi., 5, 42); iar regele vandal Hunneric vorbeste despre domus nostr militi (Victor Vitens, iv. 2).

Acest canon se gaseste in Corpus Juris Canonici, Gratians Decretum, Pars II., Causa xx., Quest. iii., Can. iij.

Canonul VIII.

clerul caselor sarace, manastirilor si martirilor sa ramana sub autoritatea episcopi in fiecare oras dupa datina sfintilor Parinti; si nimeni sa nu arunce cu aroganta in afara domniei propriului episcop; si daca cineva va incalca acest canon in vreun fel si va voi

sa nu fie supusi propriului episcop, daca sunt clerici, sa fie supusi cenzurii canonice, iar daca sunt calugari sau mireni, sa fie excomunicati.

EPITOME ANTIC AL CANONULUI VIII.

Note.

Orice duhovnic dintr-o pomana sau manastire trebuie sa se supuna autoritatii episcopului

a orasului. Dar cel care se razvrateste impotriva acestui lucru lasa-l sa plateasca pedeapsa.

Din acest canon aflam ca sinodul de la Calcedon a voit ca toti cei ce se ocupau de astfel de institutii evlavioase ar trebui sa fie supuse episcopului si, facand acest decret, numai sinodul a urmat traditia Parintilor si a Canoanelor. Desi in prima sa parte canonul mentioneaza doar clerici, totusi in partea a doua sunt numiti calugarii si, dupa cum subliniaza Balsamon si Zonaras, ambele sunt incluse.

VAN ESPEN.

LUMINOS.

Ce a fost se vede din ceea ce Gibbon numeste fundatia nobila si caritabila, aproape un oras nou (iii. 252), infiintat de sfantul Vasile la putina distanta de Cezareea si numit in consecinta Basiliada. Gregory Nazianzen il descrie ca un set mare de cladiri cu camere pentru bolnavi, mai ales pentru leprosi si, de asemenea, pentru calatorii fara casa; un depozit de evlavie, unde boala a fost suportata filozofic si simpatia a fost pusa la incercare (Orat., xliii., 63, compara Vasile insusi, Epist., xciv., pe personalul sau de asistente si medici si cl., 3). Sozomen il numeste a most celebru loc de odihna pentru saraci, si il numeste pe Prapadius ca fiind gardianul sau in timp ce actiona ca episcop peste multe sate (vi. 34, vezi la Nic., viij.). Un alt este mentionat de Vasile (Epist., cxliij.) ca guvernat de un chorepiscopus.

403

NPNF (V2-14)

Philip Schaff

Sf. Hrisostom, venind la scaunul Constantinopolului, a poruncit excesul de episcopal cheltuieli care urmeaza sa fie transferate la spitalul pentru bolnavi () si a infiintat alte asemenea spitale, punand peste ele doi presbiteri evlaviosi, cu medici si bucatari... pentru ca strainii sosind in oras, fiind atacat de boala, putea primi ajutor, atat pentru ca era un bun lucrare in sine si pentru slava Mantuitorului (Palladius, Dial., p. 19). La Efes Bassian a intemeiat un cu saptezeci de paleti pentru bolnavi (Mansi, vii., 277), si erau mai multi astfel de case in Egipt (ib., vi., 1013; in secolul urmator a existat un spital pentru bolnavi la Daphne langa Antiohia (Evagr., iv., 35). Traditia sfintilor parinti este mentionata aici ca excluzand orice pretentie din partea clericilor care oficiaza in aceste institutii, sau in manastiri sau martirii, sa fie scutiti din jurisdicia ordinarului. Ei trebuie sa ramana sub ea si nu sa-si ingaduie vointa proprie a deveni impotriva impotriva autoritatii episcopului lor (in seamna, literalmente, a avea un pic intre dinti si este folosit de Aetius pentru a nu alege sa se supuna, Mansi, vii., 72). Cei care indraznesc sa incalce aceasta regula clar definita (, comp. in Nic., xix.), si sa refuze supunerea fata de propriul episcop, daca sunt clerici, trebuie sa fie cenzurati canonici, daca sunt calugari sau laici, sa fie excomunicati. Aluzia la laici indica laicii ca fondatori sau binefacatori ai unor astfel de institutii.

Acest canon se gaseste in Corpus Juris Canonici, Gratians Decretum, Pars II., Causa XVIII.,

Q. II., canon x., 3.

274

Canonul IX.

Daca vreun duhovnic are o problema impotriva altui duhovnic, el nu-si va parasi episcopul si a alerga la tribunale laice; dar mai intai sa dezvaluie problema in fata propriului Episcop, sau sa lase chestiunea sa fie prezentat oricarei persoane pe care fiecare dintre

partii o poate selecta, cu acordul Episcopului. Si
daca cineva incalca aceste decrete, sa fie supus
pedepselor canonice. Si daca a
duhovnic are o plangere impotriva lui sau a oricarui alt
episcop, sa fie hotarat de sinodul din
provincia. Iar daca un episcop sau un duhovnic ar trebui
sa aiba o diferenta cu mitropolitul din
provincia, sa recurga la Exarhul Eparhiei sau la tronul
Orasului Imperial
al Constantinopolului si acolo sa se incerce.

EPITOME ANTIC AL CANONULUI IX.

Clericii litigiosi vor fi pedepsiti conform canonului,
daca dispretuiesc episcopul si recurg
la tribunalul laic. Cand un cleric are o cearta cu un
episcop, lasati-l sa astepte pana la sinod
sta, iar daca un episcop are o cearta cu mitropolitul
sau, sa duca cazul la Constantinopol.

JOHNSON.

Note.

404

NPNF (V2-14)

Philip Schaff

Cititorul sa observe ca aici este un privilegiu mai mare
dat de un Consiliu General scaunului
Constantinopolul a fost dat ca niciodata de orice sinod,
chiar si cel de la Sardica, episcopului Romei,
adica ca orice episcop sau duhovnic sa-si aduca cauza in
prima instanta in fata episcopului de
Constantinopol daca paratul ar fi mitropolit.

HEFELE.

Ca canonul nostru s-ar referi nu doar la diferentele
bisericessti, ci si la diferentele civile ale clerului,
in primul caz, pentru episcop, este dincolo de orice
indoiala. Si iese la fel de clar din cuvânt
(= la inceput) ca nu exclude in mod absolut o referire
la judecatorii seculari, ci priveste
este admisibil numai atunci cand prima incercare de
ajustare a controversii de catre episcop are
avortat. Acest lucru a fost recunoscut destul de clar de
Justinian in romanul sau 123d, c. 21: Daca cineva

are un proces impotriva unui cleric, sau unui calugar, sau unei diaconite, sau unei calugarite sau unui ascet, el va face mai intai cerere catre episcopul adversarului sau, iar el va decide. Daca ambele parti sunt multumite de a lui hotarare, aceasta va fi apoi pusa in aplicare de catre judecatorul imperial al localitatii. Daca, totusi, unul dintre partile contendente depune recurs impotriva hotararii episcopului in termen de zece zile, apoi judecatorul imperial al localitatii va decide chestiunea. Nu exista nicio indoiala ca expresia Exarh angajat in canonul nostru, si tot in canonul 17, inseamna, in primul rand, acei mitropoliti superiori care au sub ei mai multe provincii ecleziastice. Fie, insa, marii patriarhi, asa numitele propriu-zise, urmeaza sa fie incluse sub el, pot fi puse la indoiala. Imparatul Justinian, in c. 22 din romanul sau tocmai citat (l. c.) in textul nostru a inlocuit, fara alte explicatii, expresia Patriarh pentru Exarh si, in acelasi mod, comentatorul Aristenus i-a declarat ambii termeni fie identici, adaugand ca numai Patriarhul Constantinopolului are privilegiul de a avea o mitropolit a incercat inaintea celui care nu apartine patriarhiei sale, ci este supus altuia patriarh. In acelasi mod canonul nostru a fost inteles de Beveridge. Van Espen, dimpotriva, considera ca Sinodul i-a avut aici in vedere doar pe exarhi in sens mai restrans (din Efes, Cezareea), dar nu Patriarhii, propriu-zis numiti asa, ai Romei, Alexandriei, Antiohiei si Ierusalimului, asa cum ar fi sa fie o incalcare prea mare a canoanelor antice, in special a celei de-a 6-a a Niceei, pentru a fi lasat deoparte patriarh adecvat si au permis un apel catre Episcopul Constantinopolului (cu acest Zonaras este de asemenea de acord in explicatia sa a canonului 17). Mai putin de toate, insa, Sinodul ar fi facut o astfel de regula pentru Occident, adica au permis ca oricine sa-l dea deoparte pe Patriarhul Romei si apel la Patriarhul Constantinopolului, intrucat ei insisi, in canonul 28, l-au atribuit pe primul loc in rang la Roma.

Mi se pare ca nici Beveridge etc., nici Van Espen nu au dreptate, in timp ce fiecare este partial asa. Cu Van Espen trebuie sa presupunem ca Sinodul nostru, in intocmirea acestui canon, a avut in vedete numai Biserica greaca, si nu si latina, mai ales ca nici legatii papali si nici

orice episcop latin oricare ar fi fost prezent la intocmirea acestor canoane. Pe de alta parte, Beveridge are dreptate si sustine ca Sinodul nu a facut nicio distinctie intre patriarhi propriu-zis si exarhii (o astfel de distinctie trebuie sa fi fost altfel indicata in text) si

405

275

NPNF (V2-14)

Philip Schaff

a permis ca certurile care ar trebui sa apara intre episcopii altor patriarhii sa fie judecate la Constantinopol. Doar ca Beveridge ar fi trebuit sa excepteze Occidentul si Roma.

Partea ciudata a canonului nostru poate fi explicata in felul urmator. Au fost mereu multi episcopi la Constantinopol din cele mai diferite locuri, care au venit acolo sa-si puna lor dispute si altele asemenea in fata imparatului. Acesta din urma a trimis frecvent decizia catre episcop de Constantinopol, care apoi, in unire cu episcopii de atunci prezenti din cei mai diferiti provincii, a organizat un Sinod Intern si a dat sentinta ceruta in acest sens. Astfel treptat practica a fost format din controverse fiind decise de episcopii altor patriarhii sau exarhate la Constantinopol, la punerea deoparte a mitropolitului superior propriu-zis, exemplu al caruia noi am vazut in acel celebru Sinod de la Constantinopol, 448 d.Hr., la care cazul lui Eutyches a fost prima data prezentata.

Acest canon se gaseste in Corpus Juris Canonici, Gratians Decretum, Pars II., Causa XI., Q.I., canon xlvj.

Canon X.

Nu este permis ca un duhovnic sa fie inscris in acelasi timp in bisericile a doua cetati, adica in biserica in care a fost la inceput hirotonit, si in alta la care, pentru ca este mai mare, s-a indepartat de pofta de onoare goala. Iar cei care vor face acest lucru vor fi inapoiati

propria lor biserică în care au fost hirotoniți inițial și numai acolo vor sluji. Dar dacă cineva a fost mutat până acum dintr-o biserică în alta, să nu se amestece treburile fostei sale biserici, nici cu martirii, milosteniile și caminele aparținând acesteia. Și dacă, după decretul acestui mare și ecumenic Sinod, cineva va îndrăzni să facă vreunul din aceste lucruri acum interzis, sinodul decretează ca va fi înjosit din rangul său.

EPITOME ANTIC AL CANONULUI X.

Note.

Niciun cleric nu va fi înscris pe lista clerului a bisericilor din două orase. Dar dacă va avea ratacit, să fie înapoiat la locul de odinioară. Dar dacă a fost transferat, lăsați-l să aibă nici o parte din treburile fostei sale biserici.

Van Espen, urmand Christian Lupus, remarca că acest canon este opus pluralitatilor. Pentru că dacă un duhovnic are prin prezentare și instituire obținut două biserici, este înscris în două biserici în același timp, contrar acestui canon; dar sigur că acesta să fie cazul, cele două biserici trebuie să fie în două orase și asta, în zilele Calcedonului, înseamnă în două eparhii.

LUMINOS.

406

NPNF (V2-14)

Philip Schaff

Aici apare o nouă instituire, din care au fost multe exemple. regizase Julian Ospicii pagane () să fie înființate pe modelul creștin (Epist. xlix.). Baziliada la Cezareea a fost un precum și un ; conținea și , de asemenea în ceea ce privește călătorii și cei care aveau nevoie de asistență din cauza bolii, și Vasile s-a distins diferite clase de persoane angajate în slujiri caritabile, inclusiv cele care au escortat călător pe drumul său (, Epist. xciv.). Ieronim îi scrie lui Pammachius: Aud

ca ai facut un xenodochion in portul Romei, si adauga ca el insusi a construit un diversorium pentru pelerinii la Betleem (Epist. XVI, 11, 14). Hrisostom le aminteste auditorilor sai la Constantinopolul ca exista o locuinta comuna pusa deoparte de Biserica si numita xenon (in Act. Hom., xlv. 4). Prietenul sau, Olimpia, era generos cu xenotrofia (Hist. Lausiaca, 144). A fost un xenodochion langa biserica asezamantului monahal de la Nitria (ib., 7). Ischirion, in memorialul sau citit in sesiunea a 3-a a Calcedonului, se plange de patriarhul sau Dioscor pentru ca a aplicat gresit fonduri lasate mostenire de o doamna caritabila in Egipt si spune ca el insusi fusese inchis de Dioscor intr-un xenon pentru leprosi (Mansi, vi. 1013, 1017). Iustinian mentioneaza xenodochia in Cod., i. 3, 49 si gardienii lor in Novell., 134, 16. Grigore Marele porunceste ca conturile xenodochiei sa fie verificate de episcop (Epist. iv., 27). Carol cel Mare prevede restaurarea xenodochiei degradate (Capitul. din 803; Pertz, Leg., i. 110); iar Alcuin il indeamna pe elevul sau, arhiepiscopul Eanbald, sa se gandeasca unde in dieceza de York ar putea stabili xenodochia, id est, hospitalia (Epist. L.).

Acest canon se gaseste in Corpus Juris Canonici, Gratians Decretum, Pars II., Causa XXI.,

Q. I., canonul ij., iar din nou Cauza XXI., Q. II., canonul iij.

276

NOI am decretat ca saracii si cei care au nevoie de ajutor sa calatoreasca, dupa examinare, cu scrisori pur si simplu pacificate din partea bisericii si nu cu scrisori de lauda, in masura in care scrisori elogioase ar trebui sa fie acordate numai persoanelor care sunt deschise la banuieli.

Lasati saracii care au nevoie de ajutor sa-si faca calatoria cu scrisori pacificatoare si nu elogioase: Pentru scrisorile, elogiile ar trebui sa fie date numai celor care sunt susceptibili de suspiciune.

EPITOME ANTIC AL CANON XL.

ARISTENUS.

Canonul XI.

Note.

407

NPNF (V2-14)

Philip Schaff

Saracii care au nevoie de ajutor sa calatoreasca cu scrisori pacificatoare de la episcop, astfel incat cei care au capacitatea de a-i ajuta pot fi miscati de mila. Acestea nu au nevoie de scrisori elogioase, astfel de scrisori ar trebui sa fie aratate, totusi, de catre preoti si diaconi, iar restul a clerului.

Vezi notele despre canoanele vij., viij. si xj. din Antiohia; iar pe canonul xlij. din Laodicea.

HEFELE.

Comentatorii medievali, Balsamon, Zonaras si Aristenus, inteleg acest canon insemna ca scrisorile de lauda, , commendatiti litter au fost date acelor laici si clerici care anterior au fost supusi cenzurii bisericesti si, prin urmare, au fost suspectati de alti episcopi, si din acest motiv aveau nevoie de o recomandare speciala, pentru a fi primiti in o alta biserică in numarul credinciosilor. Literele pacii (), dimpotriva, au fost date celor care erau in comuniune netulburata cu episcopul lor si nu aveau nici cea mai mica parte reputatie rea in strainatate.

Canonul nostru a fost inteles cu totul altfel de vechii scriitori latini, Dionysius Exiguus si Isidor, care traduce cuvintele prin person honoratiores si clariores, si Invatatul episcop Gabriel Aubespine de Orleans s-a straduit sa demonstreze, in notele sale la canonul nostru, ca litter pacific au fost date credinciosilor obisnuiti, iar comendatiti () pe dimpotriva, numai clericilor si laicilor distinsi; iar in favoarea acestui punct de vedere este XIII. canon din Calcedon.

In ceea ce priveste acest punct mult deranjat, autoritatile sunt atat de impartite incat nicio judecata absoluta nu poate fi ajuns la. Interpretarea pe care am urmat-o este cea a grecilor si a lui Hervetus, care pare sa fie sustinut de Canonul XIII Apostolic si a fost cel adoptat de Johnson si Hammond. Pe de cealalta parte sunt Prisca, Dionysius, Isidore, Tillemont, Routh, iar acestora Bright pare ca se uneste spunand ca acest simt este cu atat mai natural.

A ajuns la cunostinta noastra ca anumite persoane, contrar legilor Bisericii, au recurs la puteri seculare, au impartit, prin intermediul rescripturilor imperiale, o provincie in doua, astfel incat sa fie in consecinta doi mitropoliti intr-o provincie; de aceea sfantul Sinod are a hotarat ca in viitor nu se va incerca un astfel de lucru de catre un episcop, deoarece cel care va intreprinde va fi degradat din rangul lui. Dar orasele care au fost deja onorate prin intermediul literele imperiale cu numele de mitropolie si episcopii care se ocupa de ele vor lua cele goale titlu, toate drepturile metropolitane fiind pastrate adevaratei Mitropolii.

277

Canonul XII.

408

NPNF (V2-14)

Philip Schaff

EPITOME ANTIC AL CANONULUI XII.

Note.

O provincie nu va fi taiata in doua. Oricine va face aceasta va fi izgonit din episcopat. Orasele taiate de rescriptul imperial se vor bucura doar de onoarea de a avea un episcop stabilit in ele: dar toate drepturile ce tin de adevarata mitropolie vor fi pastrate.

LUMINOS.

Aflam din acest canon, au fost cazuri in care un prelat ambitios, prin aplicarea guvernului (puteri seculare) obtinusera ceea ce se numesc scrisori pragmatice si le-a folosit in scopul impartirii unei provincii in doua si a se inalta ca a mitropolit. Denumirea unei sanctiuni pragmatice este mai familiara in ceea ce priveste medieval si istoria moderna; ea aminteste de numele Sf. Ludovic si, mai mult, de cel al imparatului Carol al VI-lea. tatal Mariei Tereza. In mod corespunzator, o pragmatica a fost un ordin deliberat promulgat de catre Imparat dupa o audiere completa de sfaturi, cu privire la o treaba publica. Gasim pragmatici nostri statuta in o lege din 431 d.Hr. (Cod. Theod., xi. 1, 36); si pragmatici prioris, sub hac pragmatica jussione, in ordonante din Anexa. la Cod. Theod., p. 95, 162; iar imparateasa Pulcheria, cam un an inaintea Conciliului, il informase pe Leo ca sotul ei Marcian si-a adus aminte de niste ortodocsi exilati. episcopi robore pragmatici sui (Leon., Epist. lxxvij.). Iustinian vorbeste despre pragmaticas nostras formas si pragmaticum typum (Novel., 7, 9 etc.). Sintagma a fost adoptata din legislatia sa de Ludovic cel Cuvios si colegul sau-fiul Lothar (comparati Novel. 7, 2 cu Pertz, Mon. Germ, Hist. Leg., i., 254), si, prin urmare, a ajuns sa fie folosit atat de imparatii germani de mai tarziu (vezi, de exemplu, Bryces Holy Imperiul Roman, p. 212), si de catre regii francezi (Kitchin, Hist. France, i. 343, 544). Augustin o explica prin pceptum imperatoris (Brev. Collat. cum Donatist. iii., 2), iar Balsamon in comentariul foloseste o fraza echivalenta; si astfel in inregistrarea celei de-a patra sesiuni a Calcedonului noi au (divin fiind practic echivalent cu imperial) explicat prin (Mansi, vii., 89). Trebuie sa observam ca ordinul imperial, in cazurile contemplate de canonul, conferise doar titlul de metropola orasului si nu marturisese ca se imparte provincia in scopuri civile, cu atat mai putin ecleziastice. Valens, intr-adevar, impartise provincia al Capadociei, cand in 371 a facut din Tyana mitropolie: si de aceea Anthimus, episcopul Tyanei, cand a pretins pozitia de mitropolit, cu autoritate asupra sufraganelor, facea un nu inferenta nefireasca in ceea ce priveste limitele

ecleziastice din reamenajarile politice ale teritoriului, ca Grigorie de Nazianz spune (Orat. xliii., 58), in timp ce Vasile a tinut de obiceiul vechi, adica de unitatea traditionala a bisericii sale provinciale, desi dupa un timp s-a supus la ceea ce nu a putut impiedica (vezi Tillemont, ix., 175, 182, 670). Dar in cazul lui Eustathius din Berytus, care a fost in mod clar in mintea Consiliului, provincia feniciană nu fusese divizata; se baza pe un simplu titlu acordat orasului sau si, de asemenea, unei presupuse ordonante sinodice care a fost emisa in fapt din asa-numitul Sinod Acasa ca s-a declarat independent de mitropolitul sau,

409

NPNF (V2-14)

Philip Schaff

278

Fotie al Tirului si a adus sase episcopii sub jurisdicia pe care si-a asumat-o. Astfel in timp ce provincia a ramas politic una, o impartise de facto ecleziastic in doua. a facut o petitie Fotius Marcian, care a inaintat cazul Consiliului de la Calcedon si a fost preluat in al patrulea sesiune. Comisarii imperiali au anuntat ca va fi solutionat nu dupa pragmatice forme, dar conform celor care fusesera promulgate de Parinti (Mansi, vii., 89). Acest a incurajat Consiliul sa spuna: Un pragmatic nu poate avea forta impotriva canoanelor. The comisarii au intrebat daca este permis ca episcopii, pe motiv de pragmatica, sa fure drepturile altor biserici? Raspunsul a fost explicit: Nu, este impotriva canonului. Consiliul a procedat la anularea rezolutiei Sinodului Intern in favoarea ridicarii lui Berytus, dispusa canonul al 4-lea Niceean sa fie citit si a sustinut drepturile metropolitane ale Tirului. Comisarii pronuntat si impotriva lui Eustathius. Cecropius, episcopul de Sebastopolis, le-a cerut sa puna o sfarsitul problemei pragmatice facuta in detrimentul canoanelor; Consiliul a facut ecou aceasta solicitare; iar comisarii au acordat-o declarand ca canoanele ar trebui sa stea bine pretutindeni (Mansi, vii., 8997). Putem lega cu acest incident o lege a lui

Marcian datata in 454, prin care toti sanctiuni pragmatice, obtinute prin favoare sau ambitie in opozitie cu canonul Biserica, sunt declarate lipsite de efect (Cod. Justin, i., 2, 12).

La aceasta hotarare canonul de fata se uita inapoi, cand interzice oricarui episcop, sub pedeapsa depunere, sa presupunem ca face asa cum facuse Eustathius, deoarece decreteaza ca cine incearca sa faca acest lucru va cadea din propriul sau rang () in Biserica. Si orase care au obtinut deja onorificul titlu de metropola de la imparat trebuie sa se bucure numai de onoare, iar episcopii lor sa fie dar mitropoliti de onoare, astfel incat sa-i fie rezervate toate drepturile adevaratei mitropolii. Deci, la la sfarsitul celei de-a 6-a sesiuni, imparatul anuntase ca Calcedonul urma sa fie o metropola titulara, salvarea tuturor drepturilor Nicomediei; iar Consiliul si-a exprimat acordul (Mansi, xii., 177; cf. Le Quien, i., 602). Un alt caz a fost discutat in a 13-a sesiune a Consiliului. Anastasius din Niceea pretindea ca este independenta de mitropolitul sau Eunomius de Nicomedia, pe teren a unei ordonante a lui Valens, recunoscand orasul Niceea ca, dupa obiceiul vechi, o metropola. Eunomius, care s-a plans de incalcarile lui Anastasius, a facut apel la o ordonanta ulterioara, garantand capitala Bitiniei drepturile sale ca neafectate de onoarea conferita Niceei: Consiliul a exprimat mintea sa in favoarea lui Eunomius, iar disputa a fost solutionata printr-o hotarare pe care episcopul de Nicomedia ar trebui sa aiba autoritate mitropolitica asupra bisericilor bitiniene, in timp ce episcopul de Niceea ar trebui sa aiba doar cinstea unui mitropolit, fiind supusa, ca si cealalta comprovincials, episcopului Nicomediei (Mansi, vii., 313). Zonaras spune ca acest canon a fost pe vremea lui nu mai observat; iar Balsamon spune ca atunci cand primatele din Heraclea si Ancyra l-au citat ca sustinand pretentia lor de a efectua sfintirea a doi mitropoliti de onoare, ei au fost anulate printr-un decret al lui Alexius Comnen, in prezenta si cu acordul unui sinod (pe Trullan, canon xxxvii.).

Prima parte a acestui canon se gaseste in Corpus Juris Canonici, Gratians Decretum, Pars I.,

Dist. ci., canonul j.

410

NPNF (V2-14)

Philip Schaff

Canonul XIII.

Note.

Clerici ciudati si necunoscuti, fara scrisori de lauda de la propriul lor Episcop, sunt este absolut interzis sa officieze in alt oras.

EPITOME ANTIC AL CANONULUI XIII.

Niciun cleric nu va fi primit la impartasire intr-un alt oras fara o scrisoare de lauda.

Clerici necunoscuti. Aici am urmarit lectura comentatorilor greci. Cu exceptia traducatorii din Prisca, Dionysius si Isidor trebuie sa fi citit toti (adica, Cititorii) in loc de . Urmeaza Justellus, Hervetus si Beveridge, precum si Johnson si Hammond citirea textului. Hefeles sugereaza ca, daca Cititori este lectura corecta, poate inseamna ca, toti clericii chiar si cititorii.

Canonul XIV.

DECA in anumite provincii le este permis cititorilor si cantaretilor sa se casatoreasca, sfantul Sinod a decretat ca nu va fi legal ca niciunul dintre ei sa-si ia o sotie heterodoxa. Dar acelea care au nascut deja copii dintr-o astfel de casatorie, daca au avut deja copiii lor botezat printre eretici, trebuie sa-i aduca in comuniunea Bisericii Catolice; dar daca nu i-au botezat, nu pot sa-i boteze de acum inainte printre eretici, nici sa dea ei in casatorie cu un eretic, sau cu un evreu sau cu un pagan, cu exceptia cazului in care persoana care se casatoreste cu copilul ortodox va promite ca va trece la credinta ortodoxa. Iar daca cineva va calca acest decret al sfant sinod, sa fie supus cenzurii canonice.

279

EPITOME ANTIC AL CANONULUI XIV.

Note.

Un Cantor sau Lector strain de credinta sanatoasa, daca este atunci casatorit, va fi nascut copiii sa-i aduca la impartasanie, daca ar fi fost botezati acolo. Dar daca nu au facut-o inca au fost botezati, ei nu vor fi botezati dupa aceea de eretici.

ARISTENUS.

Canoanele al zecelea si treizeci si unu ale Sinodului din Laodiceea si al doilea al Sinodului al saselea in Trullo, iar acest canon actual interzice unuia dintre ortodocsi sa se casatoreasca cu o femeie care este eretic sau invers. Dar daca vreunul dintre Cantori sau Lectori ar fi luat o sotie a altuia

411

NPNF (V2-14)

Philip Schaff

inainte ca aceste canoane sa fi fost infiintate si au avut copii de la ea si i-au botezat in timp ce inca a ramas printre eretici, pe acestia ar trebui sa-i aduca in comuniunea catolicilor Biserica. Dar daca nu ar fi fost inca botezati, nu trebuie sa se intoarca si sa-i boteze printre ei ereticii. Dar plecand de acolo sa-i conduca la Biserica Catolica si sa-i imbogateasca cu divinitate botez.

HEFELE.

LUMINOS.

Conform traducerii in latina a lui Dionysius Exiguus, care vorbeste numai despre fiicele lui lectorii etc., sensul poate fi inteles, cu Christian Lupus, ca fiind doar a lor fiicele nu trebuie sa fie casatorite cu eretici sau cu evrei sau cu pagani, ci pentru ca fiii cititorilor sa poata lua sotiile eretice etc., pentru ca barbatii sunt mai putin usor dusi sa se departeze de credinta decat femei. Dar textul grecesc nu face aici nicio distinctie

intre fii si fiice.

Lui Victor ii datoram cea mai izbitoare dintre toate anecdotele despre cititori. In timpul primei persecutii sub Genserich (sau Gaiseric), arienii au atacat o congregatie catolica de Paste Duminica; si in timp ce un cititor statea singur in amvon si canta melodia Aliluia.

(cf. Hammond, Liturghii, p. 95), o sageata i-a strapuns gatul, codexul i-a cazut din maini, si a cazut mort (De Persec. Vand., i., 13). Cu cinci ani inainte de Consiliu, un baiat de opt ani pe nume Epifanie a fost facut cititor in biserica din Pavia, iar in timp a devenit celebru ca episcop ei. Iustinian a interzis cititorilor sa fie numiti sub optsprezece ani (Novel., 134, 13). The Functia este descrisa in Euchologion greaca drept primul pas catre preotie si este conferita cu livrarea cartii care contine Epistolele. Isidor din Sevilla, in secolul al VII-lea, povesteste ne spune ca episcopul a randuit un cititor dandu-i coram plebe, codexul Scripturii:

iar dupa ce a dat indicatii precise in ceea ce priveste pronuntia si accentuarea, spune ca cititorii au fost de altadata numiti vestitori (De Eccl. Offic., ii., 11). (b) Cantaretii sunt plasati de xliijrd. Apostolic canon intre subdiaconi si cititori, dar ei se situeaza sub cititorii in Laodic., c. 23, in Liturghie al Sfantului Marcu (Hammond, p. 173), iar in canoanele atribuite gresit unui sinod al IV-lea de la Cartagina, care permit unui presbiter sa numeasca un psalmist fara stirea episcopului si sa-l claseze chiar mai jos de usii (Mansi, iii., 952). Pasajul principal care respecta vechii cantareti este Laodic., xv.

Prima parte a acestui canon se gaseste in Corpus Juris Canonici, Gratians Decretum, Pars I,

Dist. xxxii. c. xv.

Canonul xv.

412

NPNF (V2-14)

Philip Schaff

FEMEIA nu va primi punerea mainilor ca diaconita sub

varsta de patruzeci de ani si apoi numai dupa examinare de cautare. Si daca, dupa ce a pus mainile pe ea si a continuat pentru un timp pentru a sluji, ea va dispretui harul lui Dumnezeu si se va da in casatorie, ea va fi anatematizat si barbatul s-a unit cu ea.

EPITOME ANTIC AL CANONULUI XV.

Note.

Nicio persoana nu va fi hirotonita diacona decat sa aiba patruzeci de ani. Daca ea va dezonora

slujirea ei prin incheierea unei casatorii, sa fie anatema.

Acest canon trebuie citit cu atentie in legatura cu ceea ce se spune in Excursus on diaconite la canonul xix. din Nisa.

Quest. I. Canon xxij.

Acest canon se gaseste in Corpus Juris Canonici, Gratians Decretum, Pars II., Causa XXVII,

280

Nu este ingaduit ca o fecioara care s-a dedicat Domnului Dumnezeu, nici calugarilor, sa se casatoreasca; iar daca se va gasi ca au facut aceasta, sa fie excomunicati. Dar decretam ca in fiecare locul episcopului va avea puterea de indulgenta fata de ei.

Canonul XVI.

Note.

EPITOME ANTIC AL CANONULUI XVI.

Calugarii sau calugaritele nu se casatoresc, iar daca o fac, sa fie excomunicati.

Intrucat acest canon nu spune nimic despre separare in legatura cu o casatorie facuta contrara la un juramant, dar doar ordona despartirea de comuniune, pare foarte probabil ca juramintele de acest fel la momentul sinodului nu erau considerate dirimente ci doar impedimente impeditive din care

episcopul eparhiei putea dispensa cel puțin în ceea ce privește pedeapsa canonică.

VAN ESPEN.

HEFELE.

Ultima parte a canonului da episcopului autoritatea în anumite circumstanțe de a nu impune excomunicarea care este amenințată în prima parte, sau din nou să o înlăture. Astfel toată latina veche traducătorii au înțeles textul nostru; dar Dionysius Exiguus și Prisca au adăugat confitentibus, adică,

413

NPNF (V2-14)

Philip Schaff

Dacă o astfel de fecioară sau călugăr se marturisește și se pocăiește de vină lor, atunci episcopul poate fi bun cu ei.

Ca căsătoria unui călugăr este invalidă, așa cum a fost reglementat de legea bisericească ulterioară, canonul nostru nu

Spune; dimpotrivă, își asumă valabilitatea, ca și căsătoriile încheiate de preoți până la începutul secolului al XII-lea au fost considerate valide.

Acest canon se găsește în Corpus Juris Canonici, Gratians Decretum, Pars II., Causa xxvii., Quest. I., canon xxii., din versiunea lui Isidor; se găsește și în versiunea lui Dionysius ca canon xij. din același Questio, Causa și Part, unde se spune că este luat ex Concilio Triburiensi.

Canonul XVII.

Parohiile periferice sau rurale vor rămâne în fiecare provincie supuse episcopilor care au acum jurisdicție asupra lor, mai ales dacă episcopii i-au guvernat în mod pasnic și continuu timp de treizeci de ani. Dar dacă în decurs de treizeci de ani a existat sau există vreo dispută cu privire la ei, este îngăduit celor care se consideră vătămați să-și aducă cauza în fața sinodului din provincia. Și dacă cineva este nedreptățit de mitropolitul său, să se hotărăască chestiunea

exarh al eparhiei sau de catre tronul Constantinopolului, dupa cum s-a mai spus. Si daca vreun oras a fost, sau va fi in continuare nou ridicat de autoritatea imperiala, fie ordinea parohiilor eclesiastice urmati exemplul politic si municipal.

EPITOME ANTIC AL CANONULUI XVII.

Note.

Parohiile sate si rurale, daca au fost stapanite timp de treizeci de ani, vor continua.

Dar daca in acest termen, chestiunea va fi supusa judecatii. Dar daca prin porunca lui Imparat un oras sa fie reinnoit, ordinea parohiilor bisericesti va urma cea civila si cea publica forme.

LUMINOS.

Adjectivul este probabil sinonim cu (rusticas, Prisca), desi

Dionisie si Isidorian considera ca situati pe mosii, cf. Routh, Scr. Opusc., ii., 109. A fost de imaginat ca unele astfel de districte periferice ar putea forma, din punct de vedere eclesiastic, un teren de granita, s-ar putea nu va fi usor sa-i repartizam definitiv cutare sau cutare episcopie. Intr-un astfel de caz, spune Consiliul, daca episcopul care se afla acum in posesia acestor biserici rurale poate arata o prescriptie de treizeci ani in favoarea scaunului sau, sa ramana netulburati in ascultarea lui. (Aici poate fi ilustrat din in Efes. viij. iar pentru folosirea lui vezi I. Const., ij.) Dar Tinutul de granita ar putea fi terenul dezbatabil: cei doi episcopi vecini s-ar putea disputa cu privire la

414

NPNF (V2-14)

Philip Schaff

281

dreptul de a pastori aceste oi in pustie; dupa cum citim in Cod. Afric., 117, mult controversi postea inter episcopos de dicesibus ort sunt, et oriuntur (vezi la I. Const., ij.); ca arhiepiscop

Thomas din York si Remigius din Dorchester au fost in discutie ani de zile cu referire la Lindsey (Raine, Fasti Eborac., i. 150). In consecinta, canonul prevede ca daca s-ar fi ivit un asemenea concurs in cei treizeci de ani, sau ar trebui sa apara dupa aceea, prelatul care se considera nedreptatit ar putea apel la sinodul provincial. Daca ar trebui sa fie vatamat de decizia mitropolitului sau in sinodului, el ar putea cere reparatii eparhului (sau prefectului, un inlocuitor al exarhului) al eparhiei, sau la scaunul de la Constantinopol (in maniera prevazuta de canonul ix.). Este curios ca in Rusia toate scaunele sunt impartite in eparhii de clasa intai, a doua si a treia (Neale, Eseuri despre Liturgiologie, p. 302).

Acest canon se gaseste in Corpus Juris Canonici, Gratians Decretum, Pars II, Causa XVI.,

Quest. iii., poate. j., in versiunea lui Isidore Mercator.290

Crima de conspiratie sau de unire este complet interzisa chiar si de legea seculara si cu mult mai mult ar trebui sa fie interzis in Biserica Lui Dumnezeu. Prin urmare, daca exista, fie clerici sau calugarii, ar trebui sa fie detectati in conspiratie sau in grupari, sau in complot impotriva lor episcopi sau tovarasi din cler, ei vor fi destituiti prin toate mijloacele din propriul lor rang. Canonul XVIII.

Note.

Clerici si calugari, daca ar fi indraznit sa tina conventicile si sa conspire impotriva lui

EPITOME ANTIC AL CANONULUI XVIII.

episcop, vor fi exclusi din rangul lor.

LUMINOS.

Pentru a aprecia acest canon, trebuie sa luam in considerare cazul episcopului Ibas de Edessa. El a avut a fost atasat de nestorienii, dar dupa reuniunea dintre Chiril si Ioan din Antiohia a reintrat in comuniune cu Chiril pe motiv ca Chiril si-a explicat anatemele (Mansi, vii., 240), sau, dupa cum i-a scris lui Maris (intr-o

scrisoare faimoasa ca unul dintre cele Trei capitole) ca Dumnezeu a inmuiat inima egipteanului (ib., 248). Patru dintre preotii sai (Samuel, Cyrus, Maras si Eulegius), stimulat, spune Fleury (xxvij. 19) de Uranius episcopul Himeriei, acuzat pe Ibas de nestorianism inaintea patriarhului sau Domnus al Antiohiei, care a tinut un sinod, dar, dupa cum Samuel si Cyrus nu au reusit sa reuseasca

290

Hefele nu da aceasta referinta, iar Van Espen o da incorect drept cauza xix. in loc de xvi.
415

NPNF (V2-14)

Philip Schaff

sa apara, i-a pronuntat morti si a anulat cauza (Mansi, vii. 217). Au urcat la Constantinopol si i-a convins pe Teodosie si pe arhiepiscopul Flavian sa numeasca o comisie pentru cercetand chestiunea. Doua sesiuni, ca sa spunem asa, au fost tinute de cei trei prelati astfel numiti, unul la Berit, celalalt la Tir. La Berytus, conform proceselor verbale existente (Mansi, vii., 212 urm.), cinci acuzatori noi s-au alaturat celor patru initiali si au fost aduse acuzatii care au afectat morala caracterul lui Ibas precum si ortodoxia lui. Acuzatia de a fi folosit un discurs blasfemiant. sugerand ca Hristos nu era decat un om indumnezeit, a fost respins printr-o declaratie semnata de vreo saizeci de clerici a Edessei, care, dupa acuzatorii, fusese prezent cand Ibas a rostit-o. La Tire cei judecatorii episcopali au reusit sa faca pace, iar acuzatorii si acuzatii au luat parte la impartasanie impreuna (ib., vii., 209). Secventa acestor proceduri nu poate fi stabilita in detaliu, dar Hefele (sect. 169) este de acord cu Tillemont (xv., 474 si urm.) in datarea procesului de la Berytus usor mai devreme decat cea de la Tir si alocandu-le pe ambele in februarie 448 sau 449. Fleury inverseaza acest ordin, si crede ca, in ciuda impacarii de la Tir, cei patru acuzatori si-au reinnoit urmarirea penala a lui Ibas (xxvij. 20); dar trebuie sa presupuna doua cereri din partea lor catre Teodosie si Flavian, ceea ce pare improbabil. Consiliul se crede,

spune Tillemont (xv., 698), ca am avut in vedere acest caz la intocmirea prezentului canon: si cu greu se poate abtine sa se gandeasca ca, intr-un loc in vizorul Constantinopolului, ei trebuie sa-si fi amintit suferintele prelungite pe care uneltitorii maligni i-au pricinuit sf. Hrisostom.

Acest canon se gaseste partial in Corpus Juris Canonici, Gratians Decretum, Pars II., Causa

XI., Quest. I., canoanele xxj. si xxij.

Canonul XIX.

282

Intrucat ne-a venit la urechi ca in provincii Sinoadele Canonice ale Episcopilor nu sunt sustinuta si ca, din acest motiv, multe chestiuni ecleziastice care au nevoie de reformare sunt neglijate; de aceea, dupa canoanele sfintilor Parinti, sfantul Sinod decreteaza ca episcopii de fiecare provincie se va aduna de doua ori pe an unde se va aduna episcopul Mitropoliei sa aprobe si apoi sa rezolve orice chestiuni ar fi putut aparea. Si episcopii, care nu participa, dar raman in propriile orase, desi sunt sanatosi si lipsiti de orice inevitabil si treburile necesare, vor primi o indemnare frateasca.

EPITOME ANTIC AL CANONULUI XIX.

De doua ori pe an, Sinodul va avea loc oriunde va desemna episcopul Mitropoliei,

si toate problemele de interes stringent vor fi stabilite.

Note.

416

NPNF (V2-14)

Philip Schaff

Vezi notele despre Canonul V. de la Nisa si despre Canonul XX. al Antiohiei si comparati canonul VIII. al consiliu din Trullo.

LUMINOS.

Ilary de Arles si sufraganii sai, adunati la Riez, deja, in 439, calificasera prevederea pentru doi prin adaugarea semnificativa daca vremurile sunt linistite (Mansi, v., 1194). Cuvintele au fost scrise la sfarsitul razboiului de zece ani, in timpul caruia vizigotii din Septimania se straduiau sa ia Arles si Narbonne (Hodgkin, Italy and her Invaders, ii., 121).

Acest canon se gaseste in Corpus Juris Canonici, Gratians Decretum, Pars I., Dist. XVIII,

canon vj.

Canonul XX.

Nu va fi permis, asa cum am decretat deja, ca duhovnicii care slujesc intr-o singura biserică sa sa fie numiti in biserică altei cetati, dar ei se vor lipi de ceea ce au fost primii crezut demn de slujire; aceia, inasa, exceptionati, care au fost manati de necesitate din propria lor tara si, prin urmare, s-au mutat intr-o alta biserică. Si daca, dupa acest decret, orice episcop va primi un duhovnic apartinand altui episcop, se decreteaza ca atat cel primit iar administratorul va fi excomunicat pana la momentul in care duhovnicul care a indepartat o va face s-au intors in propria sa biserică.

EPITOME ANTIC AL CANONULUI XX.

Note.

Un duhovnic dintr-o cetate nu i se va da un leac in alta. Dar daca a fost alungat din locul sau natal si va merge in altul va fi fara vina. Daca vreun episcop primeste duhovnicii din afara eparhiei sale va fi excomunicat la fel ca clerul pe care il primeste.

Este destul de indoielnic ce inseamna excomunicare in acest canon, probabil ca nu anatematism (asa cred comentatorii) dar separarea de comuniunea celorlalti episcopi, si suspendarea din exercitarea functiilor de birou.

LUMINOS.

Acest canon este al treilea dintre cele care au fost propuse initial de Marcian la sfarsitul anului a sasea sesiune, ca anumite articole pentru care sanctiunea sinodala era de dorit (vezi mai sus Canoanele iij. si iv.). A fost dupa ce au fost predati de mana imparatului lui Anatoliu din Constantinopol ca Sinodul a izbucnit in laude, dintre care una suficient de uimitoare,

417

NPNF (V2-14)

Philip Schaff

283

, (Mansi, vii., 177). Proiectul imperial este in acest caz foarte putin modificat. A se face referire la o determinare anterioara (adica, canonul x.) impotriva pluralitatilor clericale si este a dispus ca clericii inregistrati ca apartinand unei singure biserici sa nu fie clasificati ca apartinand biserica altui oras, dar trebuie sa se multumeasca cu cea in care au fost admisi initial ministru, cu exceptia celor care, pierzandu-si propria tara, au fost obligati sa emigreze alta biserica, o exceptie suficient de inteligibila intr-o asemenea perioada. Unsprezece ani inainte, Vandal Gaiseric ii alungase pe episcopii si preotii catolici din Africa de Vest din bisericile lor: Quodvultdeus, episcopul Cartaginei cu multi dintre clericii sai, fusese pus la bordul unor nave nepotrivite, si totusi, prin mila divina, fusesera duse in siguranta la Napoli (Vict. Vitens., De Persec. Vandal., i., 5: el mentioneaza pe alti episcopi ca fiind impinsi in exil). Ceva mai tarziu, valul invaziei hunilor il speriasa pe episcopul de Sirmium sa-si trimita biserica navele catre secretarul galic al lui Attila si plecase mai departe in 447 pana la o mica distanta de Noua Roma (Hodgkin, Italia si invadatorii ei, ii., 5456). Si chiar anul Consiliului a fost cea mai importanta din toata istoria miscarii Barbare. Episcopii care s-au adunat in octombrie la Calcedon trebuie sa fi auzit pana atunci

despre masacrul clerului de la Metz de Paste
Eva, a unui episcop de Reims ucis la propriul altar, a
eliberarii Orleansului la rugaciunea Sf.
Anianus, al bataliei supreme din campia Chalons, care l-a
intors pe Attila si l-a salvat
Christian Gaul (Hodgkin, ii., 129152; Kitchin, Hist.
France, i. 61).

Acest canon se gaseste in Corpus Juris Canonici, Gratians
Decretum, Pars I., Dist. lxxi, c. iv.

CLERICII si laicii care aduc acuzatii impotriva
episcopilor sau a duhovnicilor nu trebuie sa fie primiti
vag si fara examinare, ca acuzatori, dar caracterul lor
va fi mai intai investigat.

EPITOME ANTIC AL CANONULUI XXI.

Un cleric sau un laic care acuza cu pripire episcopul sau
nu va fi primit.
Comparati cu acest canon Canonul VI al celor creditati la
Sinodul I de la Constantinopol,
al doilea ecumenic.

Acest canon se gaseste in Corpus Juris Canonici, Gratians
Decretum, Pars II., Causa II.,

Quest. VII., canon xlix., in prima versiune a lui Isidor.
Canonul XXI.

Note.

418

NPNF (V2-14)

Philip Schaff

Nu este ingaduit clerului, dupa moartea episcopului lor,
sa puna mana pe ceea ce ii apartine, ca
a fost interzis si de canoanele antice; iar cei care fac
acest lucru vor fi in pericol de degradare
din propriul lor rang.

Canonul XXII.

Note.

EPITOME ANTIC AL CANONULUI XXII.

Oricine va pune mana pe bunurile episcopului sau decedat va fi dat afara din rangul sau.

Este curios ca textul grecesc pe care il produc Zonaras si Balsamon si pe care Hervetus tradus, avea in loc de , . Van Espen crede ca Comentatorii greci au incercat fara succes sa dea vreun sens acestor cuvinte, acceptand argumentele lui Bp. Beveridge (care vezi). Lectura adoptata in text nu duce lipsa de MS. autoritate si este cea tiparita de Justellus in Codexul canoanelor Bisericii Universale.

Acest canon se gaseste in Corpus Juris Canonici, Gratians Decretum, Pars II., Causa XII.,

Quest. II., canon xliii., in versiunea lui Isidor.

Canonul XXIII.

A ajuns la audierea sfantului Sinod ca anumiti duhovnici si calugari, avand nr autoritatea de la propriul episcop si, uneori, intr-adevar, in timp ce se aflau sub sentinta de excomunicare de el, se duc la Constantinopolul imperial si raman acolo multa vreme, ridicand tulburari si tulburari ale statului ecleziastic si rasturnand casele oamenilor. Prin urmare sfantul Sinod a hotarat ca astfel de persoane sa fie mai intai instiintate de catre Avocatul celor mai sfinte Biserica din Constantinopol sa plece din orasul imperial; si daca vor continua fara rusine in aceleasi practici, ca vor fi expulzati de acelasi avocat chiar si impotriva vointei lor si se intorc in propriile locuri.

284

EPITOME ANTIC AL CANONULUI XXIII.

Clerici sau calugari care petrec mult timp la Constantinopol impotriva vointei episcopului lor,

si starnesc revolte, vor fi izgoniti din cetate.291

291

Orasul, adica Constantinopol.

Note.

419

NPNF (V2-14)

Philip Schaff

Acest canon se gaseste in Corpus Juris Canonici, Gratians Decretum, Pars II., Causa XVI,

Quest. I. canonul xvij. dar cu ultima parte simbolizata, dupa cum subliniaza corectorii romani.

Canonul XXIV.

Manastirile, care au fost sfintite candva cu acordul episcopului, vor ramane manastirile pentru totdeauna, iar bunurile ce le apartin vor fi pastrate si nu se vor pastra niciodata redevin locuinte seculare. Iar cei care vor permite sa se faca acest lucru vor fi raspunzatori pedepsele ecleziastice.

EPITOME ANTIC AL CANONULUI XXIV.

Note.

O manastire ridicata cu acordul episcopului este imobila. Si orice tine de ea nu va fi instrainat. Oricine va lua asupra sa sa faca altfel, nu va fi considerat nevinovat. Joseph gyptius, transformand aceasta in araba, citeste: Si oricine va intoarce vreo manastire intr-o casa de locuit pentru sine... sa fie blestemat si anatema. Cititorul curios este indrumat pe tot acest subiect la Istoria si soarta sacrilegii a lui Sir Henry Spelman, sau la cei mai la indemana carti pe acest subiect de James wayland Joyce, The Doom of Sacrilege.292

LUMINOS.

Secularizarea manastirilor a fost un rau care a crescut odata cu bogatia si influenta lor. La un Sinod tinut de patriarhul Fotie in biserica Apostolilor din Constantinopol, se plange ca unele persoane ataseaza numele de manastire

proprietatii proprii si in timp ce profeseaza

292

Cititorului poate dori sa vada juramantul pe acest subiect luat de regele Carol I al Angliei si care a fost facut public de catre

Arhiepiscopul Sheldon dupa Restaurare. Juramantul este urmatorul:

Promit aici si jur solemn, in prezenta si slujirea lui Dumnezeu Atotputernic, ca daca va fi pe plac Majestatii Divine

de bunatatea Lui infinita de a-mi readuce dreptele mele drepturi regale si de a ma restabili pe tronul meu, ii voi da inapoi in intregime.

Biserica lui toate acele improprietari care sunt acum detinute de Coroana; si ce pamanturi fac acum sau ar trebui sa ma bucur, care

au fost luate fie din orice scaun episcopal, fie din orice catedrala sau biserică colegiala, din orice manastire sau alta religie

casa, promit de asemenea ca, de acum incolo, ii voi retine de la Biserica sub amenzile si chirii rezonabile care vor fi stabilite

de catre niste persoane constiincioase, pe care imi propun sa le aleg cu toata inima dreapta pentru a ma indruma in acest sens. Si eu

roaga-l cu umilinta pe Dumnezeu sa accepte acest jurament al meu si sa ma binecuvanteze in planul pe care il am acum in mana prin Isus Hristos, Domnul nostru.

CHARLES R.

OXFORD, 13 aprilie 1646.

420

NPNF (V2-14)

Philip Schaff

sa-l dedice lui Dumnezeu, sa se scrie ca stapani ai ceea ce a fost astfel consacrat si sunt

nu le este rusine sa pretinda dupa o asemenea consacrare aceeasi putere asupra ei pe care o aveau inainte. In Vest, descoperim ca acest abuz atrage atentia lui Grigore cel Mare, care ii scrie unui episcop ca *rationalis ordo* nu i-ar permite unui laic sa pervertize o fundatie monahala dupa bunul plac in folosul sau. (Epist. viii., 31). In Scotia antica, dispersarea ocazionala a comunitatilor religioase, si, inca mai mult, principiul clanului care atribuia drepturi de capetenie asupra manastirilor descendentilor fondator, lasat la Dunkeld, Brechin, Abernethy si in alte parti, nimic decat simplul nume de abatie aplicat tinuturilor si a egumenului purtat de domnul secular pentru acea vreme (Skenes Celtic Scotland, ii., 365; cf. Scotia lui Anderson in timpurile crestine timpurii, p. 235). Deci, dupa marea manastire irlandeza din Bangor in Down a fost distrusa de nordici, non defuit, spune Sf. Bernard, qui illud teneret cure possessionibus suis; nam et constituebantur per electionem etiam, et abbates appellabantur, servantes nomine, etsi non re, quod olim exstiterat (De Vita S. Malachi, vj.). Asa de in 1188, Giraldus Cambrensis a gasit un staret laic in posesia venerabilei biserici din Llanbadarn. Vawr; un obicei prost, spune el, a crescut, prin care laici puternici, la inceput alesi de catre clerul sa fie conomi sau patroni et defensores, a uzurpat totum jus, si-a insusit pamanturile, si a lasat clerului nimic altceva decat altarele, cu zecimi si ofrande (Itin. Camb. ii., 4). Acest abuz trebuie sa se distinga de dispozitivul corupt prin care, in ultimii ani ai lui Bede, nobilii din Northumbria au reusit sa castige pentru mosiile lor imunitatile tinuturilor abatiei, pretinzand ca au intemeiat manastiri, pe care l-au umplut cu calugari dezordonati, care traiau acolo dispretuind orice stapanire (Beda, Ep. la Egbert, vij.). In anul nasterii sale, primul sinod englez le interzise episcopilor sa jefuiasca manastiri sfintite (Beda, iv., 5).

Acest canon se gaseste in Corpus Juris Canonici, Gratians Decretum, Pars II., Causa XIX.,

Quest. III. canonul IV.

285

Canonul XXV.

Atata timp cat unii dintre mitropoliti, dupa cum am auzit, neglijeaza turmele angajate sa le, si amana hirotoniile de episcopi sfantul sinod a hotarat ca hirotoniile de episcopi vor avea loc in decurs de trei luni, cu exceptia cazului in care o necesitate inevitabila ar cere ceva timp termenul de intarziere sa fie prelungit. Iar daca nu va face aceasta, va fi pasibil de ecleziastic pedepsele, iar veniturile bisericii vaduve vor fi pastrate in siguranta de administratorul aceleiasi Biserica.

EPITOME ANTIC AL CANONULUI XXV.

Note.

421

NPNF (V2-14)

Philip Schaff

Hirotonirea episcopilor sa fie in termen de trei luni: necesitatea insa poate face timpul mai lung. Dar daca cineva va ordona impotriva acestui decret, va fi pasibil de pedeapsa. The veniturile raman la conomus.

LUMINOS.

Ispravnicul Bisericii trebuia sa se ingrijeasca de veniturile bisericii vaduve de catre moartea episcopului sau, care era privit ca reprezentand Acela cu care intreaga Biserica a fost casatorita (vezi Efeseni v. 23 urm.). Deci in randul sfintei si marii biserici a Sfintei Sofia, Marele Ispravnic este descris ca preluand supravegherea bisericii vaduve (Goar, Eucholog., p. 269); deci Hincmar spune: Si fuerit defunctus episcopus, egovisitatores ipsi viduat designabo ecclesie; "si expresia viduata per mortem N. nuper episcopi a devenit comuna in Occident (F. G. Lee, Validity a ordinilor engleze, p. 373). Inelul episcopal era un simbol al aceleiasi idei. Deci la St. Restaurarea lui Hrisostom Eudoxia a pretins ca a dat inapoi pe mire (Serm. post redit., iv.). Asa ca episcopul Wilson i-a spus Reginei Caroline ca nu si-ar parasi sotia la batranete pentru ca era saraca (Keble's Life of Wilson, ii., 767); si Peter

Mongus, care a invadat Alexandrianul
vezi in timp ce ocupantul sau legitim, Timothy
Salophaciolus, era in viata, a fost expulzat ca adulter
(Liberatus, Breviar., xvij.).

Acest canon se gaseste in Corpus Juris Canonici, Gratians
Decretum, Pars I., Dist. LXXV.,

C. ij.293

Canonul XXVI.

Atata timp cat am auzit ca in anumite biserici episcopii
conduceau afacerile bisericesti.
fara ispravnici, s-a parut bine ca fiecare biserică care
are un episcop sa aiba si un ispravnic
din randul propriului cler, care va conduce treburile
bisericii sub sanctiunea propriei sale
episcop; ca astfel administrarea bisericii sa nu fie
lipsita de un martor; si ca astfel cel
bunurile bisericii nu pot fi risipite, nici ocară sa nu
fie adusa preotiei; si daca
el [adica Episcopul] nu va face aceasta, el va fi supus
canoanelor divine.

EPITOME ANTIC AL CANONULUI XXVI.

conomusul din toate bisericile trebuie sa fie ales dintre
cler. Si episcopul care neglijeaza

a face acest lucru nu este lipsit de vina.

293

Cred ca este prima data cand observ ca Van Espen a omis
sa ofere referinta.

Note.

422

NPNF (V2-14)

Philip Schaff

LUMINOS.

286

Pe masura ce fluxul de ofrande a devenit mai plin, munca

de distribuire a acestora a devenit mai complexa, pana cand arhidiaconii nu au mai putut sa gaseasca timp pentru asta si a fost incredintat unui ofiter special numit conomus sau administrator (Bingham, iii, 12, 1; Transl. of Fleury, iii., 120). Deci Consiliul de Gangra, la mijlocul secolului al IV-lea, interzice ca ofrandele bisericii sa fie eliminate fara consimtamantul episcopului sau al persoanei numite, (canonul viij.); si Sf.

Vasile mentioneaza conomia propriei sale biserici (Epist., xxiij. 1), si al sacralitatii bunuri ale fratelui sau la Nyssa (ib., 225). Si desi Grigory Nazianzen si-a luat meritul pentru refuzul de a numi un strain pentru a face o estimare a bunului caruia ii apartinea de drept la biserica din Constantinopol, si de fapt, cu o ciudata confuzie intre personal si oficial obligatii, a dat trecerea intregii chestiuni (Carm. de Vita sua, 1479 si urm.), succesorul sau, Nectarie, fiind un om de afaceri, a avut grija sa numeasca un ispravnic bisericesc; si Hrisostom, pe venind la scaun, i-a examinat conturile si a gasit multe cheltuieli de prisos (Palladius, Dial, p. 19). Teofil din Alexandria i-a obligat pe doi dintre Fratii Inalti sa intreprinda a bisericii alexandrine (Soc., vi. 7); iar intr-una din directiile sale existente observa ca clerul din Lyco isi doreste un alt conomus si ca episcopul a fost de acord, pentru ca fondurile bisericii pot fi cheltuite in mod corespunzator (Mansi, iii., 1257). La Hippo Sf. Augustin a avut o prpositus domus care a actionat ca administrator al Bisericii (Possidius, Vit. August., xxiv.). Isidor de Pelusium il denunta pe Martinianus ca un conomus fraudulos si ii cere lui Cyril sa numeasca un cel drept (Epist. ii., 127), iar intr-o alta scrisoare il indeamna sa puna capat lacomiei necinstite a cei care au actionat ca administratori ai aceleiasi biserici (ib., v. 79). Inregistrările Sinodului de la Efes

mentionati conomus din Constantinopol, conomus din Efes (Mansi, iv., 1228-1398), si conomusul din Philadelphia. Potrivit unei scrisori existente a lui Cyril, conomii din Perrha in Siria nu avea incredere de catre cler, care dorea sa scape de ei si sa numeasca altii. prin propria lor autoritate (ib., vii., 321). Ibas din Edessa fusese plans de administratia sa din proprietatea bisericii; a fost acuzat, de exemplu, ca a secretat un potir cu bijuterii si daruirea bisericii

venituri si cruci de aur si argint, pe fratele si verii sai; s-a angajat in cele din urma sa numeasca conomi dupa modelul Antiohiei (Mansi, vii., 201). Proterius, apoi patriarh al Alexandria si un martir al ortodoxiei calcedoniene, a fost conomus sub Dioscor (ib., iv., 1017), ca si Ioan Talaia, un barbat acuzat de luare de mita, sub succesorul sau (Evag., iii., 12). Acolo poate sa fi fost multe cazuri in care nu a existat conomus sau in care managementul a fost in mainile agentilor privati ai episcopului, in care Biserica nu putea pune incredere; si Consiliul, facand aluzie la oficiul de conomus in canoanele ij. si xxv., acum observa ca unii episcopi isi administrasera proprietatile bisericii fara conomi si apoi hotarasc ca orice biserica care are un episcop sa aiba si un conomus din randul propriului cler, sa administreze proprietatea bisericii sub indrumarea propriului episcop; astfel incat administrarea proprietatii bisericii nu poate fi neatestata si, prin urmare, rezulta deseuri, iar

423

NPNF (V2-14)

Philip Schaff
episcopatul primeste repros. Orice episcop care ar trebui sa neglijeze sa numeasca un astfel de ofiter ar trebui sa fie se pedepseste conform canoanelor divine (sau sacre).

La aproape trei ani de la Consiliu, Leo a vazut motive pentru a-i cere lui Marcian sa nu permita civil judecatori, novo exemplo, pentru a verifica conturile conomiei bisericii din Constantinopol, care ar trebui, secundum traditum morem, sa fie examinat numai de episcop (Epist. cxxxvij. 2). In zilele urmatoare, marele ispravnic al Sfintei Sofia a fost intotdeauna un diacon; era un remarcabil figura la sarbatorile Patriarhului, stand in dreapta altarului, imbracat cu alb si stola si tinand evantaiul sacru (); datorita lui era sa intre in toate intrarile si iesirile bisericii veniturile intr-un hrisov si sa-l expun patriarhilor trimestrial sau semestrial; iar el a guvernat biserica in timpul unei vacante a scaunului (Eucholog., p. 268, 275). In Occident, Isidor din Sevilla descrie indatoririle conomusului; el trebuie sa se ocupe

de repararea si construirea bisericilor, a ingrijirea pamanturilor bisericesti, cultivarea viilor, plata bursei clericale, a dolelor catre vaduvelor si saracilor si a hranei si a imbracamintei pentru slujitorii bisericii si chiar a duce mai departe procese bisericesti, toate cum jussu et arbitrio sui episcopi (Ep. lui Leudefred, Op. ii., 520); si inainte de moartea lui Isidor, Sinodul al IV-lea de la Toledo se refera la acest canon si le ordona episcopilor numeste din propriul cler pe cei pe care grecii ii numesc conomi, hoc est, qui vici episcoporum res ecclesiasticas tractant (canon xlviij., Mansi, x, 631). Era un ofiter numit conomus in vechile manastiri irlandeze; vezi editia lui Reeves din Adamnan, p. 47.

Acest Canon se gaseste de doua ori in Corpus Juris Canonici, Gratians Decretum, Pars II., Causa

XVI., Q. VII, Canonul xxi., iar din nou in Par. I, Dist. LXXXIX., c. iv.294

Canonul XXVII.

287

Sfantul sinod a hotarat ca cei care iau cu forta femeile sub pretextul casatoriei, iar cei care sustin sau incurajeaza astfel de rapitori, vor fi degradati daca clericii si daca sunt laici. anatematizat.

EPITOME ANTIC AL CANONULUI XXVII.

Daca un duhovnic fugi cu o femeie, sa fie izgonit din Biserica. Daca un profan, lasa-l

fi anatema. Acelasi va fi soarta oricui il ajuta.

294

Este curios ca atat traducerile in franceza, cat si in engleza ale lui Hefele dau aceasta referinta incorect si fiecare face

eroare, dand Dist. lxxix. in loc de lxxxix.

Note.

424

NPNF (V2-14)

Philip Schaff

Acest canon se gaseste in Corpus Juris Canonici, Gratians Decretum, Pars II., Causa XXXVI.,

Q. II., canonul j.

In multe colectii vechi, acesta este ultimul canon al acestui Sinod, de exemplu, Dionysius Exiguus, Isidor, Prisca, greaca de Ioan al Antiohiei si araba de Joseph gyptius. Cititorul familiar cu subiectul va avea doar putine dificultati in a explica spre propria sa satisfactie omisiunea de canonul xxviij. in aceste cazuri.

Canonul XXVIII.

URMAR in toate hotararile sfintilor Parinti si recunoscand canonul, care tocmai a fost citit despre cei o suta cincizeci de episcopi iubiti de Dumnezeu (care s-au adunat in oras imperial Constantinopol, care este Noua Roma, pe vremea imparatului Teodosie al amintire fericita), de asemenea, adoptam si decretam aceleasi lucruri cu privire la privilegiile celor mai multi Sfanta Biserica a Constantinopolului, care este Noua Roma. Caci Parintii au acordat pe buna dreptate privilegii tronul vechii Rome, pentru ca era orasul regal. Si cei o suta cincizeci cei mai religiosi Episcopii, condusi de aceeași consideratie, au acordat privilegii egale () Preasfintei tronul Noii Rome, judecand cu dreptate ca orasul care este onorat cu Suveranitatea si Senat, si se bucura de privilegii egale cu vechea Roma imperiala, ar trebui in chestiuni ecleziastice de asemenea, sa fie marita asa cum este ea si sa treaca dupa ea; astfel incat, in Pontic, Asiatic si Trac eparhiilor, numai mitropolitii si episcopii, de asemenea, ai Eparhiilor mentionate mai sus, care se numara printre barbari, ar trebui sa fie randuiti de catre mai sus mentionat preasfantul tron al preasfintei Biserici din Constantinopol; fiecare mitropolit al eparhiilor mai sus-zise, impreuna cu episcopii sai provincie, hirotonindu-si proprii episcopi provinciali, asa cum a fost declarat de canoanele divine; dar asta,

dupa cum s-a spus mai sus, mitropolitii din Eparhiile mai sus mentionate sa fie hirotoniti de catre arhiepiscopul Constantinopolului, dupa ce alegerile convenite s-au tinut dupa obicei si i-au fost raportate.

EPITOME ANTIC AL CANONULUI XXVIII.

Din aceasta cauza, episcopul Noii Rome se va bucura de aceeasi onoare ca episcopul Vechii Rome a inlaturarii Imperiului. Din acest motiv [mitropolitii] din Pont, din Asia si din Tracia, precum si episcopii barbari vor fi hirotoniti de episcopul Constantinopolului.

VAN ESPEN.

Note.

425

NPNF (V2-14)

Philip Schaff

288

Este cert ca acest canon a fost reinnoit in mod expres prin canonul xxxvi. a Consiliului de la Trullo si de atunci a fost numarat de greci printre canoane; si in cele din urma a fost recunoscut de unii collectionari latini si a fost plasat de Gratian in Decretumul sau, desi in mod clar cu a sens diferit. (Par. I, Dist. xxii., C. vj.)
LUMINOS.

Iata o completare grozava la canonul din 381, atat de ingenios legata de acesta incat sa para la inceput vede o parte din ea. Cuvintele sunt menite sa sugereze ca ceea ce urmeaza este de fapt implicat in ceea ce a precedat: intrucat aici se ia un nou punct de plecare si in loc de un simplu onor preeminenta episcopul Constantinopolului dobandeste o vasta jurisdicție, autoritatea independenta a trei exarhi fiind anulati pentru a-l face patriarh. Anterior avea acum el castiga . Dupa cum am vazut, o serie de mariri s-au pregatit de fapt pentru acest lucru marire in drept; iar diversi mitropoliti din Asia Mica si-au exprimat multumirea la

vazandu-l efectuat. Este, intr-adevar, mai mult decat probabil ca autoafirmarea Romei sa-l entuziasmeze pe gelozia fata de rivala ei din Est, si astfel episcopii estici au simtit in secret ca cauza Constantinopolul era al lor (Gores Leo the Great, p. 120); ci satisfacerea Constantinopolului ambitia nu a fost mai putin, in sens canonic, o noutate si incercarea de a o invalui in autoritate. a Consiliului din 381 a fost mai degraba perspicace decat sincera. Adevarata cerere, oricare ar fi valoarea ei, a fost ca Consiliul a trebuit sa se ocupe de un fapt implinit, pe care a fost intelept deodata sa-l legalizeze si sa-l faca reglementa; ca limitele exarhatelor respective... au fost aranjamente eclesiastice facute in vederea binelui general si a pacii Bisericii si poate varia in functie de dispensatii la care Biserica a fost supusa providential, astfel incat prin confirmarea in ceea ce priveste hirotonirea anumitor mitropoliti (vezi Ep. Sinodului catre Leon, Leon. Epist. xcviij., 4), actionau in spiritul, incalcand litera, vesnic faimoasa regula a Nicaea, (cp. Newman, Transl. of Fleury, iii., 407). Este observabil ca Aristenus²⁹⁵ si Symeon, Logothetes considera acest decret drept un canon al XXIX-lea (Justellus, ii., 694, 720). Dupa reinnoirea acestui canon de catre Consiliul de la Trullo, Gratian adauga Sinodul al VIII-lea a avut loc sub Papa Hadrian al II-lea, canon xxj. (Decretum Pars I., Dist. xxij., C. vij.) Noi definim ca nu puterea seculara va dezonora de acum inainte pe oricine dintre acestia care conduce scaunele noastre patriarhale sau incerca sa-i indeparteze de la tronul lor cuvenit, dar sa-i judece vrednici de toata cinstea si cinstea; in principal, preasfantul Papa al Romei Vechi, apoi Patriarhul Constantinopolului, apoi cei din Alexandria, din Antiohia si din Ierusalim.

Unele codice grecesti au urmatorul titlu la acest canon. Decret al aceluiasi sfant Sinod publicat pe seama privilegiilor tronului

Biserica Preasfanta a Constantinopolului.

295

Nu este cazul in Aristenus, asa cum se gaseste in Beveridge, Tom. I., p. 147.

Acest canon pare sa nu recunoasca nicio autoritate speciala in Biserica Romei, in afara de ceea ce Parintii o acordasera, ca sediu al imperiului. Si atribuie in cuvinte simple la fel de mult Constantinopol in ceea ce priveste Roma, cu exceptia locului intai. Cu toate acestea, nu observ ca papii au preluat un lucru atat de vatamator pentru demnitatea lor si de o consecinta atat de periculoasa pentru intreaga Biserica. Pentru ceea ce citeaza Lupus din Sf. Leu lxxviiij. (civ.) scrisoare, se refera mai degraba la Alexandria si la Antiohia, decat la Roma. Sfantul Leu se multumeste sa distruga temelia pe care au construit ridicarea Constantinopolului, sustinand ca un lucru atat de in intregime ecleziastic ca episcopatul nu ar trebui sa fie reglementata de demnitatea temporala a oraselor, care, totusi, a fost aproape a urmat intotdeauna in infiintarea metropolei, conform Conciliului de la Niceea.

Sfantul Leu se plange de asemenea ca sinodul de la Calcedon a incalcat decretul Conciliului de la Nisa, practica antichitatii si drepturile mitropolitilor. Cu siguranta a fost o inovatie odioasa pentru vezi ca un Episcop a facut seful, nu de un departament, ci de trei; pentru care nici un exemplu nu putea fi gasit decat in autoritatea pe care papii au preluat-o pe Illyricum, unde inasa nu au facut-o revendica puterea de a hirotoni orice Episcop.

Excursus despre istoria ulterioara a Canonului XXVIII.

Printre episcopii care au dat raspunsurile lor la ultima sesiune la intrebarea daca lor abonamentul la canoane era voluntar sau fortat a fost Eusebiu, episcop de Dorylum, un asiatic. episcop care a spus ca a citit canonul Constantinopolitan sfantului papa al Romei in prezenta a clericilor din Constantinopol si ca el o acceptase (L. si C., Conc., iv. 815). Dar destul

probabil ca aceasta dovada este de mica valoare. Dar ceea ce este mai important este ca cei mai multi legati papali probabil ca tocmai la acest consiliu ii recunoscuse dreptul Constantinopolului de a avea rang imediat dupa Roma. Caci chiar la prima sesiune cand au fost citite Actele Latrociniumului, a fost gasit ca lui Flavian, Arhiepiscopul Constantinopolului, i s-a dat doar locul cinci. Impotriva acestui lucru episcopul a protestat si a intrebat: De ce nu si-a primit Flavian functia? iar legatul papal Paschasinus a raspuns: Vom recunoaste, te rog lui Dumnezeu, pe actualul episcop Anatoliu Constantinopolul ca primul [i.e. dupa noi], dar Dioscor l-a facut pe Flavian al cincilea. S-ar parea ca in zadar incercati sa scapati de forta acestor cuvinte comparand cu ele afirmatia facuta in ultima sesiune, intr-un moment de caldura si indignare, de Lucentiu legatul papal, ca cel canoanele Constantinopolului nu s-au gasit printre cele ale Codului Roman. S-ar putea foarte bine sa fie asta aceasta afirmatie era adevarata si, totusi, nu diminueaza in niciun fel importanta faptului ca la prima sesiune (un lucru foarte diferit de a XVI-a) Paschasinus admitiese ca Constantinopolul sa bucurat de locul doi. S-ar parea ca Quesnel si-a dovedit punctul de vedere, in ciuda faptului ca incercarile lui Ballerini de a contracara si de a rasturna argumentele sale.

289

427

NPNF (V2-14)

Philip Schaff

Ar fi culmea absurdului ca cineva sa incerce sa nege ca canonul de Constantinopolul era in intregime in vigoare si executie practica, in masura in care erau cei mai interesati preocupat, cu mult inainte de adunarea consiliului de la Calcedon, iar in 394, doar treisprezece ani dupa adoptarea canonului, il gasim pe episcopul Constantinopolului prezidand un sinod la care au fost prezenti atat episcopul Alexandriei, cat si episcopul Antiohiei.

Sfantul Leon a facut, in legatura cu aceasta chestiune, cateva afirmatii care poate nu trebuie sa fie

comentat, dar cu siguranta nu trebuie uitat. In epistola sa catre Anatolius (nr. cvii.) in vorbind despre al treilea canon al Constantinopolului spune: Acest document al unor episcopi nu a avut niciodata fost adus de predecesorii tai la cunostinta Scaunului Apostolic. Si in scris catre Imparateasa (Ep. cv., ad Pulch.) el face urmatoarea afirmatie, in mod ciudat contrar cu ceea ce ea la cel mai putin stiam ca este faptul: Aceasta concesiune, un curs lung de ani nu a dat niciun efect!

Nu trebuie sa ne oprim sa ne gandim la intrebarea de ce Leo a respins canonul al XXVI-lea al Calcedonului. Cert este ca el a respins-o si cei care doresc sa vada motivul acestei respingeri luate in considerare la lungimea se refera la Quesnel si la Ballerini; primul afirmand ca a fost din cauza sa incalcari asupra prerogativelor proprii sale scaune, acesta din urma indemnand ca era doar din a lui zel pentru pastrarea in vigoare a decretului de la Niceea.

Leul nu poate fi acuzat niciodata de slabiciune. Respingerea lui a canonului a fost absoluta si neechivoc. Scriind imparatului, el spune ca Anatolius a primit doar Scaunul de la Constantinopol cu consimtamantul lui, ca el ar trebui sa se comporte modest si ca nu poate face nimic Constantinopolul un Scaun Apostolic si adauga ca numai din dragoste pentru pace si pentru restaurare al unitatii credintei s-a abtinut de la anulara acestei hirotonirii (Ep. civ.).

Imparatesei i-a scris cu si mai mare violenta: In ceea ce priveste hotararea episcopilor care este contrar decretului de la Niceea, in unire cu evlavie voastra credincioasa, il declar invalid si anulati-o prin autoritatea Sfantului Apostol Petru (Ep. cv.). Anulara papala nu pare sa fi fost de mare forta, pentru ca insusi Leon marturiseste, in o scrisoare scrisa cam un an mai tarziu imparatesei Pulcheria (Ep. cxvi.), ca episcopii ilirieni au avut-o din moment ce consiliul a subscrie canonul al XXVI-lea.

Papa profitase de ocazie in scrisoarea sa in care a anuntat ca accepta doctrinarul decretele lui Calcedon de a merge mai departe si de a-si exprima respingerea canoanelor. Aceasta parte a scrisorii

a fost lasat necitit in tot imperiul grec, iar Leul se plange de asta lui Iulian din Cos (Ep. cxxvij.). Leul nu a cedat niciodata opozitia sa, desi bresa a fost facuta intre el si Anatoliu printr-o scrisoare aparent nesincera din partea acestuia din urma (Ep. cxxxii.). Au urmat urmasii lui Leu exemplul sau de respingere a canoanelor, atat al III-lea al Constantinopolului, cat si al XXVIII-lea al Calcedonului, dar asa cum spune atat de admirabil M. Labbe Duchesne: Mais leur voix fut peu ecoutee; pe leur acorda sans doute des satisfactions, mais de pure ceremonie.²⁹⁶ Dar Justinian a recunoscut ca rang Constantinopolitan si Calcedonian al Constantinopolului in CXXXI-ul sau roman. (cap. j.) si Sinodul din Trullo in canonul xxxvj. reinnoit exact canonul xxvij. din Calcedon. Mai mult, cel

290

296

Duchesne, Origines du Culte Chretien, p. 24.

428

NPNF (V2-14)

Philip Schaff

Al saptelea ecumenic cu aprobarea legatilor papali a dat o sanctiune generala tuturor canoanelor acceptat de Sinodul Trullan. Si in cele din urma in 1215 Sinodul al IV-lea din Lateran in al V-lea Canon a recunoscut rangul Constantinopolului ca fiind imediat dupa Roma, dar acesta a fost un timp Constantinopolul era in mainile latinilor! Ulterior la Florenta rangul doi, in in conformitate cu canoanele lui I. Constantinopol si Calcedon (care fusesera anulate de Leo) a fost dat Patriarhului grec al Constantinopolului si astfel opozitia Romei a cedat dupa sapte secole si jumătate si Canonul de la Niceea, pe care Leul a declarat ca este inspirat de Duhul Sfânt si valabil pana la sfarsitul timpurilor (Ep. cvi.), a fost pus in nimic de succesorul lui Leu in Scaunul Apostolic.

Din Faptele aceluiasi Sfânt Sinod despre Fotie, episcopul Tirului si Eustathie,

episcop de Berytus.

Cei mai magnifici si gloriosi judecatori au spus:
Ceea ce este hotarat de Sfantul Sinod [in materia
Episcopilor hirotoniti de cei mai mult
episcopul religios Fotie, dar inlaturat de cel mai
religios episcop Eustathius si ordonat sa fie
Presbiteri dupa (fiind) Episcopie]?

Cei mai credinciosi episcopi Paschasinus si Lucentiu, si
preotul Bonifaciu, reprezentanti

al Bisericii²⁹⁷ din Roma, a spus:

Canonul XXIX.

Este un sacrilegiu sa degradezi un episcop la rangul de
presbiter; dar, daca sunt pentru justa cauza
indepartati din functiile episcopale, nici ei nu trebuie
sa aiba functia de presbiter; si daca
au fost stramutati fara nicio taxa, ei vor fi redati la
demnitatea lor episcopala.

Iar Anatolie, preacuviosul Arhiepiscop al
Constantinopolului, a spus: Daca cei care sunt pretinsi
sa fi fost inlaturat din demnitatea episcopala la ordinul
de presbiter, au fost intr-adevar
condamnati pentru orice cauze suficiente, in mod clar nu
sunt demni de onoarea unui presbiter. Dar
daca au fost fortati sa coboare la rangul inferior fara
justa cauza, sunt vrednici, daca apar
nevinovat, sa primeasca din nou atat demnitatea, cat si
preotia Episcopiei.

Si toti cei mai cinstiti Episcopi au strigat:
Judecata Parintilor este corecta. Toti spunem la fel.
Parintii au dreptate

hotarat. Sa prevaleze sentinta Arhiepiscopilor.

Si cei mai maretii si gloriosi judecatori au spus:
Sa se intemeieze placerea Sfantului Sinod pentru
totdeauna.

297

Catedrul apostolic al Romei in limba greaca a actelor.

429

NPNF (V2-14)

Philip Schaff

EPITOME ANTIC AL CANONULUI XXIX.

Note.

El este sacrileg cel care degradeaza un episcop la rangul de presbiter. Pentru cel care este vinovat crima este nedemna de preotie. Dar cel ce a fost destituit fara motiv, sa fie [inca] episcop.

Ceea ce precede si urmeaza asa-numitul canon este prescurtat din Sesiunea a IV-a a Sfatul (L. si C., Conc., Tom. IV., col. 550). Am urmat o metoda greceasca obisnuita de tiparire aceasta.

HEFELE.

291

Acest asa-zis canon nu este altceva decat o copie verbala a unui pasaj din procesul-verbal al celui de-al patrulea sesiune in chestiunea lui Fotie din Tir si Eustatie din Berytus. Mai mult, nu poseda forma particulara pe care o gasim in toate canoanele autentice ale Calcedonului si aproape in toate canoane ecleziastice in general; dimpotriva, adera la aceasta o parte a dezbaterii, din care este un fragment, in care Anatolius este introdus ca vorbitor. In plus, este lipsit in toate vechile greaca, precum si in colectiile latine de canoane si in cele ale lui Ioan din Antiohia si ale lui Fotie, si a fost atasat celor douazeci si opt de canoane autentice ale Calcedonului doar din faptul ca un mai tarziu transcriptorul a considerat de cuviinta sa adauge la canoanele autentice principiul general si important continut in locul in cauza a celei de-a patra sesiuni. In consecinta, acest asa-numit canon este cu siguranta un stapanire ecleziastica declarata la Calcedon si pana acum un , dar nu a fost adaugat ca canon propriu celorlalte douazeci si opt de sinod.

Din a patra sedinta a aceluiasi sfant sinod, avand referire la chestiunea egipteanului

Episcopii.

Cei mai magnifici si gloriosi judecatori si tot Senatul au spus:

Canon XXX.

DECA cei mai religiosi episcopi ai Egiptului si-au amanat pentru prezent abonamentul la scrisoarea preasfintului Arhiepiscop Leo, nu pentru ca se opun Credintei Catolice, ci pentru ca ei declara ca este obiceiul in dieceza egipteana sa nu faca asa ceva fara consimtamentul si ordinul Arhiepiscopului lor, si cer sa fie scuzati pana la hirotonirea noului episcop al metropola Alexandriei, ni s-a parut rezonabil si amabil ca aceasta concesie ar trebui sa fie facute lor, ei ramanand in obiceiul lor oficial in cetatea imperiala pana la Arhiepiscopul din Mitropolia Alexandriei va fi hirotonita.

430

NPNF (V2-14)

Philip Schaff

Si cel mai religios Episcop Paschasinus, reprezentant al tronului apostolic pentru Roma²⁹⁸],

spus:

Daca autoritatea voastra sugereaza si porunceste sa le fie aratata orice ingaduinta, lasati-i sa dea

garantii ca nu vor pleca din acest oras pana cand orasul Alexandria nu va primi un Episcop.

Si cei mai maretii si gloriosi judecatori si tot Senatul au spus:

Sa fie confirmata sentinta preasfantului Paschasinus. Si de aceea ei [adica, cei mai religiosi Episcopi ai egiptenilor] sa ramana in functia lor oficiala.

obisnuinta, fie dand garantii, daca pot, fie fiind legate de obligatia de a depune juramant.

EPITOME ANTIC AL CANON XXX.

Note.

Este obiceiul egiptenilor ca nimeni sa nu subscrie²⁹⁹
fara permisiunea lor
Arhiepiscop. De aceea nu sunt de vina cei care nu au
semnat Epistola celor sfinte
Leo pana cand un Arhiepiscop a fost numit pentru ei.

Ca si in cazul ultimului asa-numit canon, am urmat o
metoda greaca obisnuita, formularea
se indeparteaza insa putin de cel al actelor (Vide L. si
C., Conc., Tom. IV., col. 517).

Acest paragraf, ca si cel precedent, nu este un canon
propriu-zis, ci o repetare verbala a unei propuneri
facuta in a patra sesiune de comisarii imperiali,
imbunatatita de legatul Paschasinus,
si aprobat de Sinod. Mai mult, acest asa-numit canon nu
se gaseste in colectiile antice,
si probabil a fost adaugat la cele douazeci si opt de
canoane in acelasi mod si din aceleasi motive
ca si precedentele.

HEFELE.

LUMINOS.

Consiliul ar putea insista cu toata claritatea asupra
datoriei de a audia inainte de a condamna (vezi
comentariul de la comentariu).
Canonul XXIX.); totusi, cu aceasta ocazie, episcop dupa
episcop a dat curs unui absolutism dur, nesimtit,
singura scuza pentru care consta in faptul ca ultrajele
Latrocinium au fost proaspat in
mintile lor si ca trei dintre rugatorii egipteni, pe care
erau atat de dornici sa-i sperie sau sa-i zdrobeasca,
il sprijinise de fapt pe Dioscor in tragica 8 august 449.
Nu era in natura umana sa
uita asta; dar rezultatul este o pata in istoria
Sinodului de la Calcedon.
292

298

299

Aceste cuvinte nu apar in Fapte.

adica un decret conciliar.

431

NPNF (V2-14)

Philip Schaff

Extrase din Acte.

Sesiunea XVI.

(Labbe si Cossart, Concilia, Tom. IV., col. 794.)

Paschasinus si Lucentiu, preacuvientii episcopi, tinand
locul Scaunului Apostolic,

a spus: Daca maretia ta asa porunceste, avem ceva de pus
inaintea ta.

Cei mai gloriosi judecatori, au spus: Spune ce vrei.
Preasfintitul Episcopul Paschasinus,
tinand locul Romei, a spus: Dregatorii lumii, avand grija
de sfanta credinta catolica, prin
care imparatia si gloria lor este sporita, s-au demnat sa
defineasca aceasta, pentru ca unitatea prin
o pace sfanta poate fi pastrata prin toate bisericile.
Dar cu si mai multa grija clementa lor
s-a incredintat sa asigure viitorul, pentru ca nicio
disputa sa nu poata aparea din nou intre cea a lui
Dumnezeu
episcopi, nici vreo schisme, nici vreun scandal. Dar ieri
dupa excelentele voastre si smerenia noastra
plecase, se spune ca s-au dat anumite decrete, pe care le
consideram ca s-au facut contrar
canoanelor, si contrar disciplinei ecleziastice.
Solicitam ca maretia dumneavoastra sa le comanda
lucruri de citit, pentru ca toti fratii sa stie daca cele
facute sunt drepte sau nedrepte.
Cei mai gloriosi judecatori au spus: Daca s-a facut ceva
dupa plecarea noastra, sa se citeasca.
Iar inainte de lectura, Aetius, Arhidiaconul Bisericii
din Constantinopol a spus: Este
sigur ca lucrurile care tin de credinta au primit o forma
potrivita. Dar se obisnuieste la sinoade,
dupa ce vor fi definite acele lucruri care sunt cele mai
importante dintre toate, si celelalte lucruri care sunt
necesare trebuie examinate si puse in forma. Avem, ma
refer la cea mai sfanta Biserica a
Constantinopolul are, in mod evident, lucruri de care
trebuie sa se ocupe. I-am intrebat pe domnii episcopi (
) din Roma, sa se alature cu noi in aceste chestiuni, dar
ei au refuzat, spunand ca au primit

fara instructiuni pe acest subiect. Am inaintat chestiunea catre maretia ta si tu ii spui pe sfant Sinodul sa ia in considerare chiar acest punct. Si cand maretia ta a iesit inainte, asa cum era afacerea unul de interes comun, prea sfintii episcopi, ridicandu-se, s-au rugat ca acest lucru sa se faca. Si ei au fost prezenti aici, iar acest lucru nu s-a facut in mod ascuns sau secret, ci la momentul potrivit iar in conformitate cu canoanele.

Cei mai gloriosi judecatori au spus: Sa se citeasca actele.

[Canonul (numarul XXVIII.), a fost apoi citit, iar semnaturile, in total 192, inclusiv episcopi ai Antiohiei, Ierusalimului si Heracleei, dar nu si Thalassius din Cezareea, care ulterior a incuviintat. Cu doar o saptamana inainte de 350 semnase Definitia credintei. Cand s-a citit numele de familie a aparut o dezbatere dupa cum urmeaza. (Col. 810.)]

Lucentiu, preacuviosul episcop si legat al Scaunului Apostolic, a spus: In primul rand sa excelenta dumneavoastra observa ca s-a facut prin ocolirea sfintilor episcopi pentru ca acestia au fost nevoiti sa semneze canoanele inca nescrise, despre care au facut mentiune. [Grecul citeste putin diferit (am urmat limba latina, deoarece criticii considera ca este mai pura decat
432

NPNF (V2-14)

Philip Schaff

293

grecul pe care il avem acum): Excelenta Voastra a inteles cate lucruri s-au facut in prezenta a episcopilor, pentru ca nimeni sa nu fie silit sa semneze canoanele mai sus amintite; definire de necesitate.]

Cei mai reverenti episcopi au strigat: Nimeni nu a fost fortat.

Lucentius, cel mai reverend episcop si legat al Scaunului Apostolic, a spus: Este evident ca decretetele din 318 au fost date deoparte, iar aceasta mentiune s-a facut doar despre cele ale 150, care nu se gasesc a avea vreun loc in canoanele

sinodice si care au fost facute ca ele recunosc acum optzeci de ani. Daca deci s-au bucurat de acest privilegiu in acesti ani, ce sa faca cauta deocamdata? Daca nu l-au folosit niciodata, de ce sa-l caute? [Greaca citeste: Este evident ca decretetele prezente au fost adaugate decretelor din 318 si celor 150 de dupa ele, decrete neprimite in canoanele sinodice, aceste lucruri pretind a fi definite. Daca deci in acestea ori au folosit acest folos ce cauta acum ceea ce dupa canoane nu aveau folosit?]

Aetius, arhidiaconul celei mai sfinte Biserici din Constantinopol, a spus: Daca pe acest subiect ei

primise vreo porunca, sa fie aduse inainte.

Bonifaciu, un presbiter si vicar al scaunului Apostolic, a spus: Preafericitul si Apostolul Papa, printre altele, ne-a dat aceasta porunca. Si a citit din diagrama: Hotararile a sfintilor parinti va fi incalcat sau diminuat fara prihana. Lasa demnitatea persoanei noastre in toate felurile sa fie pazit de tine. Si daca vreunul, influentat de puterea propriului oras, ar trebui sa se angajeze a face uzurpiri, rezista la aceasta cu o fermitate potrivita.

Cei mai gloriosi judecatori au spus: Fiecare parte sa citeze canoanele.

Paschasinus, preacuviosul episcop si reprezentant, a citit: Canonul sase din cele 318 sfinte parinti, Biserica Romana a avut intotdeauna primatul. Sa se considere asadar Egiptul episcopul Alexandriei are autoritatea asupra tuturor, caci acesta este si obiceiul in privinta episcopului a Romei. La fel si in Antiohia si in celelalte provincii sa aiba bisericile din orasele mai mari primatul. [In greaca sa fie pastrat primatul pentru biserici; o propozitie pe care eu nu o fac sa inteleaga, daca nu inseamna ca in folosul bisericilor drepturile primatiale ale Antiohiei trebuie sustinuta. Dar un astfel de sentiment s-ar astepta sa se gaseasca mai degraba in latina decat in greaca.] Si un lucru este foarte clar, ca daca cineva va

fi hirotonit episcop contrar
dupa voia mitropolitului, acest mare sinod a hotarat ca
un astfel de om nu trebuie sa fie episcop.
Daca totusi judecata tuturor [semenilor] sai este
rezonabila si conform canoanelor si daca
doi sau trei disidente prin propria lor obstinatie, apoi
lasa votul majoritatii sa prevaleze. Pentru o
obiceiul a predominat si este o traditie veche ca
episcopul Ierusalimului sa fie onorat, sa fie
el are onoarea lui ulterioara, dar drepturile propriei
metropole trebuie pastrate.

433

NPNF (V2-14)

Philip Schaff

294

Constantin, secretarul, a citit dintr-o carte inmanata de
Aetius, arhidiaconul; Canonul sase
din cei 318 sfinti Parinti. Sa prevaleze obiceiurile
stravechi, cele ale Egiptului, astfel incat episcopul de
Alexandria va avea jurisdicție asupra tuturor, deoarece
acesta este si obiceiul la Roma. La fel la
Antiohia si in restul provinciilor, rangul () sa fie
pastrat pentru biserici. Pentru
acest lucru este absolut clar ca, daca cineva contrar
vointei mitropolitului va fi hirotonit episcop,
un astfel de cel pe care marele sinod a hotarat sa nu fie
episcop. Daca insa prin votul comun al
toate, intemeiate pe ratiune si dupa canoane, doi sau
trei miscati de propria lor incapatanare,
faceti opozitie, lasati votul majoritatii sa ramana.

Acelasi secretar a citit din acelasi codex hotararea
Sinodului II. "Aceste
lucruri pe care le-au hotarat episcopii care s-au adunat
prin harul lui Dumnezeu la Constantinopol de departe
despartiti
provinciile,... si episcopii nu trebuie sa mearga la
bisericiile care se afla in afara limitelor eparhiilor
lor,
nici sa incurce bisericiile, ci dupa canoane episcopul
Alexandriei va lua
insarcinat numai cu afacerile Egiptului, iar episcopii
Orientului vor governa dioceza orientala
numai, onorurile cuvenite Bisericii din Antiohia fiind
pazite dupa canoanele niceene si
episcopii asiatici vor avea grija numai de eparhia Asiei,

iar cei din Pont de afacerile din Pont numai, iar cele din Tracia numai afacerile Traciei. Dar episcopii nu vor intra pe altul nechemat eparhie pentru hirotonire, sau orice alta functie ecleziastica. Iar canonul mai sus-zis referitor la fiind respectate eparhiile, este evident ca sinodul fiecarei provincii va administra treburile a acelei provincii, asa cum a fost decretat la Nisa. Dar bisericile lui Dumnezeu din neamurile pagane trebuie condus dupa obiceiul care a predominat din vremea Parintilor. The episcopul Constantinopolului va avea in sa prerogativa de onoare imediat dupa episcopul de Roma, pentru ca Constantinopolul este noua Roma. S-a incercat sa se arate ca aceasta declaratie a actelor este o simpla gafa. Aia nu a fost citita o copie corecta a canoanelor de la Niceea si ca consiliul a acceptat versiunea produsa de legatul roman ca autentic. Propunerea mi se pare ridicola in sine si acceptata legatura cu faptul ca actele arata ca adevaratul canon de la Nisa a fost citit imediat dupa aceea nu pot crede ca ipoteza este cu adevarat demna de luata in considerare serios. Dar este cel mai abil aparat de Ballerini in editia lor a lucrarilor Sf. Leu (Tom. iii., p. xxxvij. si urm.) si Hefele pare sa fi acceptat concluziile lor (Vol. III., p. 435). Bright, totusi, cred ca ia o viziune foarte justa a cazului, pe care, prin urmare, o citez.

LUMINOS.

Daca ne plasam pentru o clipa in pozitia ecleziasticilor din Constantinopol cand l-au auzit pe Paschasinus citind versiunea lui, pe care Ballerini o descriu cu blandete ca difera putin din textul grecesc, vom vedea ca era pur si simplu imposibil pentru ei sa nu citeze acel text ca acesta a fost pastrat in arhivele lor si a fost tradus corect de Philo si Evarestus in versiunea care incepe Antiqui mores obtineant. Nici un comentariu despre diferenta dintre el si

Note.

434

NPNF (V2-14)

Philip Schaff

Versiunea romana este inregistrata ca fiind facuta si, in adevar, nu a fost necesara nici una. Pur si simplu sa sa-i infrunti pe cei doi si sa trecem la urmatorul punct, a fost sa-l contrazi pe Paschasinus imediat, cu cel mai mult respect si cel mai expresiv.

Ar trebui adaugat ca Ballerini si-au fundamentat teoria in principal pe autoritatea unui latin MS., Codex Julianus, numit acum Parisiensis, in care aceasta lectura a textului adevarat al canonului de la Nisa nu este cuprins, dupa cum a subliniat primul Baluzius.

Cei mai slaviti judecatori au spus: Sa fie sfintii Episcopi asiatici si pontici care au semnat tomul tocmai citit spune daca si-au dat semnaturile dupa propria lor judecata sau fortati de orice necesitate. Iar cand acestia au venit in mijloc, preacuviosul Diogene, episcopul din Cyzicum, a spus: Il chem pe Dumnezeu sa marturiseasca ca am semnat din propria mea judecata. [Si asa mai departe, unul dupa celalalt.]

Restul au strigat: Am semnat de bunavoie. Cei mai slaviti judecatori au spus: Precum se vede ca subscrierea fiecaruia dintre episcopi a fost dat fara nicio necesitate decat din propria sa vointa, sa fie presfintii Episcopi care nu au semnat spune ceva.

295

Eusebiu, episcopul Ancirei, a spus: Sunt pe cale sa vorbesc numai pentru mine.

[Discursul sau este o explicatie personala a propriei sale actiuni cu privire la consacrarea unui episcop pentru Gangra.]

Cei mai gloriosi judecatori au spus: Din cele facute si aduse de fiecare parte, percepem ca primatul tuturor () si cinstea principala (

) conform canoanelor, urmeaza sa fie pastrat pentru cel mai iubit de Dumnezeu arhiepiscop al Romei Veche, dar ca cel mai reverend arhiepiscop al orasului regal Constantinopol, care este noua Roma, trebuie sa se bucure de cinstea aceluiasi primat si sa aiba puterea de a hirotoni pe mitropoliti in Eparhiile asiatice, pontice si tracice, in felul acesta: ca acolo sa fie alesi de cler si oameni substantiali () si cei mai distinsi ai fiecarei metropole si, in plus, de catre toti cei mai venerati episcopi ai provinciei, sau majoritatea dintre ei, si ca el sa fie ales cine aceia mai sus mentionat va socoti demn de episcopatul mitropolitului si sa fie prezentat de toti cei ce-l alesesera in cel mai sfant arhiepiscop al Regelui Constantinopol, ca sa poata sa fie intrebat daca el [adica, Patriarhul Constantinopolului] a voit ca el sa fie hirotonit acolo, sau prin comisia sa din provincia unde a primit votul episcopiei. Cel mai reverentii episcopi ai oraselor obisnuite ar trebui sa fie hirotoniti de toti cei mai reverenti episcopi ai provincie sau de o majoritate a acestora, mitropolitul avand puterea sa conform celor stabilite canonul parintilor si facand cu privire la astfel de hirotoniri nicio comunicare catre cel mai mult sfant arhiepiscop al Constantinopolului regal. Astfel, problema ni se pare in picioare. Lasa sfantul Sinodul este sigur sa-si invete punctul de vedere asupra cazului.

435

NPNF (V2-14)

Philip Schaff

Cei mai reverenti episcopi au strigat: Aceasta este o sentinta dreapta. Asa spunem cu totii. Aceste lucruri va rog pe noi toti. Aceasta este o determinare justa. Stabiliti forma propusa de decret. Acesta este un drept vot. Totul a fost decretat asa cum ar trebui. Va rugam sa ne lasati sa plecam. Prin siguranta Imparatului lasa-ne sa mergem. Toti vom ramane in aceasta parere, toti spunem aceleasi lucruri.

Lucentiu, episcopul, a spus: Scaunul Apostolic a dat ordine ca toate lucrurile sa fie facute in prezenta noastra [Aceasta propozitie se citește in latina: Scaunul Apostolic nu trebuie sa fie umilit in

prezenta noastra. Nu stiu de ce Canon Bright in notele sale despre Canonul XXVIII. a urmat asta citind]; si de aceea orice s-a facut ieri in prejudiciul canoanelor in timpul nostru absenta, rugam pe inaltimea voastra sa porunciti sa fie anulat. Dar daca nu, sa fie opozitia noastra plasata in procese-verbale si rugati-va sa ne spuneti clar [Lat. ca sa stim] ce trebuie sa raportam acelui episcop prea apostolic care este conducatorul intregii biserici, ca sa poata lua actiune cu privire la nedemnitatea facuta scaunului sau si la nimicirea canoanelor.

[Ioan, cel mai reverend episcop de Sebaste, a spus: Vom ramane cu totii de parerea exprimata

prin maretia ta.300]

Cei mai gloriosi judecatori au spus: Tot sinodul a aprobat ceea ce ne-am propus.

Note.

HEFELE.

(Hist. Conc., Vol. III., p. 428.)

Adica prerogativa atribuita Bisericii din Constantinopol este, in ciuda opozitiei a legatului roman decretat de sinod. Astfel s-a incheiat sinodul de la Calcedon dupa ce a durat trei saptamani.

Cum este posibil dupa citirea procedurilor de mai sus sa ne imaginam pentru o clipa ca episcopii acestui sinod considerau drepturile pe care le discutau ca fiind de origine divina si ca ocupantul Scaunului Romei era, jure divino, suprem asupra tuturor pontifilor pe care nu-i pot intelege. Este foarte posibil, desigur, sa afirmam, asa cum au facut unii, ca actele, asa cum le avem noi, au fost mutilate, dar disputa implica nu numai multe dificultati, ci si nu putine absurditati; si totusi nu pot decat sa cred ca chiar si aceasta ipoteza extrema este de preferat oricarei incercari de a impaca actele pe care le avem acum cu acceptarea din partea membrilor consiliu al doctrinei unui jure divino suprematia papala asa cum este acum detinuta de Biserica latina.

300

Aceste cuvinte se gasesc numai in latina.

436